

VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

▼ **De golfkrisis**

■ **Helsinki**

◆ **Multinationale ondernemingen
(Deel 2)**

■ **GATT**

verschijnt tweemaandelijks
34ste jaargang - 287 - januari-februari 1991
Afgiftelokator Gent 10

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"
Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT:

Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (091) 21 18 39

LEESGELD:

110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborght
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

MEDEWERKERS:

Ludo Abicht, Hugo Benoy, Hendrik Braem,
Marin Braem, Urbain Camerlynck, Toon
Colpaert, Willy Courteaux, Eric De Bleec-
kere, Carine De Bruin, William De Bruyne,
Albert Deconinck, Robert De Gandt, Dr. Jef
Deloof, Danny Demely, Garry De Mol,
Chantal De Smet, Erik Dupont, Noël Gijbels,
Tom Heremans, Ignaas Lindemans, Jan Ol-
sen, Peter Rombaut, Ward Ruyslinck, Guus
Snijkers, Katrien Steel, Freddy Tack, Mi-
chel Tanret, Jan Van Calsteren, Jozef Van
Dromme, Johan Van Hoecke, Linda Van-
neste, Jan Verwest, Bart Vonck, Mich. Van
Opstal, Walter Weydts, Walter Zinzen.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, René Van
Nerum,

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

ABONNEMENTDIENST:

Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is
slechts toegelaten mits bronvermelding en
toezending van een presentexemplaar.

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al diege-
nen die - door degelijke informatie of voor-
stellen - een bijdrage willen brengen tot de
internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook een beroep op de
medewerking van al diegenen die hiertoe
kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Navelland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

*Redactie en beheer van Vrede wensen aan de lezers een
goede gezondheid, vorspoed en het behoud van de Vrede in
1991*

De postbode komt niet ...

*Gezien de postbode dit jaar geen kwijtschrift komt aanbieden vragen we aan de
lezers die het abonnementsgeld voor 1991 nog niet hernieuwden het leasgeld
(600 fr.) per kerende te willen overschrijven op Prk. 000-0956015-80 van Vrede
vzw 9000 Gent.*

Dank bij voorbaat.

INHOUD

EDITORIAAL	België en de Golfkrisis: warm en koud blazen	3
UITKIJK	V.N.: Het botte scheermes	4
GOLFKRISIS	De vredesbeweging en de Golf	6
BEWAPENING & ONTWAPENING	Tussen Helsinki en Parijs ligt een hele afstand Voor een totale teststop	9 12
PERSONALIA		13
EUROPA	Gladio, of zo	14
VERKIEZINGEN	Kiezen of delen	15
EERLIJKHEIDSHALVE		18-23
DOSSIER	De Derde Wereld en de multinationale ondernemingen (Deel 2)	19
DERDE WERELD	Gatt: K.O. in achtste ronde? Armoede en Rijkdom in de Wereld: Mexico	24 32
PALESTINA	3 jaar Intifada: zicht op de opbouw van een onafhankelijke Palestijnse Staat	26
MAROKKO	De bloedige monarchie van Hassan II Repressie bij vakbondsakties	28 29
TERUGBLIK	De onbekende republiek	30
VOOR DE VUIST	Antwerpen vredesbode	33
BOEKEN		33-36
VREDESFONDS	Feestmaaltijd - Vredesfonds	34
VREDESINITIATIEVEN	Seminarie Vredeseconomie - Dialoogavonden	35
KRUISWOORDRAADSEL - 25 JAAR GELEDEN IN VREDE		37
VREDE - INDEX JAARGANG NR. 33 - 1990		39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer:

André De Smet - Willy Courteaux - Victor Stuyck - Georges Spriet - Lucien Bollaert - Jef
Deloof - Tom Heremans - Jan Van Calsteren - Rudi De Meyer - Claudine Huyghe - René
Van Nerum - Albert De Coninck - Willy Calewaert en Leo Oostvogels.

België en de Golfcrisis: warm en koud blazen

Herhaaldelijk hebben we ministers van de opeenvolgende regeringen horen verklaren dat een klein land een grote rol kan spelen in de internationale politiek.

Als er zich feiten voordoen, waarin de woorden in daden dienen te worden omgezet, komt er van dit standpunt niet zoveel meer in huis.

De gebeurtenissen rond de Golfcrisis zijn dit nogmaals komen bevestigen.

Zoals de andere EEG-landen kondigde België al in de eerste week van de Inval van Koeweit door Irak economische en financiële sancties aan tegen Bagdad.

Intussen voerden Amerikaanse vliegtuigen reeds tussenlandingen uit op de luchthaven van Oostende op hun weg naar Saoedi-Arabië. Zo maar... zonder dat de regering het nodig oordeelde het Parlement te informeren, laat staan te raadplegen. België werd hier brutaal door de VS voor een voldongen feit geplaatst en gekompromiteerd en de heren uit de Wetstraat lieten gewoon begaan.

Toen kwam de V.S.-minister James Baker op een NAVO bijeenkomst te Brussel zijn bondgenoten tot de orde roepen en werd daadwerkelijke hulp geëist. De uit vakantie teruggeroepen ministers beslisten op 15 augustus om twee mijnenvegers - de Iris en de Myosotis - en het bevoorradingschip Zinnia op oefening naar... de Middellandse Zee te zenden. Een paar dagen later zou de Westeuropese Unie voor een diplomatiek alibi zorgen zodat de regering het doorvaren van de schepen richting Golf als een onafhankelijk Europees initiatief t.o.v. de openbare opinie kon verantwoorden.

Begin september kwam James Baker opnieuw bij zijn NAVO-bondgenoten aankloppen voor militaire hulp bij het lucht embargo en financiële hulp voor het Amerikaanse leger en de landen getroffen door de economische gevolgen van de Golfcrisis.

Ons land stuurde daarop twee C-130 transportvliegtuigen van de luchtmacht naar Jordanië om Egyptische vluchtelingen naar hun land over te brengen. België stond ook in voor een versnelde levering van 20.000 ton graan aan Kairo en een bijdrage van één miljard fr. in de pot voor hulp aan de buurlanden van Irak.

Intussen bleef de V.S. verder aan de deur kloppen voor bijkomende steun aan het lucht embargo. Het was de periode waarop ministers Eyskens en Coëme onder elkaar vleugels schoten en Mark Eyskens openlijk de vraag stelde waarom 100 miljard fr. aan defensie moet worden uitgegeven als men er tengepaste tijde niets meedoet...

Uiteindelijk werd de rel bijgelegd met het sturen van een fregat - De Wandelaar - en het terbeschikking stellen van vier C-130 transporttoestellen die echter, een paar dagen later naar Rwanda trokken. Voordien had de regering voorgesteld deze C-130 transporttoestellen terbeschikking te stellen van de Nederlandse regering voor het overbrengen van het nodige materiaal voor een F-16 eskader naar Turkije. De Nederlanders lieten deze operatie vallen omdat naar ze beweerden in Turkije geen vliegveld terbeschikking was voor een dergelijk eskader...

Begin december werd België wiliens-niliens in een nieuw avontuur betrokken.

De Amerikanen hadden namelijk ook Antwerpen uitgekozen

om hun materiaal via deze haven vanuit Duitsland naar Saoedi-Arabië over te brengen. Nogmaals werd de regering voor een voldongen feit geplaatst waaraan ze, zonder tegenspartelen, graag heeft meegewerkt. Kort nadat de Veiligheidsraad resolutie 678 goedkeurde, d.w.z. het ultimatum dat toelaat na 15 januari alle middelen tegen Irak in te zetten, kwam ook Groot-Brittannië over de brug met een drievoudig verzoek aan ons land:

- 1) het terbeschikking stellen van een mobiele oliepijplijn;
- 2) artilleriegranaten;
- 3) een veldhospitaal.

Op de eerste vraag werd ingegaan, de tweede werd geweigerd en de derde is nog in overweging.

Op 20 december kwam Turkije (wellicht na een VS-suggestie) met een officieel verzoek aan België om de vliegtuigen van de bijzondere NAVO-interventiemacht in Turkije op te stellen. Om de schijn te redden stelden België en Duitsland hun beslissing uit en stuurden experts ter plaatse om dan uiteindelijk toch akkoord te gaan om 18 Mirage-jachtbommenwerpers naar het Oosten van Turkije te sturen. Het moet iedereen wel opgevallen zijn dat bij deze operatie door regering en media nog al hard de nadruk werd gelegd op de "18 oude Mirages", de "NAVO verplichtingen terzake" en het feit dat deze tuigen dan toch "slechts als afschrikking moeten dienen ten einde een Iraakse inval te voorkomen".

Zo kan men vaststellen dat ons land, door de dubbelzinnige regeringspolitiek, stap voor stap in het Amerikaans avontuur wordt meegesleurd. We spreken hier dan nog niet over wat al deze verschillende operaties gaan kosten. Als men weet dat de vroegere Golfoperatie drie maal meer heeft gekost dan voorzien en dat slechts de operatie Turkije - voor de heen en terugreis 127 miljoen fr. en 55 miljoen per dag kost, dan kan men zich een idee vormen hoe diep de put zal zijn.

In recente interviews met betrekking tot het levensgevaar van "onze" jongens in de Golf bij een militair konflikt verklaarde Premier Martens dat noch de schepen noch de vliegtuigen in een gewapend konflikt mogen betrokken worden. Dat uiteindelijk een regeringsbeslissing hiervoor hoogstnoodzakelijk is. Allemaal goed en wel maar andere ministers spreken dan een andere taal.

En als men vaststelt, zoals hoger blijkt, hoe België in het radenwerk wordt betrokken en zich hier tegen niet te weer stelt dan dienen hogergenoemde verklaringen niet al te ernstig genomen worden.

Sommigen zullen bij dit alles doen opmerken dat enkele ministers dan toch enig weerwerk leveren. Dit is ontegensprekelijk, maar de vraag die hierop moet gesteld worden: volstaat het om van koers te veranderen? Staat dit in verhouding tot de inzet: oorlog of vrede?

Sinds 1 januari jl. is België lid van de Veiligheidsraad. Gaat ons land hier blij geven van initiatief of verder de plat getreden paden bewandelen?

De openbare opinie mag hier niet de kat uit de boom kijken. Wil men de catastrofe vermijden dan is het onontbeerlijk druk uit te oefenen op de regering om eindelijk een zelfstandige politiek in dienst van de vrede te voeren. En in die strijd is, ondanks de bestaande meningsverschillen, de eenheid van de vredeskrachten een eerste noodzaak.

André De Smet

V.N.: Het botte scheermes

Het cynisme van de macht geniet geen betere steun dan de naïviteit van de publieke opinie. Dat is niet moeilijk te verklaren. De doorsnee-burger hanteert in zijn dagelijks bestaan een aantal morele regels en respecteert een aantal sociale afspraken; niet noodzakelijk uit hooggestemd idealisme, maar omdat hij beseft dat het leven onmogelijk wordt als hij dat niet doet. Volslagen cynisme is dus niet de norm voor menselijk gedrag en motivering, het is een afwijking, die zelfs bij de ergste misdadigers een zeldzaamheid blijft.

Voor de doorsnee-burger (u en ik dus) is het bijgevolg nogal moeilijk om het cynisme van de internationale machtspolitiek te vatten. De macht speelt daarop in, door haar reële beweegredenen te omkleeden met morele beginselen waarin die doorsnee-burger zijn eigen individuele gedragscode herkent.

Het enthousiasme waarmee de publieke opinie de recente vastberadenheid van de V.N. begroet heeft in verband met het optreden van Irak in Koeweit is daar een voorbeeld van.

Voor zover de publieke opinie in het verleden enige aandacht besteedde aan de activiteiten van dat organisme, beschouwde men het in hoofdzaak als een "praatbarak" waar veel gepalaverd werd en weinig gedaan. Resoluties werden geblokkeerd door het veto-recht, of bleven dode letter door afwezigheid van sancties. En nu zou de V.N., in verband met het Golfconflict, plotseling een vastberadenheid hebben gevonden die de aanzet heet tot een nieuwe, versterkte rol van dat internationaal forum. Vandaar het enthousiasme.

Enige kennis van de geschiedenis van de V.N. moet deze visie op zijn minst een beetje relativiseren. Dat het organisme bestaat uit naties met vaak tegengestelde belangen, is niet de enige verklaring van de gebrekkige werking ervan. Het is jarenlang in feite een instrument geweest van de Amerikaanse machtspolitiek. Zo is Amerika er 25 jaar lang in geslaagd, de Chinese Volksrepubliek, het land met de grootste bevolking ter wereld, buiten de V.N. te houden. (Het kan bezwaarlijk een toeval zijn geweest, dat Amerika zijn verzet liet varen op het moment zelf dat President Nixon zijn befaamd bezoek aan Peking bracht.) En de Koreaanse oorlog, die dreigde uit te lopen op een totale oorlog met China, is eveneens in hoofdzaak een Amerikaanse onderneming geweest. Voor wie deze stelling een voorbeeld wil noemen van primitief anti-Amerikanisme, citeer ik even een uittaling van de Voorzitter van het Comité voor Buitenlandse Betrekkingen van de Amerikaanse Senaat; deze voorzitter schreef, naar aanleiding van het uitstoten van Nationalistisch China uit de V.N.: "De Verenigde Staten hadden zoveel jaren de V.N. gedomineerd met het gemak waarmee de partijbaas uit de grote stad het partijmechanisme domineert, dat we gewoon waren geraakt aan het idee dat de V.N. de plaats was waar wij onze wil konden opleggen".

Daar kwam enige verandering in toen na de dekolonisering steeds meer Derde Wereldlanden tot de V.N. toetraden. Waar de Sovjetunie in het verleden vrij geïsoleerd was, kreeg men nu een netwerk van de "niet-gebonden landen" die in de algemene vergadering het Westblok in de minderheid konden stellen. Amerika kon dan wel in de Veiligheidsraad zijn veto stellen tegen resoluties die niet in zijn smaak vielen, bijvoorbeeld de resoluties die gericht waren tegen Israël, en op die manier het actief vermogen van het organisme verlammen. Het aanvankelijke enthousiasme dat Amerika voor de V.N. opbracht, verzakte toen zienderogen, en Amerika dreigde herhaaldelijk

zijn financiële steun aan de V.N. te verminderen of op te schorten om druk uit te oefenen op de vergadering.

In deze situatie is de afgelopen jaren een drastische verandering opgetreden. De ineenstorting van het Oostblok, de economische en politieke problemen in de Sovjetunie en het einde van de Koude Oorlog tussen Oost en West verlenen de Verenigde Staten binnen de V.N. opnieuw een absoluut overwicht. Dat is op de meest flagrante manier gebleken uit de stemming in de Veiligheidsraad over de mogelijkheid tot militair ingrijpen tegen Irak, waarbij de Sovjetunie vóór stemde en China zich - voorzichtig - onthield. De positie van Amerika in de V.N. is dus gunstiger dan ze ooit voorheen is geweest door het wegvallen van elk doeltreffend tegenwicht. De Verenigde Naties zijn opnieuw het volwaardig instrument van de Amerikaanse politiek geworden.

Er kan dus nauwelijks sprake zijn van een plotselinge "bekeering" van de V.N. Er is alleen een drastische verschuiving in de machtsverhoudingen, waardoor Amerika ongehinderd Panama kon binnenvallen en de afkeuring door de V.N. naast zich neerleggen (waarbij opgemerkt moet worden dat België tegen de veroordeling van de Verenigde Staten stemde). Bush heeft trouwens duidelijk te verstaan gegeven, dat Amerika desgevallend eigenhandig in de Golf zou optreden, ook indien er geen V.N.-resolutie zou gekomen zijn die het gebruik van militair ingrijpen mogelijk moest maken. De Verenigde Naties hebben dus niets méér en niets anders gedaan dan een mogelijk militair ingrijpen van Amerika legitimeren. Een vreemde handelwijze van een organisme dat dan toch opgericht heet te zijn om de vrede in de wereld te bewaren.

Er is overigens een ander element, dat minder duidelijk naar buiten treedt maar belangrijk is in de Westers - of, zeg maar, Amerikaans - gerichte oriëntatie van de Verenigde Naties. De historica Shirley Hazzard, die zelf jarenlang een functie heeft gehad in de V.N., formuleerde het in haar boek "Defeat of an Ideal, A Study of the Self-Destruction of the United Nations" (Little, Brown and Company, 1973) op niet te verbeteren wijze als volgt: "De Amerikanen zijn nooit "geïnternationaliseerd" geweest in het Secretariaat van de Verenigde Naties. Ze leefden op hun eigen grondgebied, spraken hun eigen idioom, functioneerden binnen hun eigen cultuur, en ze hebben dus veel minder onder druk gestaan om hun manier van denken, spreken en leven aan te passen dan dat het geval zou zijn geweest indien de V.N. zich gevestigd hadden in Oslo of in Genève, zoals oorspronkelijk was voorgesteld. Aan de andere kant heeft de niet-Amerikaan, het internationale contingent van de staf, de neiging om zich, in mindere of meerdere mate, te laten "Amerikaniseren", aangezien ze leefden onder de immense druk, zonder enige tegenwicht, van de Amerikaanse levenswijze".

Dit werd 17 jaar geleden geschreven. Er is geen enkel teken dat deze situatie veranderd is. Integendeel. De recente beslissingen van de V.N. interpreteren als een versterking van het moreel bewustzijn van dat organisme en de wil om de wereld een rechtvaardige internationale orde op te leggen, is dus naïef. Het ja-woord aan het ontketenen van een oorlog in de Golf "voor de handhaving en versterking van de internationale vrede en veiligheid" (zoals het in de resolutie staat) heeft nauwelijks iets te maken met internationale rechtsorde, en alles met macht en misbruik van de macht.

Is het naïef om daartegen in opstand te komen? Moet men, uit naam van het realisme, er zich maar bij neerleggen dat macht de enige actieve factor is in de internationale betrekkingen? Bertrand Russell heeft daar ooit een antwoord op gegeven. "Ik ken vele mensen in onze gevaarlijke tijd, die van ellende en dood schijnen te houden, en die boos worden als iemand spreekt over hoop. Ze denken dat hoop irrationeel is en dat ze, door in vadsige wanhoop neer te gaan zitten, niets anders doen dan de feiten confronteren. Ik kan het met deze mensen niet eens zijn. Om in deze wereld de hoop in stand te houden

wordt een beroep gedaan op onze intelligentie en onze energie".

Wat dan met de V.N., die in deze tijd zeker geen steun geeft aan onze hoop? Afschaffen? Zeker niet. Men kan hen bijtreden die zeggen, dat een gebrekkig instrument beter is dan helemaal geen. Juist. Alleen, laten we ons hoofd helder houden en ons kritisch vermogen zo gaaf mogelijk. Wie zich wil scheren en alleen een bot scheermes als instrument heeft, is beter af dan als hij niets had. Behalve natuurlijk als het scheermes zó bot is, dat hij er alleen nog zijn eigen strot mee door kan snijden.

W. Courteaux

Toch groeit de vredesidee

De moeilijkheden in de Golf

zijn in feite een regionaal conflict dat alleen door een verkeerde aanpak kan uitgroeien tot een confrontatie van volkeren en culturen en alzo een grotere dimensie bereiken. Dit neemt niet weg dat de Franse president Mitterrand daar zoals in Afrika duidelijk maakt dat hij af wil van de kanon-neerboden politiek. De Amerikaanse president Bush ziet zich ook verplicht te spreken van een nieuwe wereldorde steunend op vredelievende buitenlandse betrekkingen. Ondertussen wil hij wel de allerlaatste oorlog nog vlug eventjes gaan uitvechten. Met de kolossale machtsontplooiing op de grens van Koeweit durft hij niet anders dan stoere taal blijven spreken en dat maakt het voor de Iraakse tegenstander juist zo moeilijk om bakzeil te halen. Saddam Hoessein speelt even goed als de president van de Verenigde Staten een gevaarlijk pokerspel en ongelukken zijn niet uit te sluiten. Op het vlak van de diplomatie blijken de Amerikanen meer en meer alleen te staan met hun hard standpunt ondanks de lip-pendienst van de bondgenoten die moeizaam de voorgedij proberen te ontduiken. Zelfs de Belgische regering verklaarde bij monde van het staatshoofd (of stemde in met zijn woorden) dat alle resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties moeten worden nageleefd. Indien het gezond verstand het haalt zal Irak moeten buigen onder de druk van het embargo. Het was niet nodig hiervoor een in de regio nooit gezien machtsapparaat op te stellen waarvan het terugtrekken

* Het originele van de wedstrijd is dat iedereen verliest
* Behalve de sponsors

Uit "Le Monde"

heel wat meer voeten in de aarde zal hebben.

Een tweede gevaar

voor de internationale situatie, maar dan op termijn is het militaire denken dat nog steeds de politici in de ban houdt ondanks de groeiende vredesinzichten. Voor de veiligheid wordt nog steeds te veel gedacht aan Clausewitz en Napoleon en te weinig aan het verval van het Romeinse Rijk. Met de miljoenen economische en politieke vluchtelingen die men straks meent te moeten verwachten zou nochtans ondermijning van de staten en van hun welvaart meer te vrezen kunnen

zijn dan militaire avonturen. Ondertussen is men nog niet ver opgeschoten in het uitbreiden van de Europese gemeenschap van het economische naar het politieke terwijl de WEU zich niet aan de "bescherming" van de VS wil onttrekken. Het is dus niet te verwonderen dat een Europese organisatie ter ondersteuning van de Verenigde Naties zo moeizaam van de grond komt. Indien men de institutionalisering van de KVSE zoals voorgesteld door Frank Blackaby (zie deze rubriek in het octobernummer) niet accepteert, moet men alleszins de weg op van het vreedzaam samenleven van de volkeren op deze planeet. Er is geen alternatief.

Militaire middelen zullen alleszins een mindere rol gaan spelen nu de koude oorlog voorbij is tenzij men de bedienaars van het militair apparaat laat beslissen over de toekomst, wat in feite wordt nagestreefd door de NAVO.

Multinationale strijdkrachten kunnen eventueel indien dit een overwogen beslissing is en een gevolg van de politieke concertatie tussen de Europese regeringen. Voor 't ogenblik gaat men echter de weg op van het bevestigen van het militair apparaat waarvan het bestaan voorrang krijgt op de (nog niet gevonden) functie. Het is echter duidelijk dat er geen valabele beslissingen kunnen worden genomen zolang de Europeanen geen coherente internationale politiek nastreven en dat kan alleen maar na het afleggen van de voorgedij van de Verenigde Staten en het afschaffen van de NAVO.

Victor Stuyck

De vredesbeweging en de Golf

De vredesbeweging profileert zich duidelijk tegen de oorlog in de Golf.

Na behoorlijk wat perikelen is men tot een samenwerkingsverband gekomen tussen de verschillende vredesorganisaties. Er werd gewerkt aan een platform* dat als breed kader moet dienen waarin eenieder zich moet kunnen terugvinden. De onderliggende filosofie bij dat nieuwe samenwerkingsverband is de volgende. Nu de Sovjetunie zich lijkt terug te trekken van de internationale scène blijft er slechts één grootmacht over. Deze grootmacht kan het best in toom worden gehouden binnen de UNO. Daarom moet de UNO goed kunnen functioneren. Ze moet dan ook kunnen optreden tegen overtreders van het internationaal recht, maar dan op niet-militaire wijze. Een embargo is daar een middel toe. Het internationaal recht dient door iedereen gevolgd, daarom ook de eis tot erkenning van de Palestijnse staat.

Vrede is lid van dit samenwerkingsverband.

Onze specifieke inbreng in het platform is voornamelijk het element dat er oorlog dreigt omwille van de belangenverdediging.

Het is namelijk zo dat het voor Vrede bijzonder duidelijk is dat de troepenopbouw en de oorlogsvoorbereiding maar door een ding verklaard kan worden: de aanwezigheid van petroleum.

We zijn er van overtuigd dat de VN-resolutie die de Iraakse inval veroordeelt volledig is ingegeven door het respect voor het internationaal recht. Dat ze snel en unaniem werd goedgekeurd kan alleen maar onze goedkeuring wegdragen. Maar de troepenopbouw heeft daar niks mee te maken.

Eenzijds bleek "de verdediging van Saoedi-Arabië" de reden voor de allereerste beslissing tot het zenden van Noord-amerikaanse troepen. Maar was dit land wel bedreigd? Niemand stelt zich vandaag nog de vraag. Want intussen zijn de troepen er "om Koeweit te bevrijden". Enkel Syrië houdt het bij het verdedigen van de heilige plaatsen.

Anderzijds is er de afkondiging van het embargo. Terstond echter vertaalde men deze maatregel in militaire denkpatronen: het embargo moest zonnig met "geëigende middelen" worden gecontroleerd en uitgevoerd. Dit was niet nodig. Zelfs als er een bepaald percentage lekken in zit, dan nog moet dit middel niet-militair worden gebruikt. Trouwens, de controle zou best gebeuren in de havens van die landen die de koplopers zijn in het fervente verdedigen van de harde aanpak. Zij waren immers altijd goeie leveranciers van Irak. Anderzijds is een land met slechts één exportprodukt erg zwak, en makkelijk te treffen.

Een Noord-Zuidconflikt

De Syrische minister van defensie stelt het als volgt. De aanwezigheid van de 420.000 VS-soldaten vormt een duidelijke boodschap voor Europa en Japan: "deze petroleum is van ons, de Verenigde Staten".

Van in de beginne zoekt de V.S. naar argumenten om deze aanwezigheid te kunnen verlengen ver boven de oplossing van het konflikt Irak-Koeweit. Schijnargumenten die de ware bedoeling moeten verbergen. Sedert het verdwijnen van de sjah van Iran heeft men nog slechts één politie-agent in de regio. Israël. Maar die heeft iedereen tegen zich. Er zijn wel een boel vrienden van de States, maar de vraag is maar hoe stevig men ervan op aan kan dat deze niet vroeg of laat van kamp zullen veranderen. Emirs, sjeikhs en koningen kunnen net zoals sjahs wel 's vallen. Daarom is Washington reeds langer op zoek naar het vestigen van een blijvende militaire aanwezigheid. De Iraakse inval is een waar geschenk. De VS installeren er nu hun soldaten onder applaus en met steun van gans de Veiligheidsraad, of toch bijna.

Dat is, denk ik, de Noord-Zuid-dimensie van het konflikt. De grootmacht VS die haar greep op deze olievoorraden wil veilig stellen.

Dat het om een grootmacht gaat met economische problemen zal de drang naar een vaste greep op het sleutelprodukt bij uitstek alleen maar vergroten. In de konkurrentie met Duitsland en Japan verzekert de VS zich nu voor de toekomst.

Embargo

Binnen de progressieven heerst er verdeeldheid rond het embargo. Een Derdewereldland mag niet worden aangepakt, heet het. Zeker niet een land

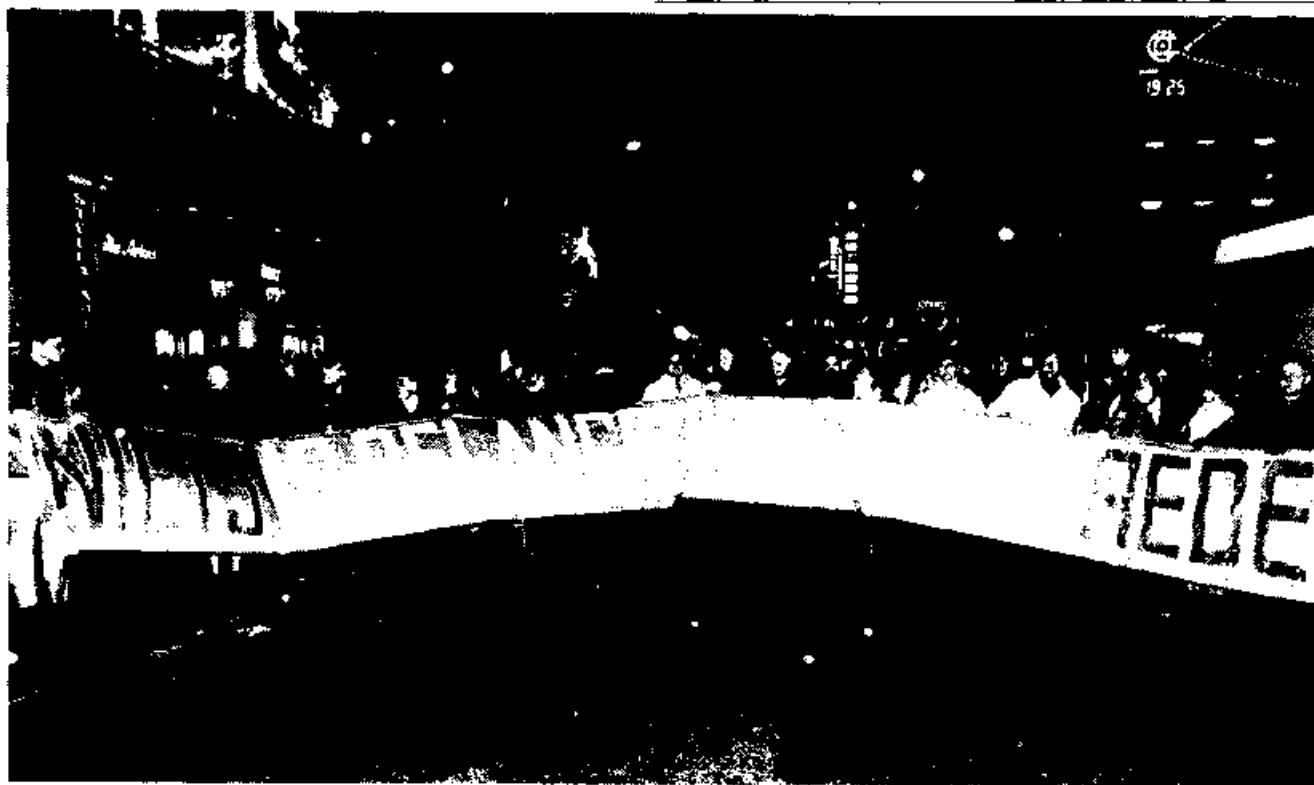
dat tegen het Noorden op durft komen en vecht voor hogere grondstofprijzen.

De inval in Koeweit is slechts in zeer beperkte mate ingegeven door de ruzie binnen de OPEC over de prijs van de olie. De rechtstreekse hoofdreden ligt in het feit dat een gemeenschappelijk olieveld eenzijdig door Koeweit geëxploiteerd werd, en de enorme buitenlandse schuld van Irak. Gekoppeld aan het feit dat Koeweit, in tegenstelling tot Saoedi-Arabië, weigerde de Iraakse schuld kwijt te schelden. De achterliggende reden vindt men bij de drang van Irak om een serieuze uitweg op zee te hebben. Dit alles moet dan nog gezien worden in het kader van de koloniale grenzen, die er gekomen zijn door afspraken tussen Frankrijk en Engeland na de eerste wereldoorlog.

Met andere woorden. Het Noord-Zuid aspekt ligt niet in de strijd Irak-VS, waarbij Irak dan moet staan voor de belangen van het Zuiden. De Noord-Zuid-dimensie ligt wel in het streven van de VS naar permanente militaire aanwezigheid en controle over de oliebronnen. Een aanwezigheid die hen momenteel op een schoteltje wordt aangeboden.

Een belangrijk argument tegen het embargo is dat de bevolking van dat Derde Wereldland zal te lijden hebben onder deze maatregel.

Daarom dat in de eerste plaats de vredesorganisaties stellen dat voedsel en medicijnen moeten uitgesloten worden. Eigenlijk staat dit ook in de UNO-resoluties, hoewel voor voedsel men een controlemechanisme voorziet. De vredesorganisaties zijn dus duidelijk van mening dat het embargo in geen geval de essentiële noden van de bevolking mag vergroten. Anderzijds kan deze stelling moeilijk als algemeen argument gebruikt worden want dat zou betekenen dat men tegen een land uit het zuiden nooit zou mogen of kunnen optreden.

Op 21 december namen 4.000 betogers deel aan een fakkeltocht voor vrede in het Midden-Oosten.

Hierbij komt dan nog dat bepaalde Iraakse oppositiegroepen menen dat een embargo, dat het regime treft en niet de bevolking, een belangrijke stap kan zijn in de strijd om Hoesein omver te werpen.

Er is ook het argument dat Irak het enige land is dat tegen Israël kan opstaan. Een verzwakking van Irak houdt een verzwakking in van het pro-Palestijnse kamp, luidt het.

Dat is zo. Maar een anti-Israël standpunt kan toch geen legitimering inhouden van een onaanvaardbaar optreden. Het militair wijzigen van grenzen is dergelijk onaanvaardbaar optreden. Als Grenada, Panama, Nicaragua werden aangevallen beriepen we ons toch ook op het internationaal recht. Daarnaast kan je ook niet om het feit dat Irak gedurende jaren de heftigste anti-VS stem, met name Iran, door een achtjarige oorlog heeft ingetoomd.

Maar het weze nogmaals duidelijk: het is onmenselijk, en dus onaanvaardbaar, een ganse bevolking uit te hongeren of geneesmiddelen te ontzeggen. Zoals dat nu aan het gebeuren is. Wij menen dat een embargo een niet-militair middel is dat de UNO in staat zou moeten kunnen stellen haar vredesrol effectief op te nemen. Vandaag echter wordt de eensgezinde afkeuring misbruikt door diege-

nen die het oorlogspad opgaan. Dit embargo heeft de oorlogsvorbereiding gediend.

Maar deze discussie zou ons niet mogen verdelen.

Wij moeten van onze regering boven alles verkrijgen dat ze niet meedoet aan het oorlogsstoken. En geen schijn van legitimering geeft aan de buitenlandse troepen. (Voor Vrede bijgevolg ook dat België haar schepen terugtrekt.) Ze moet een actieve vredesdiplomatie opzetten. Dat is de essentie.

Elk begin van oplossing zal maar kunnen liggen in de wederzijdse desescalatie. Daarom moeten er verbintenissen tot terugtrekking worden aangegaan.

In het brede samenwerkingsverband liggen de stellingen niet op alle punten gelijklopend, maar belangrijke punten als niet-militaire oplossing van conflicten, wederzijdse desescalatie, erkenning van de Palestijnse staat krijgen er een belangrijk forum.

Georges Spriet

(*) Dit platform werd ondertekend door:

Agalev - Alfa vzw - Belgisch Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking (BCEVS) - Bond Beter Leefmilieu (BBL) - Broederlijk Delen - Chirojeugd Vlaanderen vzw - Comité van de Missionerende Instituten - Coördinatiegroep van Netwerk van Kristelijke Basisgroepen - Elckerli - Evergreen - Federatie Centra Levensvorming - Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking (FOS) - Forum voor vredesactie (IOT) - Humanistische werkgroep voor Conflictstudie (HUWECO) - IKOVE - IMAVO - Interdiocesaan Pastoraal Beraad (Bureau) - Internationaal ontmoetingscentrum (IOC) - Jeugd en Derde Wereld - Scholierenparlementen - Jeugdinfo - Jongereengemeenschappen vzw - Jongkommunisten - Jongsocialisten - Juristen voor vrede (voorheen: juristen tegen kernwapens) - KAJ - Kajottersbeweging - Katholieke Jeugdraad - Kommunistische Partij - KSJ-KSA-VKSJ - KWB - KWIA - Marriage encounter - Masereelfonds - Medische Vereniging ter Preventie van een Atoomoorlog (MPPA) - MISSIO (Pauselijke Missiewerken) - Mutualistische Jonge Wacht (MJA) - NCOS - Nieuw Links - Omschakelen - Oxfam Wereldwinkels - Pax Christi Vlaanderen (PCV) - Ploeg - Priesters en religieuzen voor vrede en gerechtigheid - Regenboog - SAGO - Socialistische Arbeiders Partij (SAP) - Socialistische Jonge Wacht - Vereniging voor Egoïstische Leef- en Teeltwijze (VELT vzw) - VIA - VKAJ - Vlaams Verbond der Katholieke Scouts en Meisjesgidsen (VVKSM) - Vlaamse Federatie van Jeugthuizen (VFJ) - VRAK - Vrede - Vredeskoepel VAKA-OCV - Vrouwelijke Religieuzen voor Gerechtigheid en Vrede - Vrouwen Overleg Komitee - VU-Vlaamse Vrije Democraten - VUJO-Nationaal (Volksuniejongeren).

19.12.90

De vredesbeweging bij Minister Eyskens

Op maandag 7 januari hadden we een gesprek met Minister Eyskens. De delegatie was samengesteld uit VAKA-OCV, Vrede, Forum voor Vredesactie (IOT), Pax Christi, en CNAFD. De basisstelling van de vredesorganisaties is dat een oorlog ten allen prijze moet vermeden worden. Nu België in de VN-Veilighedsraad zit is het bijzonder goed geplaatst om actief nieuwe vredesinitiatieven te nemen.

Hieronder volgt een zeer korte samenvatting van de stellingen van minister Eyskens.

De minister verklaarde dat ook België alles wil doen om de oorlog te vermijden, maar dat de VN-resoluties moeten worden uitgevoerd.

Hij meent dat als de VS of Engeland bievoorbeld, na 15 januari militair optreden om Koeweit te bevrijden ze volledig gedekt zijn door de resolutie 678, die precies het gebruik van geweld toelaat. Een nieuwe vergadering van de Veiligheidsraad lijkt hem daarvoor niet meer nodig.

Hij waarschuwde voor mogelijke breuken in het anti-Irak-front bij een lang aanhouden van de huidige situatie. Sommigen (de VS) menen daarom dat er snel moet opgetreden worden. Anderzijds wees hij op het feit dat het embargo ook andere landen diep in het vlees snijdt: Jordanië en Turkije o.a.

Hij meent ook dat België solidair moet blijven met de Europese partners zelfs wanneer de brand in de pan is geslagen. In het gesprek verklaarde hij zich voorstander van het idee om op korte termijn een internationale vredesconferentie over het Midden-Oosten te houden, losgekoppeld van de zaak Koeweit. België verschilt daarin van het EEG-standpunt dat meent dat zo'n conferentie moet aangepakt worden na de terugtrekking van Irak uit Koeweit. Hij zal mede daarover een gesprek aangaan met de ambassadeurs van de Arabische landen.

Resolutie 242 moet uitgevoerd worden. De Palestijnen hebben recht op een eigen staat. Israël heeft recht op veilige grenzen, aldus nog minister Eyskens.

Oorlogvoorbereiding

De regeringen van de Verenigde Staten, Frankrijk en Groot-Brittannië beginnen er mede rekening te houden dat een oorlog een ontzaglijk aantal slachtoffers zou kunnen eisen. Op een cynische wijze wordt hiertoe reeds rekening gehouden en de "gepaste" voorzorgsmaatregelen genomen.

Zo maakt de Franse regering in het grootste geheim reeds zes B-747-128 klaar waarmee 107 gekwetsten en 76 lijkvaten zouden kunnen vervoerd worden. De in Saoedi-Arabië verblijvende Franse soldaten werden door hun direkte oversten op het ergste voorbereid en voorgesteld een testament op te maken indien ze bezittingen hebben. Tevens werden de sociaal-assistenten van het leger opgeleid om op een gepaste wijze de families de dood van hun kind of echtgenoot te kunnen mededelen. Van zijn kant blijkt de Britse minister van defensie in het grootste geheim in België een bestelling te hebben gedaan van 200.000 lijkvaten (speciale plasticzakken). En zo wordt een oorlog voorbereid waarin het leven van vele jonge mensen op het spel wordt gezet om de belangen van enkele oliebaronnen, sultans, cheiks en emirs van dienste te zijn.

Openbare opinie tegen

Daar waar op 22 augustus II, nog 65 % van de Belgen van mening waren dat de Westerse regeringen Irak met geweld uit Koeweit moesten jagen bleek op 3 januari dat er nog slechts 36 % zijn die hier voorstander van zijn. 54 % verzet zich tegen een militaire tussenkomst in de Golf. Uit een in de Bondsrepubliek gepubliceerde opiniepeiling blijkt dat 75 % van de Duitsers de mening toegedaan is dat de BRD zich buiten internationale militaire conflicten moet houden.

In de V.S. blijft nog 45 % voor een militair optreden maar 47 % is tegen.

Arabische stemmen...

De afgevaardigden van de kommunistische en arbeiderspartijen uit volgende Arabische landen; Saoedi-Arabië, Bahrein, Egypte, Libanon, Irak, Jordanië, Marokko, Soudan en Syrië op het Kongres van de Franse K.P. dat eind december doorging, publiceerden, naar aanleiding van de Golfcrisis, een gemeenschappelijk standpunt.

Bezorgd om het dreigend gevaar voor landen uit de regio en de ganse mensheid eisen ze in hun oproep:

- 1) Het verwerpen van alle militair geweld en het nastreven van een vreedzame oplossing voor de crisis.
- 2) De terugtrekking van de Iraakse troepen uit Koeweit zoals tevens van alle Amerikaanse e.a. militairen uit de regio en de mogelijkheid voor het Koeweitse volk om zijn democratisch recht op zelfbeschikking uit te oefenen.
- 3) Het nastreven van een oplossing van de huidige crisis in een Arabische context in het belang van al de volkeren uit de regio.
- 4) De uitoefening van het internationaal recht in het belang van alle volkeren die strijden voor hun vrijheid en hun recht op nationale zelfbeschikking.

De vakbonden van Koeweit...

Een delegatie van de Koeweitse vakbonden die een bezoek brachten aan de Franse CGT vestigden de aandacht op onrustwekkende gebeurtenissen in Koeweit.

Zo werd de gewezen voorzitter van de Koeweitse vakbonden, Nasser Farad, in zijn bed in het hospitaal "Hussein Makki Jumaa" door Iraakse militairen vermoord. Abderrahmane Roqm, vakbondsmilitant van de openbare diensten, werd op 21 september 1990 gefusillieerd zoals tevens op dezelfde dag de dokters Hichem Ubaidane en Al Blahane, verantwoordelijken van de Associatie van Medici.

In een met de CGT gemeenschappelijk opgestelde verklaring wordt het terugtrekken van de Iraakse troepen e.a. militairen uit de regio geëist.

Zoals tevens de invrijheidsstelling van alle aangehouden democraten. Zo wijzen ze ieder militair konflikt af en spreken zich uit voor initiatieven om doorheen onderhandelingen een oplossing te vinden van het konflikt.

Ze bevestigen eveneens de dreigende noodzaak van een Internationale Conferentie over het Midden-Oosten onder leiding van de Verenigde Naties met deelname van alle betrokken partijen, inbegrepen de PLO als enig vertegenwoordiger van het Palestijnse volk, teneinde alle resoluties van de V.N. over deze regio zonder restricties in zijn geheel zouden toegepast worden.

Tussen Helsinki en Parijs ligt een hele afstand

Op woensdag 21 november werd door de 24 staatshoofden of regeringsleiders van het Helsinki-verdrag de handtekening gezet onder een plechtig, Parijs "Handvest voor een Nieuw Europa". De spechten en wereldmedia hadden het eenparig over een historisch verdrag dat definitief het einde van de Koude Oorlog bevestigde en een militair, politiek en economisch in blokken verdeeld Europa tot de geschiedenisboeken verwees. Bij nader inzien is het nieuwe akkoord echter meer dan een vredes- en samenwerkingsverdrag, zoals Helsinki er een was. Daartoe is teveel gewijzigd. Laten we dan ook kort het historische proces van Helsinki tot Parijs maken en de adders van onder het gras halen.

Tot Helsinki '75

Het streven naar militaire ontwapening, politieke ontspanning en economische samenwerking is steeds een konstant volksverlangen geweest. Het feit dat beide kanten als geallieerden tegen het fascisme gestreden hebben heeft die wil tegen de na-oorlogse politieke en militaire blokvorming kracht gegeven. Vele mensen vroegen zich in de jaren '48-'50 terecht af waarom zo nodig een anti-kommunistische NAVO moest opgericht worden (1948) tegen een land dat enkele jaren daarvoor nog onze bondgenoot in de wapens was. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de Sovjetvoorstellen voor een kollektieve veiligheid en ontspanning uit de koude oorlogsjaren '50 dateren en tegen alle Gladio's en Atlantische haviken toch doorgang gevonden hebben.

Toen atlantist **Paul-Henri Spaak** (PS) op Buitenlandse Zaken (BZ) door **Pierre Harmel** (PSC, BZ-minister van maart 1966 tot november 1972) vervangen werd, koppelde hij in zijn **Verslag over de toekomstige NAVO-taken** (december 1967) een ontspanningspolitiek aan militaire veiligheid. Toch duurde het nog tot mei 1972 vooraleer de NAVO in Bonn de Sovjetidae van een Konferentie voor

Veiligheid en Samenwerking in Europa (KVSE) aanvaardde.

Na de eerste Oost-Westdialoog hieromtrent in november '72 in de Finse hoofdstad begon er op 3 juli 1973 de eigenlijke samenkomst van alle Europese landen, min Albanië, en plus de VS en Canada. Toch vergde het nog talrijke vergaderingen voor de koude oorlogsgedanken zich konden neerleggen bij een slotakte waarin het blokkenoptreden doorbroken werd en een economische samenwerking aangemoedigd werd.

Het Europa van Helsinki

Ondertussen was tijdens de vele voorbereidende samenkomsten door Nederlandse en Zwitserse diplomaten de idee van de 3 beroemde korven naar voren geschoven. In de 1ste korf zaten de **komplekse militaire veiligheidsvraagstukken**. De 2de korf handelde over de **samenwerking inzake economie, wetenschap, techniek en milieu**. De 3de korf werd door het westen vooral als pasmunt voor het aanvaarden van de bovengenoemde, zgn. Sovjetvoorstellen gebruikt. Die had het over de **mensenrechten, met inbegrip van cultuur, informatie en opvoeding**.

Eens daarover akkoord kon op 1 augustus 1975 een **KVSE-slotakte** ondertekend worden, waarin de toenmalige **grenzen binnen Europa erkend werden** en plechtig voorgenomen werd **niet de wapens tegen elkaar op te nemen, maar integendeel economisch en cultureel samen te werken en de mensenrechten te eerbiedigen**. De Europese bevolking, zowel uit west als van de toenmalige socialistische staten, verwelkomde dit akkoord als een historisch vredesverdrag. Om het niet enkel bij mooie woorden te houden voorzag het verdrag in regelmatige vervolg- en toetsingskonferenties.

Toch bleek het vervolg niet zomaar de koude oorlog te kunnen begraven. In Oost-Europa werden allerlei oppositiegroepen opgericht die zich op de individuele KVSE-mensenrechten beriepen om binnen het strakke Brezjnev-socialisme voor een burgerlijke democratie op te komen. **Charta 77**, medegesticht door de

huidige president **Vaclav Havel**, was daar wellicht de beroemdste van. Op de volgende KVSE-konferenties te **Belgrado** en te **Madrid** kon dan ook duidelijk de nieuwe Koude Oorlog van de jaren '80 erkend worden. Maar terwijl Belgrado en Madrid omwille van mensenrechtentwisten praktisch volledig de mist ingingen, hadden de vredesbewegingen en Gorbatsjov er reeds voor gezorgd dat de Weense KVSE-konferentie een militair verlengstuk kreeg als opvolger van de aldaar vastgelopen **MBFR-gesprekken** over wederzijdse, konventionele troepenvermindering in Centraal-Europa. Het feit dat ook dan nog de NAVO-landen niet over de kleine kernwapens wilden praten was een laatste stuip trekking afkomstig van een militair en politiek verdeeld Europa.

Had het van de nieuwe koude oorlogsstrategen afgehangen, dan was het Helsinki-proces wellicht al na Belgrado en Madrid een vroege dood gestorven. Het feit dat op de KVSE-fora de **Europese landen onafhankelijk van hun militaire allianties een soevereine stem konden laten horen** heeft er hoogst waarschijnlijk toe bijgedragen dat het proces niet helemaal onder het vernieuwde militaire aanbod van begin de jaren '80 bezweek. De Europese staatshoofden werden dan namelijk gekonfronteerd met een steeds massalere vredesbeweging die zich tegen de opstelling van nieuwe (kern-)wapens en voor een ontspanningspolitiek uitsprak en die tot in Moskou gehoord werd.

Het feit dat de Helsinki-slotakte eveneens in **beslissingen bij consensus** i.p.v. bij eenparigheid voorzag heeft er ons voor behoed dat het proces aan gewilde, formele stemmenblokkage ten onder ging. Het westen, noch het oosten, kon haar vredelievende woorden tegenover een steeds luider om ontwapening roepende bevolking niet in een torpedering van Helsinki waar maken.

Het Europa van Parijs

Sinds het begin van de Weense opvolgingskonferentie is Europa niet enkel in politieke woorden, maar ook daadwerkelijk inhoudelijk veel veranderd. De Oost-europese, versterkte socialistische staten

zijn een na een omgevormd tot politieke democratieën in een mate en een tempo waarvan zelfs de ferverste anti-kommunist niet durfde te dromen. In haar uitbarsting van oppositie en onder druk van het economisch sterkere westen, dat jarenlang het konsumptiesprookje naar het oosten geëxporteerd had (denken we bijvoorbeeld maar aan de toenmalige wedijver om de hoogste tv-toren tussen Oost- en West-Berlijn), hebben de Oost-europese volkeren echter ook de socialistische economie vaarwel gezegd, en dus i.p.v. socialistische burgerlijke democratieën opgebouwd. Als jongste gebeurtenissen zijn in dit opzicht zeker de uitverkoop van de failliet verklaarde ex-DDR-bedrijven en Gorbatsjovs uiteindelijke kompromis van herinvoering van de kapitalistische vrije markt en dito onderneeming te vermelden. Enkel uit economische (geld)nood is trouwens zijn vergaande militaire kapitulatie met het eenge maakte Duitsland te begrijpen, wat nog niet goedkeuren betekent.

De feiten hebben dus zowel de na-oorlogse akkoorden over Duitsland, als het Helsinki-akkoord van 1975 achterhaald. Had de slotakte het nog over een militaire ontspanning tussen een Europese tegenstelling en een economische en kulturele samenwerking van 2 (politiek-)economische systemen, dan was daar nu geen reden meer toe. Zowel de militaire als de (politiek-)economische tegenstelling behoort feitelijk tot het verleden. Het spijtige ontstaan van de Berlijnse muur leerde ons trouwens hoe de militaire en politieke scheidingslijn in Europa een economische basis had. Eens die tegenstelling tussen kapitalistische en socialistische economie weg, hoeft er ook geen militair opbod meer te bestaan. Het socialisme hoeft zich immers militair niet meer voor de expansiedrang van het kapitalisme in te dijen, vermits het zelf kapitalistisch geworden is. En ook de samenwerking moet niet meer plechtig overeengekomen worden, wanneer de vroegere 2 één geworden zijn, niet in een soort van onmogelijke synthese, maar als het daadwerkelijk verdwijnen van het ene, socialistische systeem, dat opgekocht wordt door het andere.

Nu pas blijkt hoe zeer verguisde politologen als Marx, Engels en Lenin gelijk hadden wanneer ze poneerden dat de staat(smacht) en het politieke bestel (dialektisch) verbonden waren met de economische structuur. Met de roep naar democratie heeft Oost-Europa voor een

Veelbetekenende anekdotes?

Internationale topkonferenties bestaan niet enkel uit ernstige gesprekken, plechtige handdrukken of fotogeniek ondertekenen. Recepties en diners worden echter meestal buiten de camera's gehouden.

Zo doet hardnekkig het gerucht de ronde dat een Belgisch minister zich in 1975 zo te goed had gedaan aan geestrijke drank dat hij in de nachtelijke straten van *Helsinki* luid de *Internationale* liep te zingen. Er wordt daarbij verteld dat het hem heel wat moeite kostte de Finse politie van zijn identiteit te overtuigen vooraleer hij op zijn hoteikamer werd afgeleverd. Toen kon het lied echter nog.

In *Parijs* werd de drank na de ondertekening ook al in de rode zaal aangekondigd. Maar toen Mitterrand de glimlachende en knorrige reacties van het hoge gezelschap zag, merkte hij terstond op dat het historisch gebeuren zich in de *blauwe* zaal had afgespeeld en dat er ook nog een *witte* zaal is, de Franse driekleur vervolledigend. In 1990 vieren zo te zien toch het (neo-)liberalisme en het nationalisme hoogtij.

Andere tijden

Wie *Parijs* met *Helsinki* vergelijkt kan niet voorbij de duidelijke verschillen, zowel tussen de konkrete omstandigheden en evoluties als tussen de 2 teksten. Die verschillen worden ook niet beter geïllustreerd dan door de veranderde handtekeningen die onder beide akkoorden prijken.

Zo werd de *Helsinki*-slotakte ondertekend door o.m. *Leonid Breznev*, *Erich Honecker*, *Gustav Husak*, *Janos Kadar*, *Edward Gierek*, *Todor Jivkov* en *Nicolae Ceausescu*, een voor een namen die niet enkel tot het (staats)verleden behoren, maar die in de respectievelijke Oosteuropese landen en daar buiten meer dan verguisd zijn. Het *Parijse* handvest daarentegen is ondertekend door meerdere staatslui die precies tegenstanders van hogergenoemden waren en soms zelfs in hun gevangnissen te vinden waren. *Vaclav Havel* is daar waarschijnlijk het bekendste voorbeeld van. "Times, they are changing", zong Bob Dylan eind de jaren '60. Twintig jaar later durft daar niemand nog aan twijfelen. De vraag blijft echter in welke richting ze veranderen. Ook Bob Dylan blijkt door het systeem ingehaald te zijn.

burgerlijke, politieke bouw gekozen boven een kapitalistische economie.

Het Parijse handvest

Als er een ding opvalt in het nieuwe akkoord, dan is het dit geloof in de burgerlijke democratie en de kapitalistische, "vrije" economie. Uiteraard herbevestigen de deelnemende landen hun wil tot vreedzaam regeren van hun onderlinge conflicten en tot economische samenwerking. Een voornemen dat, na het Duits-Duits en het Pools-Duits akkoord, zeker gemakkelijker te nemen was dan in 1975.

Maar dit is niet de reden waarom *Vaclav Havel* verklaarde het belangrijkste moment van zijn leven mee te maken. Trouw aan zijn - nu duidelijk burgerlijke - Charta-principes moet de man zijn met een tekst waarin precies die burgerlijke democratie als enigzalmakend systeem voorgeschreven staat. Die zou namelijk gebaseerd zijn op het respect voor de menselijke persoon en de rechtstaat. Waar vroeger de mensenrechten nog zowel individueel als sociaal konden geïnterpreteerd worden, is dus nu eenzijdig voor het individu gekozen.

In dezelfde euforie over het westerse model staat te lezen dat de economische samenwerking gebaseerd moet zijn op een "markteconomie", dat "de vrije onderneming" moet "aangemoedigd worden" en de handel "volgens de vrije GATT-regels" moet gebeuren.

Tot het vallen van de muur (november 1989) kende men in Wenen nog een Sovjetwêerstand over het politieke luik. Eens het laatste restant van het IJzeren Gordijn letterlijk verkocht was, kon op de *Konferentie van Bonn* (maart-april 1990) een consensus over de noodzaak van een markteconomie en de vrije onderneming gevonden worden. Op de volgende *Konferentie van Kopenhagen* (juni) waren alie deelnemers het vlug over eens over de individuele mensenrecht kwestie en de principes van de rechtstaat, vrije verkiezingen, het meerpartijensysteem en de onafhankelijkheid van de rechtspraak. Gorbatsjov, die persoonlijk op een *Parijse* tussen-KVSE-top aangedrongen had, kon er dan ook breed glimlachend verklaren dat de Sovjetunie thans in een overgang verkeert "van het totalitarisme naar vrijheid en democratie, van het administratief dirigisme naar politiek pluralisme en een rechtstaat, van het economisch staatsmonopolisme naar de

verscheidenheid van onderling gelijkwaardige vormen van eigendom en naar marktverhoudingen".

Mitterrand en het westen hebben dus alle redenen om te glunderen, niet enkel omdat Parijs hiermee het historische einde van de Koude Oorlog en de tweedeling van Europa betekent. De Franse president heeft uiteraard gelijk wanneer hij beweert dat de gelijkheids-, vrijheids- en broederlijkheidsprincipes van de Franse revolutie nu ook in de ex-socialistische staten doorgang gevonden hebben. Hij vergeet daar echter bij te vermelden dat historisch daarmee achteruit gegaan wordt, want de socialistische ideeën, die een verderzetting van bovengenoemde principes zijn, vinden hun oorsprong in de Parijse Commune van 1848.

Het Parijse verlengstuk

Nu de tegenstellingen in Europa ogenschijnlijk verdwenen zijn en iedereen het gelijk van de kapitalistische economie en de burgerlijke democratie uitbazuint, krijgt Parijs een meer gestructureerde opvolging dan via de vroegere KVSE-toetsing- en vervolgonferenties. Het valt daarbij op dat de structuren die over de nieuwe politieke en economische optie moeten waken precies in Oost-Europa gevestigd worden. Voorwaar een geschikte plaats als men denkt aan de racistische thema's en propaganda en de persoonlijke verdachtmakingen die de jongste Poolse presidentsverkiezingen beheerst hebben. Wie trouwens denkt er opmerkingen te horen over bijvoorbeeld het ondernemings karakter van het Britse Hogerhuis zal lang moeten wachten.

Praag krijgt een permanent sekretariaat om de politieke contacten administratief te ondersteunen. Daar waar Helsinki het nog had over ontspanning en samenwerking van politiek verschillende systemen, gaat het nu uiteraard over het toezicht op het burgerlijk, kapitalistische credo, zoals in het Parijse Handvest voorgeschreven.

Ook politiek komt er een **Europese ministerraad** van de KVSE-ministers van Buitenlandse Zaken. De eerste samenkomst is voorzien voor volgende zomer in Berlijn.

Ter voorbereiding van die politieke ministersamenkomsten, minstens eenmaal per jaar, wordt er een **komitee van hoge functionarissen** opgericht, dat voor het

eerst in januari '91 te Wenen zal samenkomen.

Tenslotte wordt **Wenen** eveneens de zetel van een **permanent centrum ter preventie van conflicten**, waar in de beginfase ook over vertrouwenwekkende maatregelen zal onderhandeld worden.

Wie zou opmerken dat de vertegenwoordigers in al die komitees alles behalve zelf democratisch verkozen en gecontroleerd worden, krijgt het vooruitzicht van een **parlementaire KVSE-vergadering**. Maar dat blijft voorlopig slechts toekomstmuziek, want de Amerikanen verzetten zich daar nog steeds "als pleitbezorgers van de democratie" tegen. De werkelijke reden is wellicht te vinden in de kleinere rol die de VS in de KVSE-structuren dan spelen, dan in de NAVO. Het was Gorbatsjov echter zelf die Bush daaromtrent kwam troosten met de woorden: "Sovjets en Amerikanen zijn nu samen meer dan ooit verantwoordelijk voor de vrede en veiligheid op aarde".

Blijvende tegenstellingen, ook in het "nieuwe" Europa

Tot welke "vrede en veiligheid" die samenwerking zoal kan leiden blijkt nu onder meer in de Golf, waar de Amerikaanse militaire aanwezigheid en oorlogsvoorbereiding alles behalve Sovjetgeenstand krijgt. Parijs zou dus met de Europese tegenstellingen komaf gemaakt hebben. Maar de manier waarop zou wel eens vlug zuur kunnen opbreken, want wie in de euforie met de staatshoofden gelooft dat de economische en politieke tegenstellingen Europa achterwege gelaten hebben, gelooft in sprookjes.

Eerst en vooral is er het duidelijk opkomend **nationalisme**. Nu met het uitreden van een socialistische politiek ook de solidariteit verdwenen is komt ieder individu en ieder volk, aangepord door een economische crisis, voor een egoïstisch separatisme op. In hoeverre het "nieuwe" Europa zal optreden bij eventueel wapengekletter in de Sovjetunie, Joegoslavië of Tsjecho-Slowakije bijvoorbeeld, staat niet in het Parijse handvest te lezen.

Wat er wel te lezen valt is haar houding tegenover een eventueel gewapende revolutie, om opnieuw een socialistische economie en staat (smacht) op te bouwen of die nog gedeeltelijk te behouden. Het is zonder meer duidelijk dat het handvest van de "vrije markt en onderneming" zich

tegen elke geplande staats economie of tegen elke staatsmacht zal keren die grootschalige privé-ondernemingen zal verbieden. In naam van de vrijheid kunnen de Polen, de Tsjechen, de Hongaren, enz., net als wij overigens, kiezen tussen te werken zolang ze winst opleveren of werkloos te zijn. In die zin blijft de **tegenstelling tussen arbeid en kapitaal** zelfs meer dan voorheen Europa beheersen, hoe sociaal die ook door de staat "gecorrigeerd" wordt. In dit opzicht is Parijs een belangrijke stap terug, net als de gebeurtenissen in Oost-Europa, waar het kind met het badwater weggegooid werd.

Parijs gaat dus niet meer over het vreedzaam samenwerken van tegengestelde economieën en staten, maar heeft duidelijk voor een welbepaalde, kapitalistische orde gekozen. Wanneer men echter meent, zoals Vrede vzw, dat de problematiek van vrede en oorlog geankerd is op economische tegenstellingen, zij weze interkapitalistisch of tussen de kapitalistische expansie- en winsthonger en een (eventueel socialistische) zelfbeschikking over productie en distributie, beseft dat het einde van de Koude Oorlog alles behalve de vrede betekent, en zeker de sociale niet. Zowel het GATT-failiet, als de Golfkrisis, tonen aan dat het internationaal kapitalisme steeds zichzelf tracht te verrijken tegen de zwaksten in. Met een hernieuwd kapitalistisch Europa zijn de zwaksten meer dan ooit in het Zuiden, of onder de eigen werknemers te vinden. Laten we ons dus niet laten misleiden door de Parijse eenzijdige betekenis van vrede.

Tegen de volgende KVSE-top, aangekondigd voor 24 maart 1992 te Helsinki, zouden die oude tegenstellingen wel eens duidelijker kunnen zijn in het "nieuwe" Europa en de Parijse euforie aan diggelen kunnen liggen.

L. Boilaert, 13.12.90

DUITSLAND: Volgens de overeenkomst met de Sovjetunie zal in het verenigd Duitsland tegen 1994 het leger beperkt zijn tot 370.000 manschappen. Men voorziet tevens het afschaffen van 1.000 militaire bases, de vermindering van de vliegtuigenheden met 50 % en het halveren van de gevechtsmarine-schepen. Volgens de werkgroep van de sociaal-demokraten voor reconversieproblemen zullen 1,2 miljoen personen betrokken zijn bij de ontwapening: 620.000 soldaten en burgerlijk personeel in de strijdkrachten en 580.000 arbeiders werkzaam in de wapenindustrie.

Voor een totale teststop

In alle stilte, niet meer of nauwelijks vermeld in de media, blijven de atoomproeven onverminderd doorgaan. Sinds 1945 zijn er in totaal reeds 1850 verricht, gemiddeld 40 per jaar. In het begin waren ze praktisch alle bovengronds: op het land of op zee. Na het partieel teststopverdrag gingen ze ondergronds. Dit had een dubbel voordeel: de wereldwijde reactie tegen de zware radioactieve vervuiling van de atmosfeer door de explosie veroorzaakt, verstomde en de ondergrondse kernproeven kostten misschien iets meer, maar waren gemakkelijker te verbergen voor het groot publiek en gaven minstens evenveel, zoniet meer praktische resultaten.

In de zeventiger jaren (1974 en 1976) werden de drempelverdragen getekend, die kernproeven boven de 150 kiloton verboden. Een mooie stap vooruit, zou je zeggen, als je weet dat er ooit bovengrondse proeven met een kracht van 65 megaton (45.000 kiloton) plaatsgrepen. Misleitend echter, want de ervaring had geleerd dat zware atombommen minder interessant waren. Te log, teveel explosiekracht op één punt. De toekomst lag in de miniaturisering, een weg die de dag van vandaag nog wordt gevolgd. Daarom zijn ook de voorstellen voor een verdere drempelverlaging, tot 30 of 40 kiloton, zoals we die af en toe horen, enkel bedoeld om het imago wat op te vijzelen. Vergeten we ten andere niet dat de Hiroshimabom een explosiekracht had van "slechts" 12.4 kiloton.

Dankzij de permanente sussende desinformatie draait intussen de molen door. Dit jaar zullen we er weer een twintigtal hebben, niettegenstaande de Sovjetunie maar één atoomproef heeft verricht.

De misleiding reikt verder. Men geeft ons de indruk dat het met de kernwapens haast gedaan is. Het INF-akkoord over de Europese middellange afstands-raketen en de besprekingen over een halvering van de strategische kernwapens doen velen denken dat we in volle nukleaire ontwapening zijn. Zelfs de vredesbeweging werd er even stil van. Niets is minder waar. We hebben nog evenveel kernwapens als een paar jaar geleden (50.000). Het INF-akkoord ging over de vernietiging van de raketten. Niet over de atoomkoppen. Die worden mooi gerecupereerd en

Kernproeven in 1990

10 maart	USA	Nevada	Dit geeft een voorlopig totaal van 17 voor 1990
6 april	USA	Los Alamos	
26 mei	China	Lop Nor	
2 juni	Frankrijk	Mururoa	
7 juni	Frankrijk	Mururoa	
13 juni	USA	Nevada	
21 juni	USA	Nevada	
26 juni	Frankrijk	Fangatoufa	
4 juli	Frankrijk	Mururoa	
25 juli	USA	Nevada	
16 augustus	China	Lop Nor	
20 september	USA	Nevada	
24 oktober	USSR	Nova Zembla	
14 november	Frankrijk	Fangatoufa	
21 november	Frankrijk	Mururoa	

gebruikt voor andere kernwapensystemen. Zelfs als een aantal strategische kernwapens binnenkort naar de schroot-hoop verwezen worden, dan zal de splijtstof zeker gereconverteerd worden (die wapenreconversie kennen ze wel) en dan zal dit nog geen ommekeer betekenen. Naarmate de besprekingen verder gaan zal het niet om 50%, maar om 30% gaan. Dit komt overeen met 15% van de kernwapens. 85% blijft. Een gedeelte hiervan volstaat nog altijd om de mens en de hogere diersoorten uit te roeien.

Intussen gaat men verder met het verplaatsen van de atoomwapens van het land naar de zee en de lucht. Naar schepen, duikboten en vliegtuigen, waarop ze minder kwetsbaar, meer verborgen zijn en effectiever en meer onverwacht kunnen gebruikt worden. Je kan er op een, twee drie elke plaats van onze aardbol mee bereiken. Nog erger, je kan ze er veel moeilijker tellen. Een zwaar probleem dat verdere ontwapeningsakkoorden zal bemoeilijken.

Totaal onlogisch moet je dit noemen. Vandaag, na de grote dooi, een kernwapenarsenaal in stand houden dat iederen tijdens de koude oorlog reeds krankzinnig hoog vond, heeft geen enkele zin. Je kan het alleen verklaren door rekening te houden met een aantal drukkingsgroepen en met een automatisch proces.

Vooreerst zijn er de drukkingsgroepen. Enerzijds een groep die absoluut gelooft in het kernwapen. Voor hen is het kernwapen een symbool van veiligheid. Anderzijds zijn er al degenen die er voordeel bij hebben: bepaalde industrietakken, som-

mige politici en allen die er bij wapenprojecten en wapenproductie een flinke steekpenning aan overhouden. Alles samen een lobby die we niet mogen onderschatten. In het land der duizend moorden lukt die er al vele jaren in elke beperking van het recht op wapens van de gewone burger tegen te houden.

Anderzijds is er een automatisch proces. Zeer veel geld wordt in wapenonderzoek gestoken. Van de veertig wapenprojecten die in de Verenigde Staten lopend zijn, zijn er verschillende betrokken op kernwapens. Onderzoek met veel geld achter leidt tot het vinden van nieuwe kernwapens, meer geschikt voor speciale situaties, gemakkelijker hanteerbaar, meer vernietigend voor dezelfde hoeveelheid splijtstof, enz. Nu kan je je moeilijk voorstellen dat, wat ze een "verbetering" noemen, niet zou geproduceerd worden. En dus ook geplaatst. Zo groeit de kop van het monster automatisch aan. De veel minder gevaarlijke staart wordt af en toe wat afgehakt. Wie alleen de staart bekijkt, juicht.

Wat kunnen wij vanuit de vredesbeweging, vanuit de hele bevolking, hieraan doen? Wat de lobbies betreft, komt het er op aan tegen te lobbyen. Informatie en tegengas geven. En dat hebben we als vredesbeweging geleerd. En wat het vreemde automatisch mechanisme betreft, daar bestaat een fantastisch middel tegen: de totale kernstop. We bevinden ons in de uitzonderlijke situatie waarbij we een technische ontwikkeling volledig stop kunnen zetten. ZONDER TESTEN KUNNEN GEEN NIEUWE KERNWAPENS ONTWIKKELD WORDEN. Hierdoor kun-

nen we een belangrijke nucleaire bewapeningsmotor uitschakelen. Zonder enig risico, want de wetenschappers zijn het er over eens dat elke explosie detecteerbaar is.

Gaan we voort met testen dan neemt het nucleair gevaar voortdurend toe. De kernproeven hebben als eerste doel geminiaturiseerde, aan verschillende omstandigheden aangepaste atoomwapentypen te ontwikkelen. Dan gaat het zoals we het met de computer hebben zien gebeuren: van de kamer grote, onbetaalbare, zware computer naar de huidige PC. Handig en tegen een redelijke prijs aan te schaffen. Voor de kernwapens is dit een nefaste evolutie. Vooreerst omdat je er de drempel voor het gebruik in een oorlog en de overgang van conventioneel naar nucleair mee verlaagt. Bovendien vind je vroeg of laat een handigere, kleinere, minder dure atoombom, met minder splijtstof, zodat je die met overschotjes hier en daar van civiele kerncentrales gemakkelijk ineen kan steken. Iets dat de proliferatie, de verspreiding naar andere, minder machtige landen zeker zal verge-

makkelijken. Zo wordt het misschien ooit de PNW, personal nuclear weapon, gebruikt door maffia, drugsbaronnen of terroristen.

Van 8 tot 19 januari 1991 vindt in New York de "United Nations Test Ban Treaty Conference" plaats. Op deze konferentie van de Verenigde Naties wordt gestemd over de uitbreiding van het partieel teststopverdrag tot een Algemeen Teststopverdrag, waarbij ook alle ondergrondse kernproeven zouden worden verboden. De grote meerderheid van de landen die bij het Partieel Teststopverdrag aangesloten zijn is voorstander van die uitbreiding. De Belgische regering heeft in haar regeringsverklaring gesteld dat ze zal aandringen op het tot standkomen van een algemeen teststopverdrag. In tegenstelling tot haar vroegere houding moet ze nu zeker voor de veralgemening stemmen. Een andere houding ware onverklaarbaar en niet te verantwoorden.

Destijds hebben de kernwapenmogendheden, om zoveel mogelijk landen tot het tekenen van het non-proliferatieverdrag

aan te zetten, beloofd hun atoombomarsenalen te verminderen en zich in te spannen om tot een algemeen teststopverdrag te komen. Het tegendeel heeft zich voorgedaan. Wanneer in 1995 het huidige non-proliferatieverdrag na 25 jaar afloopt en een algemeen teststopverdrag nog niet is getekend, is de kans groot dat een aantal landen zich terugtrekt. Ook dit vergroot de kans op proliferatie.

Zorgen voor een volledig stopzetten van de kernproeven is een testproef voor de echte bereidheid tot nucleaire ontwapening. Partiële uitschakeling van kernwapens door akkoorden is slechts een tijdelijke ontwapening. Ze kan teniet gedaan worden door de nieuwe aanwinsten gerealiseerd door onderzoek met kernproeven of op elk ogenblik bij nieuwe spanningen in de wereld door verhoogde productie ongedaan worden gemaakt. In januari zullen we weten of onze regering echt achter nucleaire ontwapening staat.

Jef De Loof

Generaal M.H. von Meijenfeldt

Eind november overleed te Roermond, op 67-jarige leeftijd, onze vriend en medewerker Generaal-Majoor M.H. von Meijenfeldt, gewezen Gouverneur van de Koninklijke Militaire School te Breda (76-80) en sinds jaren actief in de vredesbeweging.

In de loop van de jaren zestig was von Meijenfeldt in de Nederlandse Krijgsmachten een van die militairen die zich

kritisch opstelden tegen het bezit van kernwapens.

Als militair zou hij zich dan ook reeds toen inzetten in het interkerkelijk Vredesbeeraad (IKV) en de Evangelische Volkspartij. Tijdens de strijd tegen de plaatsing van de kernraketten in Europa was hij een van de initiatiefnemers van de beweging "Generaals voor de Vrede" waarvan hij jarenlang de woordvoerder was.

Het was in die periode dat ik, samen met Jan Olsen, Michiel von Meijenfeldt in zijn woonplaats te IJzervoorde ging opzoeken om hem te vragen als deskundige aan ons tijdschrift "Vrede" en aan de actie van de vredesbeweging in Vlaanderen zijn medewerking te verlenen. Meteen werd tussen ons een diepe en oprechte vriendschap geboren. Op Michiel zouden we, ondanks zijn zeer drukke bezigheden, nooit vruchteloos een beroep doen. Ook al betekende dit, gezien de grote afstand naar onze contreien, voor hem een grote inspanning.

Zo hield hij voor Vrede e.a. organisaties druk bijgewoonde voordrachten te: Brugge, Gent, Oostende, Kortrijk, Ieper, Aalst, Merksem, Antwerpen, Aartrijke, Turnhout, Herentals, Brussel e.a. gemeenten in Vlaanderen. Regelmatig bezorgde hij ons informatie en teksten voor ons blad en onze brochures.

M.H. von Meijenfeldt is nu plots, onverwacht, heengegaan. Amper een paar weken voor zijn overlijden hadden we nog een telefonisch gesprek waarbij we zeker niet hadden kunnen vermoeden dat, zoals zijn echtgenote ons nu bekendmaakte, een slepende ziekte zijn gezondheid ondermijnde.

We verliezen met Michiel een goede vriend aan wie we de beste herinnering zullen bewaren. Aan zijn echtgenote en kinderen bieden we onze gevoelens van innige deelneming in het zwaar verlies dat hun treft.

A.D.S.

...

Te Gent overleed eind december onze vriend Bob Carlier, werkleider aan de R.U.G. en bekend om zijn inzet in de Humanistische Beweging. Aan zijn familie en vrienden bieden we onze blijken aan van oprechte deelneming.

...

We vernemen het overlijden van Mevr. Zulma Verschuere, uit Nieuwkerken Waas, weduwe van Achiël Maes en Jozef Van Rompaey. Aan de familie bieden we onze blijken van innige deelneming.

Personalia

Gladio, of zo

Een geheim net van informanten en wapendepots, gefinancierd door de Verenigde Staten en gedekt door een kommissie van de NAVO, funktioneer(t)(de) tientallen jaren in verschillende Europese landen, waaronder België; en onze huidige ministers zijn er niet van op de hoogte. In naam van de democratie.

Wat hier met harde bewijzen wordt gesteld is dat het lot van onafhankelijke landen (op z'n minst gedeeltelijk) in Washington werd bepaald.

Italië spant de kroon blijkbaar. Maar ook in ons land is dit genootschap dus actief (geweest). De senaat zal een onderzoekscommissie (achter gesloten deuren) instellen.

Een en ander doet nog al wat vragen rijzen rond een bepaald soort geweld in de na-oorlogse decennia in onze contreien.

Julien Lahaut

Zeer onlangs werd een document door journalist Michel Bouffieux voorgesteld dat gevonden werd in 1954 bij Emile Delcourt, in het kader van het onderzoek op de moord van Julien Lahaut, toenmalig KP-voorzitter. Dit document beschrijft de werking van een inlichtingennet en sabotagemaatregelen in geval van een militaire inval in België.

Volgens Rudy Van Doorselaeren Etienne Verhoeven, auteurs van het boek "De Moord op Julien Lahaut", was Emile Delcourt in die tijd de leider van een privé-informatienet dat als doelstelling had "kommunistische agenten in België te elimineren, en de Belgische industrie beschermen tegen mogelijke sabotage-acties of stakingen door kommunisten opgezet".

Emile Delcourt was ook lid van het nationaal comité "Vrede en Vrijheid", wiens Italiaanse tegenhanger verbonden is aan de "strategie van spanning". In België werden z'n activiteiten medegefinancierd door de Noordamerikaanse geheime diensten en de hoge financiële wereld van ons land dank zij de tussenkomst van Marcel De Roover. Deze laatste was actief in verschillende extreem rechtse en antikommunistische organisaties.

Onthouden we ook dat in het rapport van de onderzoekskommissie rond banditisme en terrorisme er sprake is van een internationaal inlichtingengeraan.

Volgens een rapport van de Italiaanse regering heeft een "stay-behind" organisatie inderdaad met zekerheid gefunctioneerd in Groot-Brittannië, Frankrijk, Nederland, België en waarschijnlijk ook in Noorwegen en Denemarken. Ook Griekenland kende zijn gladio, onder een andere naam weliswaar, evenals Zweden dat een neutraal land is.

We hadden ons moeten terugtrekken na de ontbinding van de rode bende.

Gladio en P2

In Italië zijn er kennelijk banden tussen Gladio en de P2-loge.

In 1981 werd de dochter van de P2-leider, Licio Gelli, gearresteerd in het bezit van een top-secret-dokument: "Stability Operation Intelligence" gedateerd in 1970 en getekend door generaal Westmoreland, de toenmalige chef van het Amerikaans leger. Hierin werd in detail het Gladio-net beschreven en z'n verspreiding over de geallieerde landen. Het gaf aanbevelingen over weerstand en opstandbestrijding om de vorming van "niet-bevriende regeringen" te verijdelen. Verder wijzen verklaringen en rapporten op deze band. "Met de zegen van Haig en Kissinger, beiden van de National Security Council van de VS, rekruteerde Gelli in 1969 vierhonderd hoge Italiaanse en NAVO-lege-officieren in zijn loge". De verklaringen van gewezen CIA-medewerker Brenneke

zijn nog duidelijker: "Ik ken de P2-loge sedert 69 en heb ermee samengewerkt tot begin de jaren tachtig. De VS-regering financierde P2 tot 10 miljoen dollar per maand... Wij gebruikten de loge om een klimaat te creëren dat gunstig was voor de explosie van het terrorisme in Italië en in andere landen in de jaren '70...". Blijkbaar is Italië voor de VS de zwakke schakel van de NAVO. Daarom moet er permanente aandacht zijn voor vanwege de Noordamerikaanse geheime diensten. Het doel wordt door hen zelf als volgt omschreven: "de invloed van de kommunistische partijen moet worden ingeperkt, vnl. in de regering en de vakbonden, om aldus het gevaar te beteugelen dat het kommunisme zich zou kunnen installeren in Italië en Frankrijk, wat bijzonder nadelig zou zijn voor de Noordamerikaanse belangen...".

De ganse zaak is in Italië aan het rollen gebracht door een onderzoeksrechter, Felice Casson uit Venetië. Hij had namelijk vastgesteld dat de huidige chef van de militaire geheime dienst, een klandestien wapendepot had leeggehaald uit angst dat het ontdekt zou worden door de magistratuur. Bijkomende en nieuwe verklaringen over Gladio werden dan door Giulio Andreotti, de huidige parlementsvoorzitter, afgelegd. Hiermee wou hij antwoorden op een ander schandaal, nl. de recente ontdekking van brieven en geschriften van Aldo Moro. Deze toenmalige kristendemocratische partijvoorzitter had meegewerkt aan het "historisch compromis" met de kommunisten, en werd in 1978 door de Rode Brigades vermoord. Hierin wordt Andreotti beschuldigd van nauwe banden met de CIA te hebben.

Een schandaal wordt dus met onthullingen over een ander schandaal gepareerd. Volgens waarnemers een gebruikelijke zaak in de Italiaanse politiek.

Het plotse opduiken van de brieven van Aldo Moro doen sommige waarnemers de zaak zien als een waarschuwing van de maffia naar de Kristen-Democratie toe. De maffia zou namelijk over nog dokumenten beschikken die ze bij de moord op de prefect van Palermo buit hadden gemaakt.

Ook de terugkeer op de politieke scène van Licio Gelli, die kandidaat zou zijn voor de senaat, gesteund door maffia-kringen, kan eveneens beschouwd worden als een ernstige waarschuwing naar de Kristen-Democratie toe.

Kiezen of delen

Met de recente verkiezingsuitslagen die we regelmatig in deze rubriek publiceren wensen we aan onze lezers de informatie te verschaffen die in de media weinig of slechts gedeeltelijk aan bod komt. Deze verkiezingsuitslagen betekenen een moment-opname van de bestaande politieke krachtsverhoudingen in een land. Politici en pers beschouwen de laatste tijd, wat zij "vrije verkiezingen" noemen als het summum van de democratie. De vraag die zich echter stelt is - gezien er zoveel verschillende interpretaties zijn - wat zijn vrije verkiezingen? B.v.: Het meerderheidsstelsel of het evenredig stemrecht?

Zo werden in Frankrijk tijdens de laatste jaren, door de onderscheiden regeringen, herhaaldelijk de kiesomschrijvingen gewijzigd om de betrokken partijen te bevoordelen.

In de V.S. werpen de kandidaten van de twee grote partijen er miljoenen dollars in hun campagnes tegenaan, zodat andere kandidaten in feite geen enkele kans hebben. In de V.S. en andere landen moet men vaststellen dat 50 % en meer kiezers aan de stemming niet deelnemen, zodat de verkozenen slechts een klein deel van de bevolking vertegenwoordigen. In de B.F.D. en andere landen wordt een minimum kiesdrempel vastgelegd, b.v. 5 % om een verkozenen te hebben, zodat honderdduizenden kiezers in het parlement niet vertegenwoordigd zijn.

In andere landen, zoals in Groot-Brittannië, bestaat er een meerderheidsformule die voor gevolg heeft dat eveneens miljoenen stemmen verloren gaan.

Het leek ons nuttig hierop de aandacht te vestigen om de lezer toe te laten op een kritische wijze de gepubliceerde verkiezingsuitslagen te beoordelen.

Tsjechoslovakië - Gemeenteraden (25/10/90)

In de republiek Bohemen Moravia gaat Burgerforum aanzienlijk achteruit daar het slechts 31,6 % van de stemmen haalt tegenover 49,5 % in juni j.l. De Kommunistische Partij blijft er op de tweede plaats met 17,4 % van de stemmen en een winst van 1,6 %. De Kristen-Demokraten van de Volkspartij bekomen 12,1 % wat een vooruitgang betekent van 3,5 %. In de hoofdstad Praag bekomt Burgerforum, ondanks een achteruitgang, toch met 40,3 % de absolute meerderheid. De K.P. volgt met 16 % en de Kristen-Demokraten met 5,5 %. In Slovaakië komen de Kristen-Demokraten met 27,4 % op de eerste plaats en verdringen er Publiek tegen Geweld (Burgerforum) die 20,4 % van de stemmen bekomt wat een verlies uitmaakt van 5 %. De kommunisten gaan met 13,6 % lichtjes vooruit. In deze republiek haalt de K.P., bijzonder op het platteland, 25 % van de burgemeesters. Ook te Presov, een stad van 80.000 inwoners, is de burgemeester een K.P.-er. De nationalistische partijen gaan in beide republieken aanzienlijk achteruit. In Slovaakië betekent dit een verlies van 10 punten met als resultaat 3,2 %. In Bohemen Moravia valt ze terug op 2 % met een verlies van 8 punten.

In totaal noteert men in Bohemen Moravia een deelname van 73 % terwijl in Slovaakië slechts 63,4 % kiezers aan de stemming deelnamen. In Bratislava viel dit zelf terug tot 44,5 % en in Kosice tot 46,5 %.

Waarnemers stelden vast dat in bijzonder de jongeren niet aan de verkiezingen deelnamen.

Ierland - President (8/11/90)

Tot ieders verbazing won de zesenvertigjarige juriste Mary Robinson de Ierse Presidentsverkiezingen. Ze versloeg hierbij de vroegere minister van Defensie en Vice-Premier Brian Lenihan met 86.000 stemmen.

Deze feministe van links liberale signatuur kreeg o.m. ook de steun van de linkse regenboogcoalitie. In het conservatieve Ierland waar sinds 1949 alle presidenten geleverd werden door de regerende rechtse Fianna Fail partij, betekent deze uitslag voor het mannelijk politieke Iers establishment een

ware revolutie. De campagne van Mary Robinson stond in het teken van de vrije verkoop van anti-conceptiemiddelen en voor het schrappen van de strafbaarheid van de homoseksualiteit en het verbod van de echtscheiding uit de grondwet.

Verenigde Staten - Kongres en Senaat (6/11/90)

	Huis van Afgevaardigden		Senaat	
	voor	na	voor	na
Republikeinen	175	167	45	44
Demokraten	258	266	55	56
onbezet/onafhankel.	2	1		
socialistisch		1		

Om de 2 jaar worden in de VS de 1ste dinsdag van november verkiezingen gehouden. Vandaar dat soms - terecht - gezegd wordt dat het land voortdurend aan kieskoorts lijdt. Vandaar ook dat buitenlandse en binnenlandse politiek er zo eng vervlochten zijn.

Dit jaar waren het **tussentijdse verkiezingen**, waarbij 1/3 (34) van de 100 senatoren (die 6 jaar zetelen) en alle 435 volksafgevaardigden (die dus 2 jaar doen) op het spel stonden. Daarbij moesten op 6 november nog 36 van de 50 staatsgouverneurs (ambtstermijn 4 jaar), leden van deelstaatsparlementen, rechters, sheriffs, gemeenteraadsliden en andere lokale ambten ingevuld worden. In 1992 zullen die verkiezingen opnieuw overschaduw worden door de samenvallende presidentsverkiezingen.

Normaal worden de "midterm elections" als de 1ste serieuze test voor de zittende president beschouwd. Mijnheer en mevrouw Bush hadden zich hierbij duidelijk persoonlijk geëngageerd. Vanaf mei had hij niet minder dan 100 optredens verzorgd voor 63 Republikeinse kandidaten, voor wie hij ongeveer 80 miljoen dollar aan kiesfondsen wist binnen te rijden. Volgens de federale kiesraad gaven de kandidaten voor het Huis samen 137 miljoen dollar uit, die voor de senaat 144 miljoen dollar. Uiteindelijk verloren 36 Bush-opkomers.

Dit jaar kregen de midterms nog meer internationale aandacht, omdat Bush' houding in de Golf een van de onderwerpen van

de kiescampagnes was. Andere thema's waren het geërfde rekorddeficiet in de begroting en de mogelijke belastingverhoging, en drugs, veiligheid en geweld. In al die punten heeft de Republikeinse regering niet enkel met een Democratisch Kongres (= Huis en Senaat) meerderheid af te rekenen. Ook de regeringsminderheid is sterk verdeeld in uiterst rechtse Reaganadepten en meer realistische rechtsen à la Bush. Zo sturen de eerstgenoemden aan op een vlugge Golfoorlog, terwijl zij zich strikt aan de Republikeinse kiesbelofte van geen nieuwe belastingen houden. Vlak voor 6 november had Bush wel nieuwe belastingen aangekondigd, en sprak hij anderzijds dreigender taal naar Irak.

Vergeleken met de vorige samenstelling wonnen de Demokraten 8 volksvertegenwoordigers, 1 senator en 2 gouverneurs (Texas en Florida). Voor het eerst sinds 1929 werd een socialist, Bernard Sanders uit Vermont, in het Huis gekozen. De sociologen en partij(reklame)strategen kunnen weer de nieuwe politieke kaart nemen om nu reeds hun kieswegen naar 1992 uit te stippelen. Daarbij komt nog dat dan de 10-jaarlijkse aanpassing zal gebeuren van de zetelverdeling per nieuw kiesdistrict a rato van het huidige aantal inwoners. In de bejubelde Amerikaanse democratie kent men immers geen proportionele vertegenwoordiging, maar wint de winnaar alle zetels. Meestal de kandidaat die het grootste bedrag aan de verkiezingen kan besteden. Gelijktijdig met deze verkiezingen werden in de verschillende staten over 236 teksten met betrekking tot het milieu referenda gehouden. Op een viertal plaatsen werden deze verworpen. O.a. in Californië waar het verder bestaan van zekere chemische bedrijven en olieboringen langs de kust in vraag werden gesteld. Door de industrie werd hiertegen een campagne gevoerd die meer dan 10 miljoen dollar heeft gekost.

Duitsland - Parlement (2/12/90)

Het betreft hier de eerste parlementsverkiezingen voor het gehele Duitse grondgebied na de hereniging. Nadat door de Westduitse regering en de SPD getracht was de kleine partijen uit Oost-Duitsland uit te schakelen, o.m. door hen te verplichten over het ganse land het minimum van 5 % te halen om verkozenen te hebben, werd deze zienswijze door het Opperste Gerechtshof verworpen. Het in West-Duitsland geldende kworum van 5 % is dan ook slechts apart gebleven voor Oost-Duitsland.

	West	Oost	Geheel B.R.D.
Deelname	78,5 %	74,5 %	77,8 %
C.D.U. (Kristen-Demo.)	35,0 %	43,3 %	36,7 %
C.S.U. (Krist.Dem. Beieren)	9,5 %	—	7,1 %
Unie (CDU-CSU)	—	1,0 %	0,2 %
F.D.P. (lib.)	10,6 %	13,4 %	11,0 %
S.P.D. (soc. demo.)	35,9 %	23,6 %	33,5 %
P.D.S. (Part.Demo.soc. exK.P.)	0,3 %	9,9 %	2,4 %
Alliantie 90 (Groenen en Bundnis 90)	—	5,9 %	1,2 %
Groenen	4,7 %	—	3,9 %
Republikeinen (uit. rechts)	2,3 %	1,3 %	2,1 %

De C.D.U. boekte licht verlies maar dank zij de winst van de F.D.P. blijft de Bondsregering stevig in het zadel zitten. Grote verliezers waren de S.P.D. die, sinds de na-oorlogse periode,

haar slechtste cijfers haalde. Voor de Groenen, die onder de kiesdrempel vallen is de uitslag katastrofaal gezien deze meteen 48 zetels in het Parlement verliest. Het in de Bondsrepubliek gehanteerde kieskworum is zonder twijfel een anti-democratisch systeem, gezien door deze truuk honderdduizenden kiezers in het parlement niet vertegenwoordigd zijn.

Polen - President (25/11 - 9/12/90)

De eerste rechtstreekse presidentsverkiezingen in Polen gaven in de eerste stemronde volgende uitslag: Walesa (solidariteit) 39,3 %, Tyminski (onafh.) 23,2 %, Mazowiecki (eerste minister) 19,9 %, Cimoszowiez (gewezen K.P.) 9,1 %, Bartoszeza (boerenpartij) 6,1 %, Moczulski (rechts nation.) 2,4 %. Slechts 60 % van de kiezers nam aan de stemming deel.

Voor de tweede ronde bleven de best geplaatste kandidaten tegenover elkaar.

Walesa haalde 74,25 % van de uitgebrachte stemmen en Tyminski 25,75 %.

Opvallend is hier wel dat het aantal deelnemende kiezers t.o.v. de eerste stemronde nog afnam en slechts 53,4 % bedroeg. De presidentsverkiezingen werden in de eerste stemronde gekenmerkt door een strijd tussen Walesa en premier Mazowiecki waarbij deze laatste verweten werd de economische hervormingen niet snel genoeg door te voeren. Zonderling is dan wel dat de vice-premier en minister van Financiën, die het regeringsplan uitwerkte, door Walesa geprezen werd. Walesa aarzelde niet in deze campagne eveneens met populistische en anti-semitische uitlatingen een deel van het kiespubliek aan zijn kant te krijgen. Een demagogische Tyminski, die als emigrant in Canada en Peru fortune maakte, trachtte eveneens de slechter wordende toestand voor de bevolking uit te spelen en in bijzonder op het platteland en bij de jongeren kiezers te winnen.

Noch in de eerste, noch in de tweede stemronde werd door Lech Walesa een programma vooropgesteld. Alhoewel hij de onvoorwaardelijke steun kreeg van de kerk, o.m. door een oproep van de Bisschoppen tijdens de religieuze diensten, en de steun van de kiezers van zijn tegenstander uit de eerste stemronde Mazowiecki, haalde hij niet de 90 % die hij zich voor de verkiezingen tot doel had gesteld. Gezien slechts 53,4 % van de kiezers aan de stemming deelnamen betekent dit dat Walesa uiteindelijk slechts de steun kreeg van 37 % van de ingeschreven kiezers.

Joegoslavië (9 en 14/12/90)

Slobodan Milocevic, kandidaat van de Socialistische Partij (ex-kommunisten) van de Presidentsverkiezingen. Deze partij bewam bij de parlementsverkiezingen 194 van de 250 zetels. De oppositie won 56 zetels waarvan 19 aan de vernieuwde Servische Partij, 7 voor de Democratische Partij, 8 zetels voor onafhankelijke kandidaten en 15 werden behaald door vertegenwoordigers van etnische minderheden. De deelname aan de verkiezingen bedroeg 48,33 %. In de deelrepubliek Montenegro won M. Bulatovic, kandidaat van de K.P. in de tweede ronde met 76 % de presidentsverkiezingen. Zijn rivaal, Stankovic, vertegenwoordiger van de reformistische coalitie, bewam 21,4 % van de stemmen. Voor het Parlement won de K.P. 83 van de 125 zetels.

Aan het referendum dat ten gunste van de onafhankelijkheid van de deelrepubliek Slovenië werd georganiseerd namen 88,2 % van de ingeschreven kiezers deel. Op de anderhalf miljoen kiezers stemden 93,2 % voor de onafhankelijkheid van Slovenië, 4 % tegen en 0,8 % onthielden zich.

Denemarken - Parlement (11/12/90)

Sociaal Demo.	37,4 % (+ 7,6 %)	69 zetels (+ 14)
Konservatieven	16,0 % (- 3,3 %)	30 zetels (- 8)
Rechts Lib.	15,8 % (+ 4,0 %)	29 zetels (+ 9)
Soc. Volksp.	8,3 % (- 4,7 %)	15 zetels (- 9)
Soc. Liber.	3,5 % (- 2,1 %)	7 zetels (- 3)
Krist. Demok.	2,3 % (+ 0,3 %)	4 zetels (-)
Centrum Part.	5,1 % (+ 0,4 %)	9 zetels (-)

De verkiezingen hadden plaats omdat de sociaal-democraten zich verzetten tegen een belastingverhoging en weigerden de begroting '91 van de conservatieve minderheidsregering van premier Schlüter goed te keuren. De verrassende uitslag, o.m. de achteruitgang van het conservatieve blok, zal wellicht op de samenstelling van een rechtse minderheidsregering uitmonden.

Haïti - Presidentsverkiezingen (19/12/90)

Sinds het verdwijnen van "Baby Doc" Duvalier in februari '86 heeft Haïti een bewogen geschiedenis gekend. Generaal Namphy nam de macht over en schreef in november '87 verkiezingen uit, waarbij paramilitaire groepen een bloedbad aanrichtten onder de bevolking. In januari '88 kwamen er nieuwe verkiezingen, die werden gewonnen door Leslie Manigat. Zes maand later werd Manigat weer afgezet door Namphy, die drie maand later op zijn beurt werd opzijgeschoven via een staatsgreep van generaal Avril. Avril wist zelf twee pogingen tot staatsgreep te verijdelen, maar nam uiteindelijk ontslag op 10 maart '89, volledig geïsoleerd op de politieke bühne. Twee dagen later kwam voor het eerst in de geschiedenis van Haïti een akkoord tot stand tussen het leger en de politieke partijen, waarbij mevrouw Ertha Pascal Trouillot tot interim-president werd benoemd, tot er nieuwe verkiezingen kwamen.

Die verkiezingen werden overtuigend gewonnen door priester Jean-Bertrand Aristide, die 66,7 % van de stemmen haalde op basis van een radicaal links programma. Op de dag dat Aristide, hevig tegenstander van de Duvalier-dictatuur en priester uit de bidonvilles van Port-au-Prince, zich kandidaat stelde voor het presidentschap, steeg het aantal ingeschrevenen voor de verkiezingen van 35 % naar 90 %. Hij hamerde er tijdens zijn kiescampagne op dat hij geen toverstok had om

iedereen dadelijk een degelijk inkomen te beloven. Hij beloofde geen massale buitenlandse investeringen, zoals zijn liberale rivaal Bazin, maar participatie van de eigen bevolking in het ontwikkelingsproces.

Precies een maand voor Aristide zijn ambtstermijn zou beginnen, kwam het bericht dat Roger Lafontant een staatsgreep had gepleegd, en president Trouillot gevangen hield. Lafontant was minister van Binnenlandse Zaken onder Duvalier, en chef van de gevreesde Tonton Macoutes. De kiesraad had hem verboden zich kandidaat te stellen voor de verkiezingen, omwille van zijn vroegere banden met de dictatuur. De grondwet van '87 stipuleert immers dat medewerkers van de dictatuur de eerstkomende 10 jaar geen openbaar ambt mogen bekleden. Lafontant kreeg echter geen steun van het leger noch van de V.S., en kon al gauw worden gearresteerd.

Het welslagen van Aristide en de democratie in Haïti blijft echter een precare zaak; een aantal factoren zullen hierin een beslissende rol spelen:

- De beslistheid van het Haïtiaanse volk zich niet langer neer te leggen bij scenario's van staatsgrepen en onderdrukking, die zich steeds blijken te herhalen.
- De houding van de kerk, die zich niet bijster enthousiast toont over een progressieve priester die de bevrijdingstheologie aanhangt.
- De houding van de V.S., die na hun veroordeling van de staatsgreep consequent moeten blijven door Aristide niet te isoleren. Het is trouwens opmerkelijk dat de V.S. in deze kwestie de kant heeft gekozen van een linkse president. Het antwoord van de Amerikaanse ambassadeur in Haïti: "Met Aristide kan ik leren leven. Ik heb hier al erger meegemaakt".

Guatemala - Presidentsverkiezingen (tweede ronde)

De presidentsverkiezingen in Guatemala van zondag 6 januari werden een klinkende overwinning voor Jorge Serrano, leider van het rechts-populistische MAS (Movimiento de Accion Solidarista). Hij behaalde ruim 67 % van de stemmen, en liet zo tijdens de tweede verkiezingsronde zijn enige overblijvende rivaal, Jorge Carpio (van het al even rechtse Union del Centro Nacional) ver achter zich. Serrano, lid van een fundamentalistische protestantse sekte en vroeger medewerker van dictator Rius Mont, kreeg na de eerste verkiezingsronde de steun van 10 ander kandidaten, die zich terugtrokken uit de verkiezingsstrijd, en van uittreidend president Cerezo. Deze presidentsverkiezingen hebben eigenlijk niet zoveel belang, want de president staat in Guatemala toch in de schaduw van de legertop.

E.E.G. 50 miljoen armen

Volgens Eurostat, de dienst voor statistiek van de E.E.G., is het aantal armen in de lidstaten toegenomen van 49 miljoen in het jaar 1980 tot 50 miljoen in 1985. In Frankrijk viel dit terug van 10,3 tot 8,7 miljoen maar in Groot-Brittannië was er een toename van 8,2 tot 10,3 miljoen. In Spanje waren het er 7,8 miljoen, in de BRD 6,5 miljoen, Griekenland 2,1 miljoen, Italië 8,9 miljoen en Nederland 1,7 miljoen. De cijfers van de andere landen werden niet vermeld.

De drempel van de armoede wordt in ieder land bepaald naarmate een huishouden minder uitgeeft dan 50 % van het nationaal gemiddelde.

Volgens deze berekeningen ligt de norm van de armoede het hoogst in Portugal met 33 % van de bevolking, gevolgd door Ierland 20 %, Spanje 19 %, Griekenland en Groot-Brittannië 18 %.

Golfoorlog verwekt recessie

De Amerikaanse econoom Lawrence Klein, winnaar van de Nobelprijs in 1980, voorspelt dat een oorlog in de Golf de wereld economie tot 1992 in een diepe recessie zal storten en het tot het einde van de eeuw zal duren vooraleer de economie er weer bovenop komt. Dit standpunt werd eveneens bevestigd door 100 ekonomen uit 50 landen die te Manilla samen kwamen op initiatief van de Aziatische Ontwikkelingsbank. Deze voorzien dat dit jaar de groei van de wereld economie zal vertragen met 2 % en volgend jaar verder zal afzakken. De handelsbalans van de ontwikkelingslanden verslechterde in 1990 reeds met 900 miljard B.fr. en zal in 1991, als gevolg van de hogere olieprijs tot 1200 miljard B.fr. oplopen. Volgens een studie van de Europese Hermsclub die uitgevoerd werd in opdracht van verscheidene nationale parlementen zal, met een olieprijs van 28 dollar per vat in 1991, als gevolg van de Golfcrisis, de inflatie aanzienlijk toenemen. Gelijktijd zullen 600.000 arbeidsplaatsen teloor gaan.

Latijns-Amerika: tien verloren jaren

Het reële inkomen per inwoner in de regio is nu gemiddeld gelijk aan dat van 1979.

Het aantal mensen in extreme armoede nam in het afgelopen decennium toe van 112 tot 164 miljoen en van 33 tot 38 % van de gezinnen.

Tot deze conclusie komt de Inter Amerikaanse Ontwikkelingsbank in haar jaarverslag dat ze begin december publiceerde. Van uit sociaal oogpunt wordt dus erkend dat de tachtiger jaren als het "verloren decennium" mag bestempeld worden.

De ruitvoet van Latijns-Amerika daalde in die tien jaar met 21 %, d.w.z. dat het een vijfde meer moet exporteren om zich met de opbrengst een ongewijzigde import te kunnen veroorloven. De economische groei bedroeg nog slechts gemiddeld 1,4 % per jaar tegenover 5,9 % in de jaren zestig.

De directeur-generaal van het I.M.F., Michel Camdessus, kondigde voor L.A. sterke groeivoorspellingen aan. Het blijft echter wachten want het is niet de eerste maal dat men optimistische geluiden liet horen waarvan uiteindelijk niets in huis kwam.

Ontwikkelingshulp uit industrielanden

Volgens het jaarlijks rapport van het Komitee voor Ontwikkelingshulp (DAC) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) (een comité waarbij 18 rijke landen aangesloten zijn) daalde de officiële ontwikkelingshulp met meer dan 3 %.

Slechts vier landen overschreden de norm van de Verenigde Naties om minimum 0,7 % van het Bruto Nationaal Product (BNP) aan ontwikkelingshulp te besteden. Het betreft hier Noorwegen (1,04 %), Zweden (0,97 %), Nederland en Denemarken (0,94 %).

Alhoewel het bereiken van de 0,7 % in ons land in het regeerakkoord staat, halen wij slechts 0,46 %. De V.S. sluiten de reeks met 0,15 %.

Het gemiddelde van de 18 landen bedraagt slechts 0,33 %.

Viëtnam

De E.E.G. heeft eindelijk besloten met Viëtnam volwaardige diplomatieke betrekkingen aan te knopen. Het heeft vijftien jaar geduurd voor het zover gekomen is... Hierbij wordt rekening gehouden dat

o.m. door het stopzetten van de financiële hulp door Moskou hier een markt open ligt met meer dan 60 miljoen verbruikers.

Washington wendt intussen niet enkel zijn grote invloed aan in het I.M.F. en de Wereldbank om leningen voor Viëtnam tegen te houden maar verhinderde ook kort geleden de levering van Europese Airbus-vliegtuigen aan Viëtnam, omdat die Amerikaanse motoren hebben en dus onder het V.S. embargo vallen.

Washington heeft zijn traumatische nederlaag in 1975 tegen het kommunistisch verzet nog niet verteerd, schrijft zelfs de Financieel Economische Tijd. De grote Belgische firma's blijven intussen ook een afwachtende houding aan te nemen.

Fabrimetal stuurde wel reeds een missie en plant een nieuwe zending maar het ziet er naar uit dat de buitenlandse concurrenten wel weer een stapje voor zullen zijn. Vorig jaar voerde België slechts voor 79 miljoen frank uit naar Viëtnam terwijl de invoer opliep tot 317 miljoen frank. Een peulschil dus. De invoer bedroeg hoofdzakelijk zeevruchten en parels. Andere bronnen voor vreemde deviezen voor Viëtnam zijn olie, rijst en antraciet.

Wraakroepende feiten

Tijdens een recente T.V.-uitzending van het Franse net Antenne 2 o.m. over de geschiedenis van het kolonialisme werden door enkele historici wraakroepende cijfers geciteerd die de haren ten berge doen rijzen. Vooreerst was er de informatie over het feit dat destijds 30 miljoen Afrikanen als slaven werden gedeporteerd. Door Frankrijk werden er tijdens wereldoorlog I, van 1914 tot 1918, 596.000 manschappen uit de koloniën ingezet om "de oorlog van de blanken te voeren". Hiervan kwamen er 294.000 uit Noord-Afrika; 189.000 uit zwart Afrika; 49.000 uit Indochina; 41.000 uit Madagascar en 23.000 uit de Antillen en Frans Guyana. Hiervan sneuvelden er 86.000 op het slagveld maar zullen honderdduizenden dit "avontuur" later wel met hun gezondheid betaald hebben. Zonderling is wel dat de onderscheiden Franse regeringen die zich steeds opwerpen als de verdedigers van de democratie en de mensenrechten nooit de moed hebben opgebracht om zich voor deze ontzaglijke misdaad te verontschuldigen. Laat staan te verantwoorden.

De Derde Wereld en de multinationale ondernemingen (Deel 2)

De MNO's delen de lakens uit

Productie en verkoop van bananen is voor 70 % in handen van 3 Amerikaanse firma's: Del Monte, Standard Fruit en United Brands, de vroegere United Fruit Company, die veruit de belangrijkste is. "De United Fruit Company zet komplotten op in Guatemala, werpt regeringen omver. In Costa Rica, onderdrukt alles wat progressief is in Honduras, houdt de regering van Somoza in Nicaragua in het zadel, intrigeert, beveelt en exploiteert alle bananenrepublieken...". Zo schreef "Tribuna Popul", het blad van de Guatemalteekse arbeidersbeweging in 1954. Vandaag is daar nog niets aan veranderd. Geen wonder, als men weet dat John Foster Dulles, minister van buitenlandse zaken van de USA, een van de belangrijkste aandeelhouders was van die MNO. En inderdaad, de United Fruit was medeverantwoordelijk voor het Amerikaans optreden tegen Guatemala in 1954, tegen de Dominikaanse Republiek in 1965 en de invasie op de Cubaanse Varkensbaai in 1961.

Henri Nestlé vond in 1887 een middel om melkpoeder te maken. Nestlé sloppte geleidelijk allerlei voedingsbedrijven op en kent een horizontale concentratie: chocolade, vleesextract (Maggi), Cross and Blackwell, kaasfabrieken in Frankrijk, belangen bij Vittel en Contrexéville, diepvriesproducten, koffie Hag en een meerderheidspakket in de Amerikaanse firma Libby.

In de ontwikkelingslanden introduceerde Nestlé zijn melkpoeder door een groot-scheepse agressieve campagne tegen borstvoeding. Ze maakt de moeders wijs, dat ze voor hun kinderen melkpoeder moeten gebruiken, dat wordt aangewezen als een bijzonder rijk voedsel. Jaarlijks echter sterven in de ontwikkelingslanden 10 miljoen babies aan diarree en gastro-enteritis, veroorzaakt door kunstmatige voeding en onvoldoende hygiënisch water, dat bij het melkpoeder wordt gebruikt.

En dan zijn er de gangsterpraktijken die de 7 zusters, de 7 grootste petroleummaatschappijen er op nahouden. Niet alleen met hun reuzetankers, waarvan er vele onder Panamese en Liberiaanse vlag varen, om de internationale zee-

vaartrechten te kunnen omzeilen en het personeel des te beter te kunnen uitbuiten. Ook in de productie en de handel van petroleum gaan ze over lijken.

Duurdere benzine is altijd de schuld van de Arabieren, maar over de verantwoordelijkheid van de multinationals en de regeringen: geen woord. Exxon en Caltex weigerden brandstof te leveren aan schepen die op de "zwarte lijst" stonden, d.w.z. die goederen van of naar Cuba transporteerden. Een aantal diktatoriale regimes waren goede klanten van de multinationals. Gulf Oil alleen al storte 500.000 dollar voor het regime van generaal Barrientos in Bolivia. In overtreding van de sancties, afgekondigd door de UNO, werd Rhodesië in petroleum geravitailleerd door de petroleummaatschappijen Mobil Oil, Caltex, Royal Dutch Shell en Total. De steun van het Shell-concern aan het racistisch regime in Zuid-Afrika ging zeer ver. (Shell-directeur McFadzean was een persoonlijke vriend van president Vorster.)

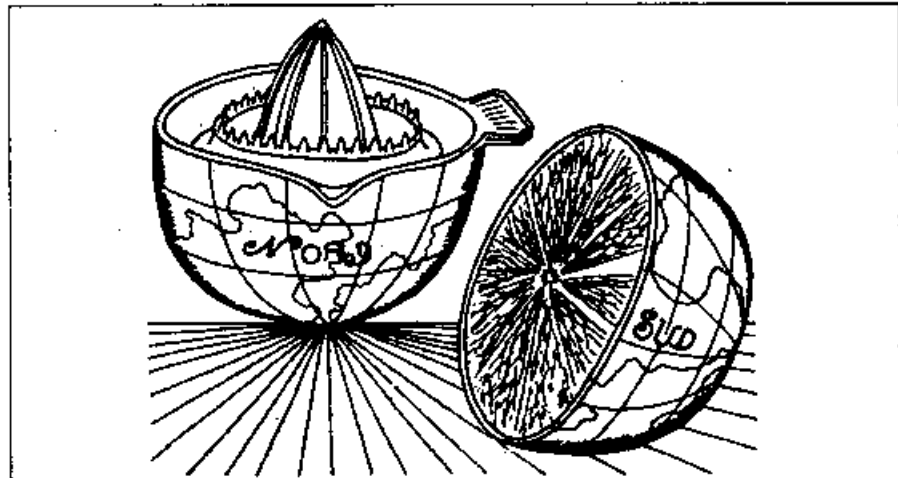
Petroleummaatschappijen zijn ook medeverantwoordelijk voor het weghakken van het Amazonewoud in Zuid-Amerika. Elk jaar worden zo miljoenen hectaren door de multinationals ingelijfd. De oorspronkelijke bewoners, hoofdzakelijk Indianen, worden door gehuurde banden weggepest of gedood. Ze moeten de plaats ruimen voor olieboorders, palmpiantages of "nieuwe kolonisten".

Onder de aandeelhouders van de palmolieproducenten bevindt zich ook de Bel-

gische Socfin-groep. De grootste palmolie-multinational is wel Unilever, ontstaan uit de versmelting van de Hollandse Margarine-Unie met de Engelse zeepfabrikant Lever: palmolie is immers de grondstof voor zowel margarine als zeep: Omo, Persil, Coral, Vigor, Royco, Solo, enz. MNO's zijn vaak betrokken in politieke acties in of tegen zekere staten. Zo heeft Gulf Oil CIA-wapens geleverd aan de verzetsbeweging FNLA in Angola. Ecuador bezit petroleum van uitstekende kwaliteit. Toen de staat probeerde een meerderheidsparticipatie in handen te krijgen om daardoor de exploitatie en de handelsvoorwaarden te verbeteren, kwam het verzet van Texaco, de maatschappij die het daar voor het zeggen had. Een boycot van Texaco op de uitvoer, een daling van de olieprijs en een ingrijpen van militairen maakten een einde aan de plannen.

Twee frappante voorbeelden van de invloed van de multinationals op het politiek gebeuren vinden we in Kongo-Zaïre en in Chili.

Rond de jaren '60 bepaalde de Union Minière heel de Belgische buitenlandse politiek. Ze zette de Belgische regering zwaar onder druk om de afscheidingsbeweging in Katanga te steunen. Ze kreeg het zelfs gedaan dat België para's inzette tegen de zogenaamde muiters. Tsjombé wou toen van het rijke Katanga een onafhankelijke staat maken. Hij was de stroman van de Union Minière, die er alles voor over had om haar belangen in de

koper-, kobalt- en diamantrijkdom veilig te stellen.

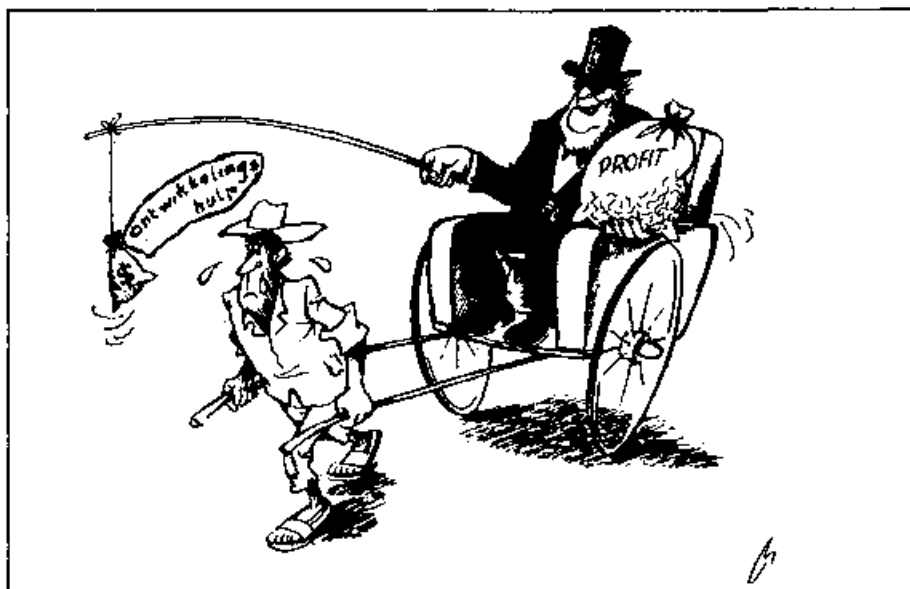
In Chili liggen de zaken nog duidelijker. Reeds in 1970 schonk de Amerikaanse ITT (International Telephone and Telegraph) 350.000 dollar aan de oppositiepartijen om de verkiezing van de socialist Salvador Allende te beletten. In 1973 gaf de CIA, gesteund door de Amerikaanse monopolies, waaronder diezelfde ITT, 11 miljoen dollar om de staatsgreep voor te bereiden tegen Allende, die de rechts-militaire junta van generaal Pinochet aan de macht moest brengen. Sindsdien zijn er in Chili forse investeringen geweest van buitenlandse monopolies, o.a. van Goodyear en Dow Chemical. Ook de Belgische bankwereld, nl. een bankenconsortium waar ook de Société Générale in participeert, deed mee.

MNO: uitbuiting en discriminatie

De rol van de multinationals als werktuig van de internationale reactie komt tot uiting in de strijd tegen de revolutionaire en democratische beweging. De activiteit van de multinationals tegen de vakbonden en arbeidersbewegingen gebeurt zowel in het gastland als in het land waar ze hun zetel hebben.

In de streek van Kandy, in Sri Lanka, wordt door de arbeiders een theecoöperatie opgericht. De Engelse thee-monopolies beschouwen dit als een oneerlijke concurrentie. Ze dreigen ermee de theeplantages voor een tijd te sluiten. Vermits thee 60 % uitmaakt van de uitvoer geeft de regering toe. Door allerlei maatregelen wordt de coöperatie het leven zuur gemaakt, zodat ze de poging moet opgeven. Maleisië, land van rubber en werkloosheid. In de jaren '60 gaat een nieuwe linkse partij naar de verkiezingen met een ambitieus plan tot eigen verwerking van het rubber. Ze wint de verkiezingen en vormt een nieuwe regering. Maar tot uitwerking van het plan komt het niet. Een militaire putsch, keurig gepland en voorbereid door de CIA en de rubbermonopolies, maakt een einde aan de mooie droom.

Toen Jamaica, Guinea, Guyana en nog enkele andere landen een bondgenootschap sloten om het Internationaal Bauwielgenootschap op te richten, tenslotte zelf tot ontginning en verwerking over te gaan, werd dit door een snelle en krachtige reactie van de multinationals onmogelijk gemaakt. Ze duldden niet dat kleine, moedige naties het recht om zelf beslissingsmacht te krijgen over hun grondstof-

fen in praktijk brachten.

De MNO-activiteiten in de Derde Wereld gaan niet alleen gepaard met een groeiende afhankelijkheid van de ontwikkelingslanden, maar ook met een scherpe uitbuiting van de plaatselijke bevolking. Een voorbeeld: als arbeiders in een Bata-schoenfabriek in Australië 100 verdienen per jaar halen Bata-arbeiders in Singapoer 12 en in Indonesië 3. Nochtans maakt een Indonesisch arbeider 3550 schoenen per jaar tegen 3333 voor zijn Australische collega. Indien er een gelijk loon zou betaald worden hadden de industrielanden 8 miljard dollar meer moeten betalen. Deze 8 miljard dollar gaan nu, in de vorm van lagere prijzen, naar de Westerse consument, of als hogere winst in de koffers van de Westerse MNO's. Stakingen tegen die uitbuiting hebben af te rekenen met acties van de multinationals, d.w.z. van de regering en de militairen, waarbij syndicalisten en "kommunisten" door de "doodseskaders" worden uitgeschakeld.

Het door de V.S. geleide Bureau voor Internationale Ontwikkeling (AID) steunt de oprichting in de Derde Wereld van paramilitaire groeperingen om de "subversie" te bestrijden. Zo worden pro-Westerse knokploegen betaald met "ontwikkelingshulp". Dat staat te lezen in een vertrouwelijk document van het AID, dat gepubliceerd werd door het Mexicaans blad "Excelsior".

Zelfs de Derde Wereldconsument wordt gediscrimineerd en als derde rangsburger behandeld. De rooiepidemie die de jongste jaren in de Derde Wereld huishoudt is zeker te wijten aan agressieve verkoopstechnieken van de Westerse sigarettfabrikanten.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft eveneens vastgesteld dat Derde Wereldsigaretten meer teer en nicotine bevatten dan de sigaretten die wij kopen.

Zelfs de medicijnen in de Derde Wereld zijn vaak ondermaats. De farmaceutische industrie in het Westen doet aan systematische desinformatie bij de export naar de Derde Wereld. Het komt er voor haar op aan gelijk wat te verkopen tegen gelijk welke prijs.

Help! We worden geholpen!

"Na tientallen jaren van theorie en bijstand moeten we toegeven dat we nog altijd niet weten hoe de armen te helpen", - dat staat ergens in "Het labyrint van de ontwikkelingshulp", een boek van de hand van Jan Bossuyt en Geert Laporte, dat in 1989 het licht zag.

Er wordt grote ruchtbaarheid gegeven aan de hulp die de geïndustrialiseerde landen aan de Derde Wereld geven. Maar hoe kunnen de arme landen landbouw en industrie ontwikkelen - voorwaarde voor onafhankelijkheid, als de Westerse hulp maar 24 miljard dollar per jaar bedraagt en ze zelf al 55 miljard dollar moeten betalen, uitsluitend om voedsel te kopen? De ontwikkelingshulp blijft ruiken naar kolonialisme, paternalisme en liefdadigheid. Ze mist vaak efficiëntie en stijgt niet uit boven kunst- en vliegwerk. Naar onze arme neefjes en nichtjes wordt afgeschoven wat voor onszelf te slecht of te veel is. Stel je voor dat er vanuit Pakistan geprotesteerd wordt: de Amerikanen moeten

maar eens ophouden tonnen vermalingspoeder naar Dacca te sturen voor de Afghaanse vluchtelingen. Ook de afgedankte minijurkjes en schoenen met hoge hakken mogen ze voor zich houden.

Samen met die bedenkelijke hulp aan de ontwikkelingslanden komt dan nog het doordringen van materiële Westerse productiemethodes en statussymbolen, waardoor de dreigende gelijkschakeling van de bonte verscheidenheid van de inheemse Derde Wereldkulturen, in een oppervlakkige, niet doorvoelde coca-colakultuur. Peruviaanse campesinos dromen nu ook van Amerikaanse luxewagens en de maatpakken van de Kojakserie.

De Groene Revolutie - de uitdrukking ontstond in 1964 en de vader ervan, Norman Borlaug, ontving er de Nobelprijs voor - zou een "mirakelremedie" worden tegen de honger. De ontwikkeling van nieuwe, sterkere en meer opbrengende graansoorten, leek eerst hoopgevend. Ze is echter ontspoord, omdat ze te gulzig was met energie, - machines en irrigatiewerken - en kunstmest. Ze is bovendien te kostbaar voor de miljoenen keuterboertjes die verpauperen en proletariseren, zodat er een nog veel grotere sociale ongelijkheid ontstaat.

Er bestaan over de wereld tientallen organisaties die op de een of andere wijze aan ontwikkelingshulp doen. Op internationaal vlak zijn er FAO, de Landbouw- en Voedselorganisatie, UNESCO en UNICEF, onderafdelingen van de Verenigde Naties. FAO is van mening dat de rijke landen zo snel mogelijk 1 % van hun bruto nationaal inkomen aan ontwikkelingshulp zouden moeten besteden. Dit streefcijfer werd nergens bereikt, ook niet in België, dat amper 0,4 % haalt.

Vanuit de Verenigde Naties werden allerlei organisaties opgericht en conferenties belegd voor de ontwikkeling van de Derde Wereld. Allemaal goed bedoeld, maar zonder vaste lijn en zonder uitgesproken wil voor een drastische aanpak van de prangende problemen waarmee de ontwikkelingslanden geconfronteerd worden. Zeer ongelijk dus voor wat de resultaten betreft. Eerder positief zijn de UNDP (United Nations Development Programme) - projecten, een programma waarvan 80 % naar de 65 armste landen van de wereld gaat en waarbij getracht wordt de bevolking in de uitwerking van de projecten te betrekken.

Bij de UNCSTD (Uno-Conferentie over Wetenschap en Technologie ten behoeve van de Ontwikkelingslanden) wordt de Derde Wereld dan weer met een kluitje in

het riet gestuurd.

Ook bij de verschillende UNCTAD-conferenties - d.w.z. over Handel en Ontwikkeling - komt de Derde Wereld er maar bekaaid af. UNCTAD, in 1964 in het leven geroepen, op verzoek van de Derde Wereld zelf, wil de internationale handel bevorderen en zo de economische ontwikkeling van de Derde Wereldlanden versnellen. De Conferentie komt om de vier jaar samen.

26 jaar UNCTAD hebben de kloof tussen arm en rijk echter maar doen toenemen. Van de UNCTAD-eis voor hogere en vaste prijzen voor de grondstoffen die de ontwikkelingslanden uitvoeren is niet veel in huis gekomen, - van de 18 voorgestelde grondstoffen bleken slechts 5 tegen de oppositie van de Westerse multinationals bestand (koffie, suiker, olijfolie, cacao en tin).

Tot 1972 is de wereldhandel, vooral door het uitzwermen van de MNO's, voortdurend verruimd. Sindsdien, door de economische crisis, nemen de handelsbeperkingen hand over hand toe. Ten nadele van de Derde Wereld, die de uitvoer aan onze grenzen ziet tegengehouden.

UNCTAD is, ondanks alles, een forum waar ideeën rijpen, waar politieke en economische analyses worden gemaakt, waar gezocht wordt naar alternatieven. Er is b.v. de verplaatsing van de staal-, textiel- en scheepsbouw naar de lage loonlanden. De multinationals zeggen dat ze op die manier aan ontwikkelingshulp doen. Maar ze gaan naar landen waar de productiekosten lager liggen. Ze profiteren van de open markten en zijn de oorzaak van de toename van de werkloosheid. Rijke en arme landen worden tegen elkaar opgezet. Het gevolg daarvan is de afbouw van de sociale verworvenheden van honderd jaar arbeidersstrijd.

Een voorstel van UNCTAD is een grotere samenwerking tussen landen van de Derde Wereld, - horizontale samenwerking dus tussen gelijkwaardige partners. Maar tot nog toe blijven dergelijke bondgenootschappen een utopie in de harde realiteit van de traditionele verticale Noord-Zuidbanden. En dan nog: als Pinochet en Mobutu met elkaar samenwerken, zal dat een eind maken aan de onderdrukking en de ellende van de Chileense en Zaïrese bevolking?

Dan zijn er nog de meer regionale akkoorden en overeenkomsten. Zoals de Trilaterale Commissie van 1973, met betrekking tot de landen in Zuid-Amerika. De Trilaterale Commissie stelt dat de democratie het ideale politieke systeem is, maar dat de ontwikkelingslanden niet helemaal rijp

zijn voor een volledige, "echte" democratie. Het is beangstigend de Zuid Amerikaanse staatshoofden dat refrain van de relatieve democratie te horen herhalen, dat ook de multinationals zo goed uitkomt. Want autoritaire regimes zonder inwendige contestatie zijn zeer geschikt om er de grondstoffen, zonder dewelke de verspilingsmaatschappij niet kan overleven, te komen wroeven.

Het beleid van de Europese Gemeenschap laat, wat de ontwikkelingshulp betreft, wel wat te wensen over. Ontwikkelingslanden en Internationale organisaties zoals FAO, staan steeds afwijzender tegenover de EG-landbouwpolitiek. Ze verwijten de Gemeenschap aan protektionisme te doen, wat de landbouwontwikkeling van de Derde Wereld tegenhoudt. Het is er Europa dikwijls enkel om te doen een afzetgebied te vinden voor zijn voedseloverschotten, waardoor niet zelden ontwrichting optreedt in de plaatselijke economieën, nl. instorting van de marktprijs met afbouw van de productie en hongersnood tot gevolg.

Bij het verstreken van die "hulp" gaat men niet altijd even sekuur en kieskeurig te werk. Op 25 maart 1981 beloofde een hoge functionaris van de EG-Kommissie het door cyclonen geteisterde Mauritius een urgente voedselhulp van 2000 ton graan; 15 maanden later had die "dringende" hulp haar bestemming - al - bereikt. De afgelopen jaren hebben tal van landen uit de Derde Wereld, waaronder Angola, Egypte en de Filipijnen voedsel uit de Europese Gemeenschap teruggestuurd, omdat het teveel radio-activiteit bevatte. Dit teruggestuurde voedsel werd dan vermengd met onbesmette partijen, zodat de radio-activiteit gevoelig daalde, en daarna opnieuw uitgevoerd. Naar de Derde Wereld...

Het Belgisch ontwikkelingsbeleid vertoont kenmerken van een toenemende industrialisering en militarisering waar vooral een aantal Belgische bedrijven - waaronder de wapenfabriek FN - beter van worden. Heeft een ontwikkelingsland b.v. behoefte aan een metrostation waarvoor de Brusselse ondergrondse voorbeeld heeft gestaan? De metro van de Filipijnse hoofdstad Manilla is één van de prestigieuze projecten van het ministerie van ontwikkelingszaken toen Mark Eyskens nog dat departement beheerde.

Onze officiële ontwikkelingshulp zit nog altijd op de neo-kolonialistische lijn, in hoofdzaak gericht op Zaïre. (Verschillende functies op het bevoegde ministerie worden trouwens door gewezen kolonia-

len bezet.) Via commissielonen betekenen multinationale projecten een verrijking van een kleine sociale laag, die tevens het beheer van die projecten in handen heeft. Die projecten worden aldus de basis voor de politieke en economische macht van een Zaïrese burgerij.

Gelukkig is het anders gesteld met het Nationaal Centrum voor Ontwikkelings-samenwerking (NCOS) en zijn actie 11.11.11. Achter die geldinzameling steekt echter veel meer. Het NCOS grijpt die elk jaar weer aan om te klagen dat België de 0,7 % ontwikkelingshulp niet haalt en dat dit te wijten is aan het gebrek aan politieke wil. Dankzij 11.11.11. hebben de mensen bij ons nu toch een beter inzicht in de Derde Wereldproblematiek: 60 % van de Belgische bevolking weet nu dat de Derde Wereldproblemen een kwestie zijn van ongelijke machtsverhoudingen. Het NCOS is afgestapt van de liefdadigheidsbenadering en wijst op de oorzaken van de ellende. Het legt er de nadruk op dat de ontwikkelingshulp de bevolking ten goede moet komen.

Voortreffelijk werk doen ook de NGO's, de Niet-Gouvernementele Ontwikkelingsorganisaties, vooral als er samenwerking is tussen de NGO's in de ontwikkelingslanden en die van het rijke Westen. Die soort samenwerking draait vaak veel vlotter dan de programma's waar de regeringen hun zegje over hebben.

NGO's trachten de zaken wat kleinschaliger, wat humaner aan te pakken. Financieel hebben ze echter niet veel in de pap te brokken. De campagnes van Broederlijk Delen, 11.11.11., Oxfam, het Socialistisch Solidariteitsfonds, de Anti-Imperialistische Bond, de Bouwwoorde en nog wat missionarissen op hun fancy-fairs, brengen alles bij mekaar misschien 1 miljard op. Maar ze zitten wel op de goede lijn: inspelen op de werkelijke behoeften van het volk.

Er is een Chinees spreekwoord dat zegt: "Als iemand je een vis geeft heb je vandaag geen honger meer; maar als iemand je leert vissen heb je nooit meer honger". Leren vissen dus. Maar hoe? In de Indiase deelstaat Kerala leerden Noren - met de beste bedoelingen - de vissers omgaan met moderne schepen en dito apparatuur. Gevolg: de traditionele vissers werden uitgeschakeld; de visvangst kwam in handen van kapitaalkrachtigen, die zich nu toeleggen op de garnaal- en kreeftenverkoop. De gewone vissers verdienen weinig en kunnen niet de vis kopen die ze voordien met hun ouderwetse schepjes ophaalden.

Ontwikkeling van de ontwikkelingslanden, - kan het?

Dat honger het probleem is van de ontwikkelingslanden weten we al lang. We weten ook hoe het opgelost kan worden. Maar om het werkelijk op te lossen ontbreekt ons de wil. En dit om twee redenen:

- Omdat de groei van ontwikkelingslanden naar ontwikkelde landen het verlies voor ons betekent van een kolonie die we ongestraft kunnen uitbuiten, d.w.z. van goedkope arbeidskrachten;
- De ontwikkelingslanden helpen kan enkel door een grondige mondiale verdeling van de bezittingen, de productiemiddelen, de kennis...; dus: wij armer, zij rijker.

Willen de Derde Wereldlanden uit het slop geraken dan moeten ze afstappen van het Westers en kapitalistisch model van ontwikkeling. Ook moeten ze uit de ellende van de eenzijdige economische banden met de geïndustrialiseerde wereld geraken.

De Derde Wereld is er echter wel in geslaagd enkele toegevingen los te krijgen van de geïndustrialiseerde landen, meer bepaald door de Konventie van Lomé, afgesloten tussen de EEG en 66 landen van Afrika, de Caraïben en het gebied van de Stille Oceaan, - de zgn. ACS-landen. Het Stabex-systeem, dat door hen aanvaard werd, wil de ontwikkelingslanden beschermen tegen prijschommelingen, die het gevolg zijn van de markt of van natuurrampen. Dit mechanisme wordt toegepast op de voornaamste basisproducten, delfstoffen inbegrepen.

Het belang van Lomé ligt in de principes die daar geformuleerd werden, o.a. het erkennen van het bestaande economische onevenwicht tussen arme en rijke landen, met de bedoeling daaraan te verhelpen, en in het feit dat die verklaringen door de vooruitstrevende krachten in Europa kunnen gebruikt worden om het probleem van de onderontwikkeling op te lossen. Hun inzet ligt voor de hand:

- De positieve punten van de Konventies van Lomé - sedert 1975 werden die regelmatig vernieuwd - moeten nog aanzienlijk verbeterd worden;
- Vooral echter moet er werk gemaakt worden van een Nieuwe Economische Wereldorde, waarin de Derde Wereld niet langer enkel maar de leverancier zal zijn van niet-afgewerkte grondstoffen voor de geïndustrialiseerde landen. Het komt er dus

op aan een ontwikkeling van de industrie en de landbouw in de hand te werken die gecentreerd is op de behoeften van de volkeren van de Derde Wereld, die aldus als eerste zouden profiteren van de natuurlijke rijkdommen van hun landen.

Er moet gestreefd worden naar een maximaal benutten van de economische hulpbronnen per streek. Daartoe behoren niet alleen de natuurlijke grondstoffen en het kapitaal, maar vooral ook een intensieve aanwending van de arbeid, het enige productiemiddel in feite van de armen. Daarnaast moeten er basisdiensten aangeboden worden zoals gezondheidszorg, scholing en vorming voor de armere bevolking.

Natuurlijk zitten er aan de strijd tegen de honger nog andere aspecten vast, zoals een beter milieubeleid en geboortekontrolle. Maar het is duidelijk dat die - zowel het ene als het andere - er slechts kunnen komen als gevolg van diepgaande politieke en sociale hervormingen.

Het meest echter zijn de ontwikkelingslanden gebaat bij een wapeningsstop en een handhaven van de vrede. Voor heel de wereld blijft het van levensbelang om het oorlogsgevaar onder een bepaalde drempel te houden.

Niet alleen om de moord en vernieling, die het visitekaartje zijn van de oorlog, maar ook om de wraakroepende verspilling van geld, grondstoffen en energie. Vooral nu, nu de Oost-Westtegenstelling dreigt om te slaan in een Noord-Zuidtegenstelling en nu de Derde Wereldlanden het mikpunt worden van de wapenhandel.

We kunnen de indruk hebben dat de strijd tegen de honger zich boven onze hoofden afspeelt, op een hoger - meestal internationaal - politiek en economisch vlak. Maar ook de gewone burger, ook hier in België, kan zijn steentje bijdragen. 53 Nobelprijswinnaars hebben een oproep gedaan om een einde te maken aan de honger in de wereld; 278 Belgische burgermeesters - op een totaal van 596 - hebben hun steun verleend aan een actie tegen de honger. En wat doen wij? Het minste wat we doen kunnen is ons achter de 11.11.11.-campagne zetten; kaarten kopen van het NCOS en van UNICEF. Of in de Oxfam-Wereldwinkels pompelmoezen kopen uit Gaza, om de Palestijnen te helpen die de economische overheersing willen doorbreken, of koffie uit Nicaragua, of ananassen uit Cuba, of wijn uit Algerië... Want elke frank die wij geven is een frank steun voor de ontwikkelingslanden...

Jan Van Calsteren

Onze "buren"

De Waalse regionale Raad organiseerde, ter gelegenheid van zijn 10-jarig bestaan, van 16 tot 19 december te Namen een ontmoeting met zijn burens. Dit gebeuren ging door op de symbolische plaats Groganen waar Maas en Samber samenvloeden. De Waalse regio had voor die gelegenheid zijn rechtstreekse burens uitgenodigd om deze toe te laten zich via informatiestanden en colloquia aan het Waals publiek voor te stellen. Volgende regio's namen hier aan deel: het Graat-schap Kent uit het zuiden van Groot-Brittannië, Nederlands Limburg, de Duitse Länder Rijnland, Palatina en Noord-Westfalen. Frankrijk was door de regio's Loreinen, Champagne-Ardennen en Nord-Pas de Calais vertegenwoordigd. De Vlaamse executieve zond zijn kat. De aanwezige vreemde regio's en de Waalse bezoekers moesten zich met reden, wel de vraag gesteld hebben hoe een zo bekrampen houding mogelijk is.

De V.S. en de Gatt

Naar aanleiding van de Gatt-Konferentie schreef CVP-Europarlementslid Pol Marck in een "Vrije Tribune" in De Standaard (17/12) o.m.: "De voorspelling is uitgekomen: de aap kwam uit de mouw. Wellicht had niemand verwacht dat de V.S. taktiek zo oprecht en brutaal zou geweest zijn. Er werd zelfs niet onderhandeld over landbouw, zegt staatssecretaris De Keersmaker. De Amerikanen zijn niet gewoon te onderhandelen, ze zijn gewoon te dikteren, verklaarde de toch onverdacht Britse minister van Landbouw Gummer. Het leek wel of de V.S. op kruistocht waren, commentarieert Urbain van Buitenlandse Handel. Dergelijke verklaringen liegen er niet om. Trouwens Carla Hills' interpretatie komt op het zelfde neer. In haar mond is een uitspraak als "verder onderhandelen had geen zin" gelijk aan "we kregen onze zin niet". Goed gezegd van Pol Marck. Hopelijk kan deze vaststelling hem helpen om, ook op andere vlakken van de wereldpolitiek, de V.S. wat kritischer te beoordelen.

Over boter e.a. bergen

We lezen het alle dagen. De Europese boeren zuchten onder de te lage marktprijzen en velen staan aan de rand van de afgrond. Intussen horen we dat de EEG-Kommissie met schrik de groei van de boter-, vlees-, e.a. bergen opnieuw ziet

opdagen. De E.E.G.-kommissaris maakte bekend dat hij met onrust de stijgende landbouwproductie tegemoet ziet en hij dreigt er mee opnieuw te overwegen de productie te beperken. Intussen sterven in de derde wereld miljoenen mensen van honger en leven in onze geïndustrialiseerde wereld honderdduizenden mensen die, omdat ze de hoge voedselprijzen niet kunnen betalen, te kort hebben. Ook dat maakt deel uit van onze kapitalistische wereld en is een aspect van onze welvaartmaatschappij.

V.N. Charter verkracht...

Vijftien deskundigen in internationaal recht uit de Verenigde Staten, Japan, Duitsland, België en Zwitserland hebben zich tot de Algemene Sekretaris van de Verenigde Naties gericht om er zijn aandacht op te vestigen dat met de uitvoering van de V.N.-resolutie 678 het artikel 27 van het V.N. Charter werd verkracht. Ze wijzen er op dat dit artikel o.m. het volgende voorziet:

- 1) Dat ieder lid van de Veiligheidsraad over één stem beschikt;
- 2) De beslissingen van de Raad over procedurekwesties dienen genomen te worden door een bevestigende stem van negen leden;
- 3) De beslissingen van de Veiligheidsraad over alle kwesties genomen moeten worden door een positieve stem van minimum negen van zijn leden inbegrepen alle permanente leden van de Raad. (V.S., de USSR, Frankrijk, Groot-Brittannië en China)

Gezien China bij de stemming van resolutie 678, waarbij in het Golfkonflikt geweld wordt toegelaten na 15 januari, zich onthouden heeft is deze volgens de deskundigen in tegenspraak met het Charter en bij aldien ongeldig.

Beursoperaties

Achter de beursoperaties van de financiële wereld gaan heel wat manipulaties schuil die vanzelfsprekend het licht niet mogen zien. De zaak Benedetti is er zo eentje. Zo is het ieder bekend dat Carlos D.B. tijdens zijn machtsgreep naar de Generale een partij van deze aandelen verzamelde die hij opkocht aan de gemiddelde prijs van 3.600 fr. stuk en dit voor een totaal van 36 miljard frank. In september 1989 haalden deze aandelen nog een hoogtepunt van 3.770 fr. en kort voor het Golfkonflikt 3.300 fr. In september j.l. werden ze echter op de Brusselse beurs

genoteerd aan 2.550 fr. Carlos De Benedetti wil nu zijn aandelen kwijt, naar het schijnt om zijn belangrijkste zaak "Olivetti" wat zuurstof te geven. Verkopen aan de huidige beursprijs zal zowat 24 miljard fr. opbrengen wat, t.o.v. de aankoopprijs van 36 miljard fr., zo maar effekens een verlies uitmaakt van 12 miljard fr. En zeggen dat het dezelfde heren zijn die op hun achterste poten gaan staan als de werknemers enkele franken opslag vragen.

Grote bedrijven: heft meer winst

Volgens een studie van de Nationale Bank van een staal van 60 % van de neergelegde rekeningen van grote ondernemingen en 45 % van de KMO's komt deze tot de vaststelling dat de nettowinst van de grote Belgische bedrijven in 1989 niet minder dan 45 % hoger ligt dan het jaar daarvoor en realiseerden de KMO een nettowinstgroei van 7,8 %.

De sterkste groei van de nettowinst viel te noteren bij vervoer en verkeer (+ 80 %), verwerkende nijverheid (77 %), schoen en kleding (313 %) en niet metaalhoudende minerale produkten (+ 109 %). Het aandeel van de personeelskosten in de omzet daalde van 23,4 % in 1979 tot 19,2 % in 1988.

De nettorentabiliteit van het vermogen bij de grote ondernemingen stijgt in 1989 van 2,6 % tot 13,8 %. Wat het hoogste peil is sinds het begin van de zestiger jaren. 't Zijn dus niet voor iedereen moeilijke tijden.

V.S. - Misdad neemt toe

In het afgelopen jaar is het aantal moorden in de V.S. aanzienlijk toegenomen. In 1990 waren er dit bijna 25.000. Volgende steden haalden hierbij de top: New York 2.200 (1905 in '89), Los Angeles 959 (859 in '89); Washington 483 (434 in '89); Philadelphia 522, Boston 483, enz., enz. De stijging van de criminaliteit staat in grote mate in verband met de toename van de drughandel. De politie wijst er op dat het aantal jongeren dat betrokken is bij moordzaken aanzienlijk toeneemt, en zelfs het dubbele uitmaakt t.o.v. 1984. In New York werden het voorbije jaar 75 minderjarige kinderen vermoord. Alleen voor Los Angeles heeft men het in politiemiddens over 600 gangs. Bij zwarte mannen tussen de 15 en 24 jaar is moord de belangrijkste doodsoorzaak.

Gatt: K.O. in achtste ronde?

We stonden er bij en we keken er naar: De slotweek van de erg ambitieuze Uruguayronde van Gatt. Wat de eindclimax had moeten worden van vier jaar intensieve handelsonderhandelingen, werd een afknapper van het zuiverste gehalte. In dit artikel enkele bedenkingen over de aard van Gatt, over de inzet van de in Brussel gestrande ronde, en over mogelijke scenario's voor de komende maanden.

Gatt is de Engelse afkorting voor Algemene overeenkomst over tarieven en handel.

Een van de opdrachten van Gatt is het bevorderen van de economische groei door vrij maken van de internationale handel. In de praktijk ging het tot nu toe vooral over het wegwerken van handelsbelemmeringen. Aandacht ging grotendeels naar het verlagen en reglementeren van toltarieven die door Gatt-leden t.o.v. elkaar worden gehanteerd.

De Derde Wereld in Gatt

De Derde Wereld is met ongeveer twee derden van de leden goed vertegenwoordigd in Gatt. Veel zegt dat niet. Beslissingen in Gatt hebben uiteindelijk meer te maken met brute handelsmacht dan met goede argumenten of ontwikkelingsoverwegingen. Je kan stellen dat de Derde Wereldlanden er niet zwaarder wegen dan hun handelspakket. De 41 minst ontwikkelde landen bijvoorbeeld, met zowat 400 miljoen inwoners, maar met amper 0,3 % van de wereldexport, zijn op Gatt quantité négligeable.

Dat betekent niet dat Gatt helemaal blind is voor de speciale behoeften van de ontwikkelingslanden. Recht op "special and differential treatment" wordt er erkend. In 1965 werd een nieuw, specifiek op Derde Wereldlanden gericht hoofdstuk aan de Gatt overeenkomst toegevoegd. Het duurde echter tot 1979 eer bepaald werd dat Derde Wereldlanden in bepaalde gevallen aan de wederkerigheid kunnen ontsnappen, en dat hen voorkeursbehandeling kan worden toegekend.

Rijke landen waren hier niet altijd onverdeeld gelukkig mee. De jongste jaren willen vooral de economisch sterkere ont-

wikkelingslanden zoals Hong Kong of Zuid-Korea het recht op voorkeursbehandeling ontzeggen. Op zich lijkt dat niet zo ontogisch. Gevaar is natuurlijk dat bij gebrek aan duidelijke criteria nadien ook andere landen kunnen worden "bestraft", en dat de al zo wankele eenheid in de derde wereldgroep verder wordt ondermijnd.

De achtste ronde: hoog spel

De Uruguay ronde is de achtste in de rij. Groter, ambitieuzer, en gevaarlijker dan alle vorige. Waarom? Toen de Verenigde Staten al vanaf 1982 begonnen aan te dringen op een nieuwe Gatt ronde was dat niet om nog maar eens te gaan onderhandelen over een verlaging van enkele tarieven in de "traditionele" sectoren. De VS wilden meer armslag voor hun investeerders en hun dienstensektor, een betere bescherming van hun technologie tegen "namaak" door Derde Wereldlanden, een door Gatt gelegitimeerde aanval op hun landbouwkonkurrent EG, en vrij drastisch gesleutel aan de werking van Gatt zelf. Allemaal elementen die bij de echte start van de ronde in 1986 in Punta del Este in Uruguay in het onderhandelingsmandaat werden verwerkt. Dat maakte er een erg ambitieuze onderneming van, met 15 onderhandelingsgroepen boordevol explosieve materie, en met amper 4 jaar tijd om de lont te doven.

Die gebiedsuitbreiding van Gatt is meer dan een detailkwestie. Tot nu toe hield men er zich grotendeels aan internationale handel in goederen. Met dan nog enkele grote uitzonderingen. Belangrijke sectoren zoals landbouw en textiel bleven buiten de Gatt-reglementering. Deze keer zijn ze erbij. Dat zorgt vooral wat de landbouw betreft voor aardig wat heibel, maar dat hebt u ongetwijfeld al gehoord.

Er is meer. Met de voorstellen rond de dienstensektor, rond de zogenaamde TRIPs (intellectueel eigendomsrecht), en de TRIMs (handelsgebonden investeringsmaatregelen), waagt Gatt zich nu zelfs ver buiten de pure handel. Hier gaat het over vestigingsrecht en nationale behandeling van buitenlandse ondernemingen, over voorwaarden die aan buitenlandse investeringen kunnen worden opgelegd, en over strakkere controle op "illegaal" gebruik van buitenlandse technologie. Het komt erg dicht bij inmenging in binnenlandse economische aangelegenheden. Recolonisatie, zegt Ragh-

ven, een Indische journalist, die Gatt al sinds jaren volgt. Wat sterk uitgedrukt misschien, maar dat de Derde Wereld dreigde een stuk beslissingsmacht uit handen te moeten geven kan je moeilijk ontkennen.

Die dreiging werd nog versterkt door het gesleutel aan de regels voor het functioneren van Gatt zelf. Voor de Derde Wereldlanden is het opletten geblazen. Een greep uit wat er ter tafel ligt: Sterkere coördinatie met IMF en Wereldbank. Een toekomstbeeld met Gatt als een soort IMF/wereldbank op handelsvlak is niet echt aantrekkelijk. Er is ook een voorstel van de EG om de vrijwaringsclausule selectief tegen één of enkele exporterende landen te kunnen gebruiken. De vrijwaringsclausule geeft landen het recht om produkten buiten te houden als die het welzijn van de interne economie of van belangrijke economische sectoren bedreigen. Dat soort vrijwaringsafspraken is bepaald een gevaarlijk wapen als het niet in de tijd wordt beperkt en als het niet aan objectieve criteria en multilaterale controle wordt onderworpen. En eigenlijk gaat het selectieve gebruik ervan helemaal in tegen de geest van Gatt. Het zet de poort naar bilaterale chantage tegenover zwakkere handelspartners wijd open.

En zo zijn er nog wel enkele voorstellen die ofwel de ruimte beperken voor ontwikkelingslanden om vrijstelling te krijgen van bepaalde Gatt-verplichtingen, of anderzijds Derde Wereldlanden kwetsbaarder maken voor handelsrepresailles.

Die week te Brussel

Bij de aanvang van de slotweek in Brussel waren de kaarten enigszins herschud. Vooral i.v.m. de liberalisering van de diensthandel hadden enkele grote aktoren hun houding wel grondig gewijzigd. De VS had de rest van de wereld min of meer gedwongen om de diensten op de Gatt-agenda te plaatsen, maar krabbelde op het laatste moment terug. Na herberekening van kosten en baten, bleek liberalisering immers helemaal niet zo dienstig te zijn voor enkele van de belangrijke VS-dienstverleners. Daarom wiken de VS-onderhandelaars enkele sectoren, zoals maritiem transport, luchtvaart en telekommunikatie buiten het akkoord houden. Derde Wereldlanden waren nu wel te vinden voor een algemeen akkoord over de diensten. Ook dat was nieuw. Landen als Brazilië en India waren aanvankelijk

grondig tegen. De ontwikkelingslanden slaagden er echter in om in het onderhandelingsmandaat een aantal buffers in te bouwen, waardoor ze zich niet meteen zouden moeten openleggen voor buitenlandse dienstverleners. Men behield het recht op afscherming om de eigen ontwikkeling veilig te stellen (lekker vaag natuurlijk). Wat in het begin van de Gatt slotweek werd voorgelegd, was dan ook een dienstcompromis dat in grote lijnen voor de meeste Derde Wereldlanden aanvaardbaar was.

Ook in andere onderhandelingsgroepen bleef er meer dan genoeg onenigheid om toponderhandelaars een volle week aan de waggel te houden. En het bleef verontwaardigd dat vooral de westerse landen bleven aansturen op het goedkeuren van een zogenaamd "single protocol", het al dan niet aannemen van het volledig pakket maatregelen in zijn geheel. Als je weet dat het Gatt sekretariaat uit Genève een ontwerpakkkoord van 431 pagina's had meegebracht, en dat het voor een door-deweeks Derde Wereldland zo goed als onmogelijk is om de implicaties van alle voorstellen ook maar bij benadering in te schatten was de kans dat men in Brussel een kat in een zak kocht erg groot.

Zover is het niet gekomen. Van meet af aan werd duidelijk dat men vooral rond het stekelige landbouwdossier hard zou poken. De standpunten van de VS en de EG lagen mijlenver uit elkaar. De VS kregen daarbij steun van de zogenaamde Cairns-groep (Een coalitie van landbouwexporteurs, waarin je zowel grote Derde Wereldlanden zoals Argentinië vindt als westerse exporteurs zoals Canada). De EG probeerde zich nog te verdedigen. De EG-onderhandelaars wezen (terecht) op het belang van andere onderhandelingsgroepen, en weigerden landbouw van de rest van het onderhandelingspakket te isoleren.

Daarbij bleef men volhouden dat in het EG-landbouwvoorstel heel wat meer liberalisering zat dan de 30% snoei in de exportondersteuning. De rest had er geen oren naar. Vroeg in de namiddag van vrijdag 7 december hield men het voor bekeken. De onderhandelingen werden opgeschort. Terug naar af. Dat betekent ook dat compromissen die in andere groepen waren bereikt onzeker blijven. Rond textiel zat men naar verluidt vrij dicht bij een akkoord. Maar rond belangrijke twistpunten zoals de diensten, de investeringsmaatregelen, en het intellectueel eigendomsrecht was men het ver van eens.

Tussen wurgen en hangen?

Zover zijn we dan. Herkansing vanaf begin volgend jaar in Genève. Maar velen vragen zich af of Gatt niet zijn kans heeft gemist. Onheilspellend voor Gatt is vooral dat de grote handelsblokken echt hebben aangestuurd op een openlijke breuk. Zelf hadden we voorspeld dat Brussel niet verder zou geraken dan een laag profiel akkoord met veel gaten, waarover dan in de komende één tot twee jaar verder zou moeten worden onderhandeld. Dat de VS en de EG zich niet tot zo'n nepakkoord hebben laten verleiden is veelbetekenend. Sommigen hebben het over een sterkere politieke profitering van de EG nu men zich veiliger weet aan de oosterflank, en rekent op een economische sprong voorwaarts met de eenheidsmarkt in 1992. In EG-kringen repliqueerde men dat de VS naar Brussel waren gekomen om terug weg te gaan, zonder echte wil tot onderhandelen. De VS zouden tot de slotsom zijn gekomen dat een globaal Gatt akkoord voor hen niet meer echt nodig of nuttig is, en dat zij ook wel hun streng trekken via bilaterale afspraken. Het blijft spekuleren. Maar wat ligt er in het bakje voor de Derde Wereld? Het is niet duidelijk of men nu bij of ongelukkig moet zijn met wat gebeurde. De eerste vraag blijft wat er nu verder binnen Gatt gebeurt. Komt men begin 1991 via afzonderlijk onderhandelingswerk in de groep toch tot een algemeen akkoord? Zitten er in het akkoord voldoende pluspunten voor de derde wereld, en stevige buffers tegen de "risico's" waarover ik het in het begin van dit artikel had?

In principe hebben de Derde Wereldlanden baat bij een goed functionerend multilateraal handelssysteem. Het zou hen afschermen van de bilaterale druk en afdreiging die nu schering en inslag zijn op de wereldmarkt. Een goed Gatt akkoord zou dus welkom zijn. Maar de kans is klein. De overmacht van de noordelijke handelspartners en van hun onderhandelingsmachine is groot. Voor de slotconferentie in Brussel bracht de VS enkele honderden experts mee. Sommige Afrikaanse landen stellen het met een nepdelegatie. Een of andere diplomaat die normaal zijn dagen in Brussel slijt en die maar weinig kaas heeft gegeten van wereldhandelkwesities. Al mag je de onderhandelingscapaciteit van landen als India of Brazilië ook weer niet onderschatten. De Derde Wereldlanden hebben in de voorbije ronde trouwens veel geleerd. In het inschatten van de gevolgen van bepaalde noordelijke voorstellen, in het toepassen van verdragingsmaneuvers en in het formuleren van tegenvoorstellen. Ze werden

daarbij vaak goed geholpen door UNCTAD, de organisatie van de VN voor Handel en Ontwikkeling. Maar of dat voldoende is om echt netto winst uit de Uruguay ronde te puren valt te betwijfelen.

Geen akkoord, en een wegwijzen van Gatt is ook niet echt een oplossing. Wat je dan allicht krijgt is de verdere versterking van een aantal grote handelsblokken: de EG in losvast verband met andere Europese landen, de VS met Canada en een deel van de Zuid Amerikaanse landen, en een aantal sterke Aziatische handelslanden die zich min of meer groeperen rond Japan. Een deel van de derde wereld landen zou in de blokken worden gekoopt of minstens een rol blijven spelen als toeleveraar van vitale energie en grondstof. De rest van de Derde Wereld speelt dan in de wereldhandel geen rol van betekenis meer. De kleine producenten van niet onmisbare grondstoffen (denk bijvoorbeeld Burundi of Rwanda met hun koffie) benaderen dan de perfecte marginaliteit. Voor hen heeft de interdependentie-idee afgedaan.

Voor de Derde Wereld is het "verkregen" uitslot niet noodzakelijk een ramp als het gebruikt wordt om de eigen onderhandelingsposities te versterken, en als men erin slaagt om in die periode Gatt-onderhandelingen meer doorzichtig en democratisch te laten verlopen. Want over het gesloten karakter van de Gatt-besluitvorming zijn wilde verhalen te schrijven. Cruciaal hierin wordt de structuur die men in de toekomst aan Gatt wil geven. Iedereen is het er immers over eens dat het Gatt-sekretariaat zoals het nu is de opvolging van een veelomvattend handelsakkoord niet echt aankan. Komt er in geval van akkoord een versterkte Gatt? Er wordt (onder andere door de EG) gesproken over de oprichting van een echte internationale handelsorganisatie (ITO), waar alle handelskwesities kunnen worden aangepakt. Men heeft er meteen een stevig twistpunt bij. De groep van 15 (een verzameling belangrijke Derde Wereldlanden) wil zo'n organisatie wel, maar dan binnen de Verenigde Naties. Dat was niet bepaald wat de noordelijke landen hadden bedacht. Zij hebben het meer begrepen op een soort super-Gatt, die niet door algemene debatten en democratische controle wordt gehinderd. Die laatste optie blokkeren, en een breed overleg in VN-kader op gang brengen wordt een van de grote opdrachten in de komende maanden. Voor de Derde Wereldlanden, voor de niet-gouvernementale organisaties, maar ook voor de parlementairen en ander politiek personeel dat om de Derde Wereld geeft.

Rudi De Meyer
NCOS-studiedienst

3 jaar Intifada: zicht op de opbouw van een onafhankelijke Palestijnse Staat

Nu de Intifada, de Palestijnse volksopstand, mee in het zog van de Golfcrisis, op het internationale voorplan getrokken werd willen we u toch niet de konkrete realiteit onthouden van de dagelijkse strijd die de Intifada is.

Volgens Palestijnse cijfers zijn tussen december 1987 en 6 december 1990 door Israëlische burgers of soldaten 747 Palestijnen doodgeschoten en werden 275 "kollaborateurs" vermoord. Volgens de Israëlische Vereniging voor de mensenrechten in de Bezette Gebieden werden 52 Israëliërs (van wie 23 in de bezette gebieden) het slachtoffer van de Intifada.

Typend voor de evolutie in het derde jaar van de Intifada is de uitvoer van de Intifada naar Israël.

Op 20 mei dit jaar in Rishon le Zion, nabij Tel-Aviv, doodde een 21-jarige Israëliër zeven Palestijnse dagloners... Nadien vallen er vanwege de Israëlische repressie 15 doden langs Palestijnse kant en 700 gewonden.

Op 8 oktober 1990 vallen na incidenten bij een vuurgevecht op de Tempelberg 18 Palestijnse doden.

Sedertdien worden Israëliërs zoals nooit voorheen met messen belaagd.

Naar aanleiding van de derde verjaardag van de Intifada, op 9 november, hebben de Israëlische autoriteiten in grote delen van de bezette gebieden een onbeperkt uitgaansverbod uitgevaardigd.

Verscheidene dagen werden her en der huiszoekingen verricht, om verdachten op te pikken. Die maatregelen werden genomen om aanslagen van 'integristen' te voorkomen.

Deportaties

Na de moord op 3 Israëliërs in Jaffa, op 14 december, die opgeëist werd door de islamitische verzetsbeweging Hamas, zijn de vier schuldigen uitgewezen. Volgens veiligheidsfunctionarissen zullen de komende week nog 15 à 20 mensen gedeporteerd worden.

Deze maatregel zou wel los staan van de moordpartij.

Verder arresteerde men 950 Palestijnen - waaronder religieuze leiders - die er allen

worden van verdacht tot Hamas te behoren.

De PLO heeft een dringende oproep gericht aan de VN-veiligheidsraad om een resolutie te stemmen tegen de Israëlische uitwijzingen.

De oproep is des te dringender omdat Jerusalem momenteel nieuwe lijsten aanlegt voor de uitwijzing van tientallen nationalistische Palestijnen.

De Verenigde Staten betrouwen de deportaties gezien deze de "Konventie van Genève over de behandeling van bewoners van bezette gebieden" schenden. Zij stemden uiteindelijk ook de UNO-resolutie hieromtrent.

Defensie-minister Arens houdt het niet alleen op deportaties maar hij wil ook de doodstraf opnieuw toepassen voor Palestijnen die een moordaanslag op Israëlische burgers hebben gepleegd.

Hechtenis

Naast de deportaties is er de administratieve hechtenis.

In een document van augustus 1990, belicht Amnesty International enkele gevallen van Palestijnen die in administratieve hechtenis werden genomen.

Sedert het begin van de Intifada werden meer dan 10.000 Palestijnen in administratieve hechtenis genomen, meestal voor een periode van zes maanden. Velen zagen deze hechtenis verlengd, sommigen zelfs tot vier maal zes maanden.

Momenteel worden nog 900 mensen vastgehouden in de Ketziot-gevangenis in de Negev-woestijn in Zuid-Israël. Een paar dozijn worden vastgehouden in de bezette gebieden.

Administratieve gevangenen in de bezette gebieden kunnen tegen de tegen hen ingebrachte beschuldigingen in beroep gaan bij een militaire rechter. Als het beroep verworpen wordt, kunnen de gevangenen nog terecht bij het Israëlische Hoog Gerechtshof.

In gevallen van veroordelingen, uitgesproken voor periodes langer dan zes maanden, stipuleert de wet dat automatisch een nieuw gerechtelijk onderzoek dient plaats te vinden, zodra die zes maanden verlopen zijn, vanaf de datum van in beschuldigingstelling of hernieuwing als

er geen uitspraak heeft plaatsgevonden, of zes maand nadat een veroordeling werd uitgesproken door een beroepsrechter.

Beroep aantekenen gebeurt verschillende weken, zelfs dikwijls meer dan een maand na de arrestatie. Volgens de statistieken worden de veroordelingen van omtrent een derde van de administratieve gevangenen ingekort of vernietigd bij beroep. In de praktijk gebeurt dit meestal onder de vorm van het aftrekken van een paar dagen of weken van de veroordeling. Het opschorten van veroordelingen gebeurt zelden.

Heel recent zijn er gevallen bekend geraakte van gevangenen, die door hun rechters werden aangemoedigd een overeenkomst te sluiten met de Algemene Veiligheidsdienst om hun veroordelingen in te korten, soms met twee weken op voorwaarde dat ze hun beroep bij de militaire rechter of hun aanvraag bij het Hoog Gerechtshof lieten vallen.

Amnesty International is van oordeel dat de praktijk van administratieve hechtenis als een alternatief wordt gebruikt voor het gewone strafrechtelijk systeem om de rechtszekerheid aan te tasten.

Alle gevallen van administratieve hechtenis moeten dringend herzien worden. Zij die worden vastgehouden voor hun gewelddadige politieke opinies of activiteiten moeten onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrijgelaten worden.

De Israëlische autoriteiten moeten de adequaatheid en noodzakelijkheid van het behoud van de administratieve hechtenis zonder veroordeling of proces herzien.

Maar wat hebben 3 jaar Intifada opgeleverd?

Als belangrijkste resultaat heeft de Palestijnse beweging bekomen dat het Palestijnse nationale vraagstuk een onomkeerbaar feit is geworden, waar niemand nog omheen kan wil men in het Midden-Oosten tot een vredesoplossing komen.

Een tweede resultaat, niet minder belangrijk is de duurzaamheid van de Intifada: het feit dat deze beweging zijn vreedzame middelen en zijn politieke boodschap zo sterk heeft behouden.

De politieke eis van de Palestijnen, aldus S. Amali, de PLO-vertegenwoordiger in ons land, is nog steeds gebaseerd op een oplossing die aan de twee volken twee staten verleent. In ruil voor de oprichting van een Palestijnse staat in de door Israël in 1967 bezette gebieden, aanvaardt het Palestijns volk het bestaan van de staat Israël. En als Israël obstinaat blijft weigeren de Palestijnen hun nationale rechten toe te kennen en hun eigen nationale staat, is het niet uitgesloten dat de Palestijnen op deze houding terugkomen. Als de situatie in een totale impasse is verzeld geraakt, is dat louter en alleen de verantwoordelijkheid van de Israëlische regering.

De internationale gemeenschap moet zich daarom meer gaan inlaten met dit vraagstuk en meer druk gaan uitoefenen op de Israëlische regering. En dit keer niet via de weg van de stille diplomatie.

De Golfcrisis en de Palestijnse kwestie.

PLO-vertegenwoordiger Amali meent dat de Europeanen meer en meer erkennen dat er een evidente band bestaat tussen de bezetting van Koeweit door Irak en de bezetting van de bezette gebieden door Israël.

In een toespraak gericht aan het Palestijnse volk op 9 november, bij de ingang van de 36e maand Intifada stelde ook Arafat omwonden dat de wereld moet kiezen tussen Washington en gerechtigheid.

Inderdaad, de Verenigde Staten gebruiken verschillende maten en gewichten in hun toepassing van het internationaal recht, maar het is voor iedereen duidelijk dat de Palestijnse zaak de kern is van het Midden-Oosten probleem, en dat er geen vrede of stabiliteit zal zijn zonder dat de Palestijnse kwestie wordt behandeld op een internationale wettigheidsbasis, die voor het Palestijnse volk het recht op repatriëring, zelf-bepaling en een onafhankelijke staat inhoudt.

Inderdaad hangen meer en meer mensen de bewering aan dat één allesomvattende oplossing voor alle problemen in de regio zich aandient, allen gebaseerd op dezelfde principes van het internationale recht.

De Franse president Mitterrand, de Sovjet-president Michail Gorbachev en China erkennen dat de PLO juist was in het voorstaan van een vreedevolle Arabische oplossing onder een internationaal toezicht in de Golf, een oplossing die de waardigheid en de rechten van alle par-

tijen zou vrijwaren en een verband zou leggen tussen alle problemen van de regio en meer in het bijzonder met het Palestijnse probleem.

De opbouw van de economische infrastructuur

Arafat riep de Palestijnen op door te gaan met de Intifada en hun inspanningen te verhogen om de infrastructuur van hun economische en opvoedkundige onafhankelijkheid uit te bouwen.

Het uitbouwen van een onafhankelijke staat vereist vele concrete stappen in zijn voorbereidingsproces. Er zijn niet alleen sterke organisaties nodig maar ook een sterk tactisch programma en niet in het minst een programma van economische ontwikkeling.

De uitbouw van de economische infrastructuur dient nauwgezet gepland. Het volk moet geleerd worden hoe een maatschappij gebaseerd op coöperatieven op te bouwen en hoe ze te gebruiken.

Het Verenigd Leiderschap van de Intifada moet het volk aanleren hoe ze dit uit eigen ervaring en kennis kan puren.

In "bezet gebied" hebben verschillende Palestijnse zakenlieden besloten een eigen bedrijf uit de grond te stampen en heerst er een goede ondernemingsgeest. Hashem Juneidi uit Hebron, eigenaar van een zuivelfabriek, opgericht in het begin van de jaren 1980, heeft het grootste industrieproject in de bezette gebieden op stapel gezet.

Met een rekordinvestering van 3,3 miljoen dollar trekt hij een 5.000 vierkante meter grote fabriek op. Hij wil er 45.000 liter melk per dag verwerken (momenteel 8.000) tot yoghurt, crème, gepasteuriseerde melk en "labné", een erg gegeerde yoghurt-soort.

De nieuwe zuivelfabriek zal naar verwachting werk bieden aan 150 mensen. Hij stelt momenteel maar 45 mensen tewerk, die een gemiddeld maandloon ontvangen van 400 tot 500 dollar (12.000 tot 15.000 B.fr.). Hij verdeelt zijn producten in Cisjordanië met acht koelwagens, maar mikt ook op afzet in de Gazastrook. Sinds het begin van de Intifada zijn producten uit de Israëlische coöperatieve Tnuva, als gevolg van de Palestijnse boycot van Israëlische producten haast niet meer te krijgen.

De bedrijfsleiders beheren hun productie in een gebied dat soms dagen, vaak maanden verlamd wordt door stakingen en/of uitgaansverbod. Daarnaast zijn er de talrijke bureaucratische hinderpalen:

"Hoe kan je een bedrijf beheren als de militaire administratie weigert ook maar een telefoonlijn aan te sluiten". De Palestijnse bedrijfsleiders tonen aan dat een Palestijnse staat leefbaar is en juist dat valt niet in goede aarde!

De Israëlische bezetting is juist gericht tegen de Palestijnse economie. Dit bevestigt ons ook Georges Hasboun, de vice-voorzitter van de Algemene Federatie van vakbonden in Cisjordanië. De Palestijnse arbeiders werken in zeer slechte werkomstandigheden in Israël. Onder de 1.493 slachtoffers van de Intifada eind november waren er 681 arbeiders; van de 6.000 gewonden, 2.600 arbeiders; van de 6.600 gehandicapten, 2.180 arbeiders. Van de 65 gedeporteerden waren er 30 arbeiders.

De Palestijnse koopkracht is met 43 % gedaald. Het minimumsalaris in Israël bedraagt 600 dollar; een Palestijnse arbeider verdient er amper 250 dollar.

50.000 Palestijnen werden uitgesloten van arbeid in Israël; 7.000 werden vervangen door Russische immigrant-Joden. Heel wat Palestijnse arbeiders kregen een groene kaart, waarbij het hen verboden werd zich te verplaatsen gedurende zes maanden.

Het antwoord van de arbeidersbeweging in de bezette gebieden tegen de toenemende repressie is de vorming van arbeiderscomités en arbeiderscoöperatieven. Momenteel zijn er zo'n 152 coöperatieven die gemiddeld zo'n 15 à 20 mensen tewerkstellen.

Op 13-15 januari vergadert de Algemene Federatie van de vakbonden in Cisjordanië.

In het verleden hebben de Israël's reeds het bijeenkomen van dit 4-jaarlijks congres verhinderd.

Momenteel wordt aan de Europese vakbonden gevraagd om waarnemers te sturen naar dit congres.

De erkenning van de Palestijnse vakbonden door onze vakbewegingen is het uiteindelijke streefdoel.

Enkel door het ondersteunen van de prille stappen naar eenheid in de arbeidersstrijd, kunnen wij van hieruit de opbouw van de economische infrastructuur, de ruggegraat van de Intifada en de nieuwe staat ondersteunen.

C. Huyghe
19.12.90

Bronnen:

- Palestina nieuwsbrief, december 1990.
- De Morgen, 8 december 1990.
- News from within, 6 december 1990.
- Intifada, 15 november 1990.

De bloedige monarchie van Hassan II

Achter de muren van zijn keizerlijke residentie regeert een almachtig man over zijn volk. Tot zijn meerdere glorie werd een moskee gebouwd in Casa-blanca, Casa-la-blanche.

De repressie in Marokko viert hoogtij. Vele studenten en politieke tegenstanders worden achter de tralies gezet door de absolute machthebbers.

Duizenden mensen zitten opgestapeld onder daken van karton, blik of roestige platen, zowel tijdens de winterse koude als gedurende de verschrikkelijke zomerse hitte. Velen vallen dan ook als slachtoffers van epidemieën. Ook dodelijke branden decimeren soms deze krotten. Dan komen de bulldozers van Hassan II alles "netjes opkuisen".

Voor de westerse toerist is Casa-la-blanche een paradijselijke vakantiestad, het uithangbord en de kijkkast van Marokko. Dure winkels, prachtige hotels en dan plotseling hoge, kale muren!? Er achter "leven" 300 à 400 duizend mensen, goed weggestoken zodat ze geen aanstoot kunnen geven. De argeloze toerist mag niet in zijn gemoedsrust gestoord worden. Aïn-Chok of Hay-Essalama zijn plaatsen die geen voer zijn voor reisagentschappen met hun kleurrijke brochures, want daar tracht men te overleven, amper gekleed en gevoed. Soms is er licht van petroleumlampen en dikwijls gaat er dan ook alles in vlammen op! Maar soms ook barst er revolutie los, die niet alleen brandende krotten achterlaat, maar ook vele doden en gekwetsten tengevolge het mitrailleurvuur van de ordediensten, zoals in 1981.

Casablanca, de eerste stad van Marokko, waar de helft van de bevolking onder de armoedegrens leeft, daar werd dan ook het woord "bidonville" geboren! In deze vakantiestad is er een berucht "hospitaal", genaamd "Averroès", berucht omdat er al zes jaar twee mensen geketend aan hun bed worden gevangen gehouden. Het zijn Nourmedine Jahouhari en Hassan Aharrat, twee studenten die in hongerstaking gingen als protest tegen hun onmenselijke levensomstandigheden. Met een maagsonde worden ze onder dwang gevoed! De hygiënische omstandigheden zijn erbarmelijk. Ze mogen geen familie zien en krijgen geen advocaat of dokter. Wat is hun misdaad?

Tijdens een hongerrevolte in Marakech in 1984 werden ze met zeven andere studenten en leraars aangehouden. Zij zijn de twee laatsten die nog vastgehouden worden.

In opdracht

In 1989 zijn in opdracht een Frans advocaat, Daniël Voguet en een dokter, Anne-Marie Raat, naar Casa vertrokken. Ze hebben de twee hongerstakers niet mogen ontmoeten, maar ze zijn er niettemin in geslaagd voldoende informatie te verzamelen, waardoor ze de publieke opinie konden alarmeren.

Na hun bezoek verklaarde Hassan II: "Voortaan zullen alle stappen ten voordele van deze gedetineerden beschouwd worden als een inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van het koninkrijk".

Tussen de bidonvilles en de met voeten getreden mensenrechten verschuilt zich Marokko. Advocaat Taïeb uit Rabat zegt onomwonden: "Deze twee gevallen geven perfect de aard van de repressie weer in Marokko in al zijn karakteristieken: de willekeur, de mateloosheid, de geheimdoenerij en het absurde".

Sinds de onafhankelijkheid werden meer dan 100 politieke processen ingeleid, dit is een gemiddelde van 4 per jaar! Men schat het aantal politieke gevangenen op een 300-tal die hun straf uitzitten in voorwaarden die we niet meer voor mogelijk hielden. Folteringen zijn dagelijkse kost. Ik bespaar u de gruwelijke details die aan de middeleeuwen doen denken.

Marokko met ongeveer 25 miljoen inwoners op een oppervlakte van 15 maal België, waarvan meer dan de helft van de beroepsbevolking werkloos is, is het land van de analfabeten met ongeveer 67 % van de bevolking volgens Amnesty Landeninformatie. Volgens dezelfde bron het volgende wraakroepend geval van mensonterende gruwel. Abdallah Oefkir zit al in de gevangenis van toen hij 3 jaar was! Dat duurt al 18 jaar en dit samen met 4 zussen, een broer, moeder en een tante! Amnesty International nam ze aan als gewetensgevangenen. Zij zijn het gezin van generaal Mohamed Oefkir, voormalig minister van defensie en bevelhebber van de strijdkrachten die in tot nog toe onopgehelderde omstandigheden stierf de dag na een mislukte staatsgreep in 1972. Toen werd de familie gevangen gezet.

Van 1974 tot 1977 verbleven ze in bijna volledige duisternis in Tazenakht. Elk lid zat alleen in een cel zonder ramen. Er was geen medische verzorging. Allen de 3-jarige Abdallah mocht bij zijn moeder blijven...

En dan gewagen we nog niet van het vergeten drama van de Sahraoui, woestijnbewoners die in de Sahara al 17 jaar voor hun onafhankelijkheid strijden. De Arabische Sahraoui Republiek werd al erkend door 74 landen. Al honderden families werden gedeporteerd... Krijgsgevangenen worden vastgehouden op geheime plaatsen. Voor de Marokkaanse machthebbers bestaan al die gevangenen niet meer. Officieel is er geen oorlog meer, en bestaat het Sahraoui-volk niet eens!

Verleden jaar was er enige hoop om het conflict op te lossen. Het vredesplan echter van de Verenigde Naties werd door de koning met de rug bekeken.

Moumène Diouri, een opposant die wegens een interview veroordeeld werd, schreef een boek getiteld "A qui appartient le Maroc?". Hij constateert dat Marokko voor een deel behoort aan Hassan II en voor het overige deel aan de Franse banken. Er is dus duidelijk een neo-kolonialistische realiteit waardoor het probleem van de rechten van de mens onder het vloerkleed worden geschoven telkens economische belangen op het spel staan. Ook Gilles Perrault, de auteur van een boek over Hassan II, getiteld "Echec au Roi" verwekte heel wat opschudding, want het zet het regime van de koning te kijk zoals het is, een ijzeren regime van bloed, folteringen, geheime kerkers en verdwijningen. Na getracht te hebben het boek van Gilles Perrault te doen verbieden, trachte Hassan II de verspreiding van het boek te verhinderen. Hierbij werden de betrekkingen met de Franse regering in vraag gesteld. President Mitterrand, die zich steeds opwerpt als de "verdediger van de mensenrechten", stuurde minister Dumas naar Hassan II om de potten te lijmen en ... de belangen van de Franse industriëlen veilig te stellen.

Didier Rochet; vertaald en bewerkt door René Van Nenum.

Bronnen: Humanité Dimanche - Amnesty International - Le Monde.

Repressie bij vakbondsakties

Op vrijdag 14 december '90 riepen U.G.T.M. en C.D.T., 2 van de 3 grote vakbonden in Marokko, op tot een algemene staking. Die werd door de regering verboden; volgens premier Laraki zijn dergelijke praktijken immers "moreel onaanvaardbaar zolang de dialoog open blijft".

De staking was een uiting van ongerustheid en woede van de oppositie en de vakbonden tegen de schrijnende tegenstellingen tussen arm en rijk, tegen het verlies aan koopkracht van de bevolking en tegen het gebrek aan dialoog met de regering. Hassan II gebruikt de Golfcrisis als voorwendsel om de broodnodige politieke en sociale hervormingen op de lange baan te schuiven, een tactiek waarvoor hij ook altijd het conflict in de Westelijke Sahara heeft aangewend.

Slachtoffers

Op de dag van de algemene staking braken in verschillende steden opstanden uit, vooral in de culturele hoofdstad Fez, maar ook in Rabat, Tanger en Kenitra. Het officiële Marokkaanse persagentschap MAP berichtte dat de "oproerkrakers" fabrieken, banken, winkels, hotels en voertuigen hadden geplunderd, bij botsingen met de ordestrijdkrachten zouden 2 doden en een honderdtal gewonden zijn gevallen. Vakbondwoordvoerders spraken echter dadelijk van tientallen doden en honderden gewonden. Le Monde stelt dat volgens betrouwbare, onafhankelijke bronnen er minstens 40 doden vielen in Fez, waarvan er meer dan 20 door kogels werden gedood. De recentste informatie komt van de Marokkaanse mensenrechtenorganisatie ASDHOM, die beweert dat in het hele land meer dan honderd doden vielen.

Feit is dat er veel meer slachtoffers waren dan de Marokkaanse officiële instanties toegeven. Correspondenten van Reuter getuigen dat de politie en het leger op de menigte van 20.000 manifestanten schoten, waarbij ettelijke doden vielen. De verwarring over het precieze aantal

sitiekant Al-Alam. Hij moet voor de rechtbank verschijnen op beschuldiging van "het verstrekken van verkeerde en tendentieuze informatie over de rellen". Ghabal had namelijk geschreven: "De overheid heeft van de staking een bloedbad gemaakt. De ordestrijdkrachten waren vanaf 's morgens gemobiliseerd om provocatieacties uit te voeren. Eerst gebruikten ze traangasgranaten, daarna hoorden we geweerschoten...".

Werkloosheid

Volgens Khalid Baciri, voorzitter van de Marokkaanse mensenrechtenorganisatie, dienen deze processen enkel om de bevolking te intimideren en om zo de macht van de vakbonden te breken. De repressie is ook een duidelijke waarschuwing aan het adres van de Marokkaanse jongeren, die het grootste slachtoffer zijn van de rampzalige economische toestand: bij jongeren onder de 20 jaar ligt de werkloosheid immers het hoogst. In totaal zijn er 5 miljoen werklozen in Marokko, en leven 12 miljoen Marokkanen onder de armoedegrens. Het economisch beleid van Marokko wordt grotendeels bepaald door de Wereldbank en het

IMF; een economisch beleid dat voor de meeste Marokkanen rampzalig is, maar wel in het kraam past van buitenlandse, vooral Franse, bedrijven. Vandaar misschien dat Mitterrand de recente gebeurtenissen in Marokko afdoet als "binnenlandse aangelegenheden", weigert de repressie te veroordelen. "Mon ami le roi", zo spreekt Mitterrand over de man die er in zijn straatarme land 10 paleizen op na houdt, en een peperdure moskee liet oprichten ter zijner meerdere eer en glorie.

doden werd bewerkstelligd door de Marokkaanse overheid: buitenlandse reportageploegen werden het land uitgezet, en de toegang tot ziekenhuizen ontzegd aan journalisten.

Arrestaties

Na de rellen werden meer dan 500 mensen gearresteerd in Fez, en nog eens 300 in de andere steden. In de vloedgolf van processen, die eerder arbitrair schijnen te verlopen, worden straffen tot 10 jaar uitgesproken. Eén van de beschuldigen is M. Ghabal, hoofdredacteur van de oppo-

De onbekende republiek

De "Republiek van de geconfedereerde stammen van de Rif" (1921-1926)

Na de Arabische penetratie van de Maghreb leefden de volksstammen er in relatieve vrede. De sultanaten waren niet erfelijk. Het was de vergadering van de Oulimas (wijzen) die de nieuwe sultan verkoos en de termen van de "beia" opstelden, het contract van verbondenheid en onderwerping aan de sultan.

De eerste grote schokken die de maatschappij, na zoveel eeuwen, onderging, was de kolonisatie. In de 15de eeuw ontscreepten Spanjaarden op de kusten van Marokko en veroverden een aantal steden, zoals Ceuta, Tanger, Larache, Melilla en andere. Direct werden de kanonnen van de veroveraars op het binnenland gericht. De havens van de veroverde steden dienden als brughoofden om leger, wol en zwarte slaven (gevangen genomen langs de Senegal-stroom) naar Europa te vervoeren.

De industriële revolutie van de 19de eeuw in Europa schiep nieuwe omstandigheden. De behoefte aan grondstoffen en afzetmarkten voor de producten dreven de veroveraars meer en meer het binnenland in. Men kon zich niet langer tevreden stellen met enkele handelspunten langs de kusten. Frankrijk bezette Algerije en begon aan de verovering van Marokko door een bombardement op Casablanca en de ontschepping van troepen om "de orde te handhaven". Ook langs de Noordkust van Marokko, waar de Spanjaarden zich hadden gevestigd, wou men het gebied uitbreiden, wat niet zo eenvoudig bleek te zijn daar de bewoners van het Rifgebergte hevige weerstand boden.

Ook de Fransen hadden het niet onder de markt. Zij hadden hun handen vol met "expedities" tegen rebellen, zoals ze dat noemden. De Franse Generaal Guillaume schreef daarover: "Geen enkele stam kwam spontaan tot ons. Geen enkele stam heeft zich onderworpen zonder strijd...".

De koloniale pacificatie betekende massale repressie tegen vrouwen, kinderen en ouderlingen; de mannen vochten. De Franse Generaal Magin deed het sluw: hij dekte suikerbroodjes uit gevuld met dynamiet. Tussen de koloniale expedities en het moederland hing er een dichte

sluier van patriotische verhalen van zelfopoffering in het beschavingswerk.

Wilhelm II, keizer van Duitsland, had ook aanspraken op Marokko. Hij had zelfs in 1905 troepen aan wal gezet in Tanger en zich als verdediger van een "vrij Marokko" uitgeroepen. Na dit beviel de Fransen en de Spanjaarden niet, en zij verzochten de Duitsers terug naar huis te keren. Wilhelm II begreep wel dat de krachtsverhoudingen in zijn nadeel waren en pakte zijn koffers. Na dit voorval moest Spanje wel een demonstratie geven dat Marokko, of een deel ervan, tot Spanje behoorde. Kort daarop werd de koning van Spanje met grote luister te Melilla ontvangen. De koning herinnerde in zijn toespraak aan de grote realisaties van Isabella de Katholieke en stelde het katholieke Spanje als beschermer van de Islam voor.

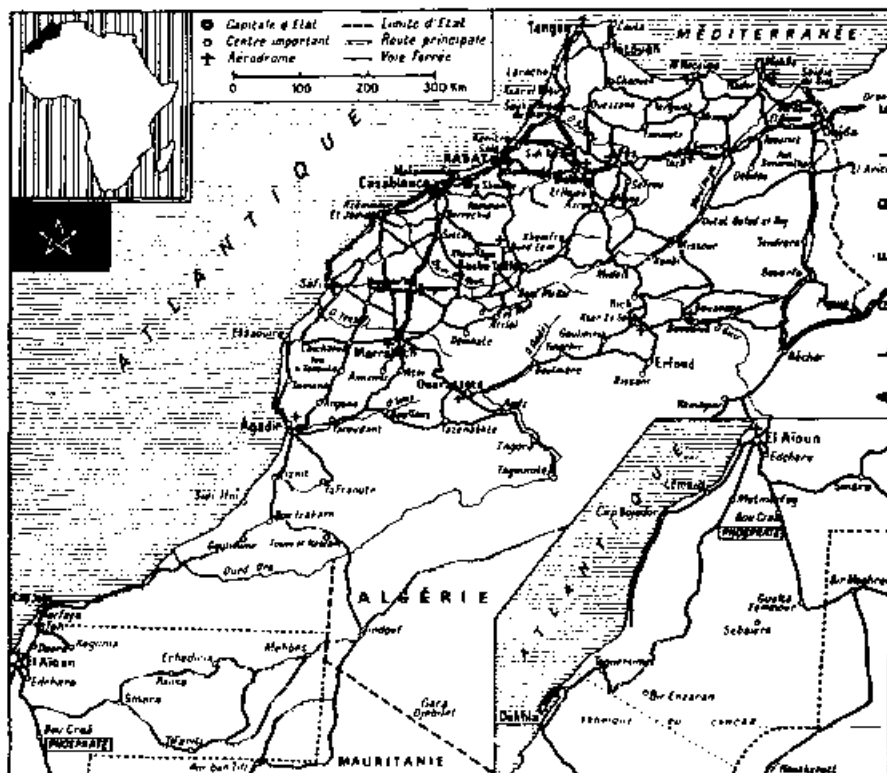
Maar Frankrijk en Spanje ondervonden stoommissen in hun beschavingswerk. Ze kregen altijd maar opdonders van "rebelten" uit de nog niet "gepacificeerde" ge-

bieden van het Rifgebergte. Dat duurde al jaren zo.

De Rifoorlog

In 1912 had men de leider van de Rifrebellenen gevangen genomen en naar Spanje overgebracht waar hij "verdween". Men dacht dat er nu rust en orde zou heersen. Maar kort daarop, in hetzelfde jaar, diende zich een nieuwe rebellenleider aan. Mohammed El Mizziân, caïd van de stam van Beni Bou. Die stelde nog een groter gevaar want hij had de stammen van Tensaman, Beni Saïd en Beni Urriaguél in de strijd kunnen betrekken.

Het 68e Spaanse regiment waarvan de toen 17-jarige vaandrig, Francisco Franco deel uitmaakte, werd erop af gestuurd. In het gevecht werd Mohammed el Mizziân gedood en sloegen de rebellen op de vlucht. Daarvoor werd vaandrig Franco tot luitenant bevorderd. De jongste luitenant van het Spaanse leger.

Geneproduceerd met de toelating van de "Cartographie Europe-Outre-Mer"

In 1915 deed een nieuwe rebellenleider van zich spreken, Ahmed el Raisuni, die zich Sultan van het gebergte noemde. Die Ahmed el Raisuni paste een gevechtstaktiek toe die men niet had voorzien en dus ook niet had bestudeerd op de militaire school van Toledo. Hij opereerde met kleine groepjes van 4 of 5 man in verspreide orde waardoor het vuren van de Spaanse troepen meer tegen de rotswanden terecht kwam en minder de "vijand" trof. De Spaanse generaals verloren het ene gevecht na het andere en in 1916 bedreigde Ahmed el Raisuni de verbindingen tussen de Spaanse sleutelposities: Ceuta, Tanger en Larache. De Spaanse generaals, die in versneld tempo werden afgelost, konden de situatie niet omkeren. De laatste in de reeks, Generaal Jordana, besloot dan maar een compromis met de sultan van het gebergte af te sluiten. Dat compromis betekende eenvoudig "omkopen". Het akkoord werd daarna feestelijk gevierd.

In 1918 is er weer een rebellenleger op de been. We hebben hierboven omkopen tussen aanhalingstekens geplaatst omdat weldra bleek dat de rebellenleider opnieuw Ahmed el Raisuni was. En opnieuw leden de Spaanse troepen zware verliezen. Om aan die toestand het hoofd te bieden ging men naar Frans voorbeeld over tot de oprichting van een vreemdelingenlegioen dat men het "Tercio" noemde. Tot bevelhebber van het Tercio werd Francisco Franco benoemd, die na een herstelperiode van een opgelopen buikschot tot kommandant werd bevorderd. De jongste kommandant van het Spaanse leger. Hij stelde eigenhandig het inwendig reglement van het legioen op: "Geen spelen, geen vrouwen, geen priesters". Legionairs hebben geen priesters nodig, voegt de heraut van het Christendom eraan toe. De eenheden van het Tercio worden vlug samengesteld uit gevangenen van Gemeen Recht.

Begin 1921 zal de "grote kuis" van het Rifgebergte plaats hebben. Dagen en nachten trekt het legioen door de Marokkaanse dorpen. Nergens is de vijand te bespeuren. Op 24 april 1921 wordt het legioen te Targa opgeroepen om snel hulp te bieden aan generaal Silvestre in Melilla. De Spaanse troepen in Melilla waren op de vlucht geslagen voor het rebellenleger van Abd el Krim. Krim, die het tot dan toe wel kon vinden met de Spanjaarden, verklaarde de oorlog aan Spanje toen koning Alfonso XIII bevel gaf aan generaal Silvestre om geheel de Rif

te bezetten, omdat er ijzererts ontdekt was. Silvestre ging nogal ruw te werk: men fusilleerde, vrouwen en meisjes werden verkracht. Abd el Krim nam dit niet en ging meteen tot de aanval over. Generaal Silvestre werd samen met 9000 Spaanse soldaten gedood. Een compromis met Abd el Krim was voor Spanje de enige uitweg. Met het "vredesakkoord" betaalde men Krim 4 miljoen peseta's in zilver.

De zware nederlaag van de Spaanse troepen kreeg een politieke weerslag in Spanje. In Madrid rees de behoefte aan een sterke man; generaal Primo de Rivera werd aan de macht gebracht en deze vaardigde de militaire dictatuur uit (1923). Ondanks het vredesakkoord met Krim werd een offensief tegen de Rif voorbereid. De tot luitenant-kolonel bevorderde Franco zou het bevel voeren. De jongste kolonel van het Spaanse leger. Abd el Krim bleek echter slimmer te zijn dan men dacht: begin 1924 riep hij de "Republiek van de geconfedereerde stammen van de Rif" uit en stelde meteen zijn kandidatuur voor lidmaatschap van de Volkenbond. Een aantal landen zond al waarnemers naar de Rif-republiek. De internationale communistische beweging voerde campagne voor Krim. Het nieuwe militaire offensief tegen Krim liep in het bergmassief van Uad-Lau in de val. Franco moest zijn vreemdelingenlegioen inzetten om het te ontzetten. De terugtrekking van de Spaanse troepen kostte nog eens 2000 levens.

In 1925 was Krim de zegevierende chef van al de Rif-stammen. In de Europese jaarboeken van toen staat zijn naam samen met andere staatshoofden afgedrukt. Krim verklaarde dat hij geen enkele Spaanse positie in zijn territorium zou laten bestaan, en dat de Spaanse schepen van de kust weg moesten. Zijn blik reikte verder dan het Rifgebergte. Waarom zou hij niet de Sultan van heel Marokko worden?

Spaans-Franse coalitie

De overwinningen van Krim zaten ook de Fransen dwars. Einde 1924 waaide de populariteit van Krim over op het Franse protectoraat. De dreiging nam preciese vormen aan toen Krim militaire steunpunten begon op te richten bij de lijn waar Frans Marokko begon. Op 12 april overschreed Krim de Rubicon. Hij omsingelde de Franse troepen en bracht hen de nederlaag toe. Dit zou hem fataal worden.

Na dit wapenfeit besloot Krim door te stoten naar Fez, waarschijnlijk omdat de inname van deze stad voor zijn Berbervolk van grote psychologisch-religieuze betekenis zou zijn geweest. Wie in Fez op de troon zat was immers de uitverkorene van de profeet.

De opmars van Krims troepen werd door de Fransen tot staan gebracht. Hierop wijzigde Krim zijn koers en trok in de richting van de Midden-Atlas waar de stammen hun hulp hadden toegezegd. Opnieuw leden de Franse troepen zware verliezen en werd de verbindingslijn met Algerije bedreigd.

Op 28 juli 1925 titelde het monarchistische Spaanse blad A.B.C.: **militaire alliantie voor de pacificatie van Marokko: Frankrijk en Spanje samen tegen Abd el Krim**. Frankrijk mobiliseerde een leger van 350.000 manschappen, en Spanje mobiliseerde 100.000 extra manschappen. Ook kolonel Franco en zijn legionairs waren van de partij.

Op 8 september 1925 begon het Frans-Spaanse offensief. Door de overmacht moest Abd el Krim zich in het Rifgebergte terugtrekken. Maar het duurde tot 25 mei 1926 vooraleer Krim tot overgave bereid was. Zijn droom, de "Republiek van de Rif", was met de rook van het kanongeschut van de Frans-Spaanse koloniale legers vervlogen. Terwijl Krim als gevangene naar het Franse eiland Réunion werd gebracht (vanwaar hij in 1947 wist te ontvluchten en tot aan zijn dood in 1963 te Kairo verbleef) werd te Madrid feest gevierd.

Maarschalk Pétain werd door het Spaanse vorstenpaar op 6 februari 1927 als soeverein gehuldigd. Franco werd tot generaal benoemd. De jongste generaal van het Spaanse leger.

Albert De Coninck

ISRAËL: Ongeveer 70.000 Palestijnen - een twintigste van de bevolking van de bezette gebieden - werd op een of ander moment aangehouden sinds het begin van de Intifada in december 1987. Meer dan de helft, 45.000 personen, verscheen voor een militaire rechtbank en werden veroordeeld tot diverse gevangenisstraffen, 14.000 anderen kregen, zonder veroordeling, een administratieve opsluiting. Deze gegevens komen niet van de P.L.O. maar werden vrijgegeven door de Procureur-Generaal van het Israëlijs leger, de Brigade Generaal Ammon Strashov.

Armoede en Rijkdom in de Wereld: Mexico

In Mexico beschikken zo wat tienduizend personen van de 85 miljoen inwoners over de helft van de bankdepositio's. Die geldklasse wordt maar steeds rijker en rijker...

De rijken in de arme landen en de armen in de rijke landen doen enorm veel vragen rijzen over onze wereld-economie.

Twee zaken zijn overduidelijk: de afwezigheid van solidariteit en het sneeuwbaaleffect tengevolge de concentratie van kapitalen.

Een duizendtal rijke Mexicaanse families speculeren in plaats van te investeren. De economie is een soort casino geworden, waardoor de werkloosheid hard toeslaat.

Al van in 1982 had de bezittende klasse meer dan 14 miljard dollars op Amerikaanse bankrekeningen. Dat is meer dan het totaal van de buitenlandse investeringen in Mexico tijdens diezelfde periode, te weten 11 miljard dollars! En dan laten we nog de onroerende goederen buiten beschouwing die in de Verenigde Staten werden aangekocht voor 30 miljard!

De verantwoordelijkheid toen van de banken voor de kapitaalvlucht en de hoge staatsschuld lieten er geen twijfel over bestaan dat de banken wat graag genationaliseerd werden, waarvoor de eigenaars rijkelijk vergoed werden. De komedie van de nationalisering hebben de banken gered van de ondergang tengevolge de devaluatie van de pesa en de stormloop van de spaarders om hun bankrekening leeg te halen. Dat alles staat te lezen in "Excelsior" het belangrijkste dagblad van Mexico.

Miguel Angel Granados schreef een boek over de Mexicaanse kapitalistische klasse, getiteld "Onze banken en hun leven van alledag" in het Spaans verschenen bij Oceano in 1982. De schrijver klasseert zijn rijke landgenoten in 3 categorieën: de rijke erfgenamen, ongeveer 25 % van het totaal van de bezittende klasse, waarvan de fortuinen vooral bestaan uit onroerend goed, opgestapeld door hun voorouders tijdens de vorige eeuw.

De tweede groep, de belangrijkste, is samengesteld uit de bedrijfsleiders die zich na de oorlog verrijkt hebben en af-

komstig zijn van de drie belangrijkste steden: Mexico, Guadalajara en Monterrey. Het zijn machtige groepen industriëlen, handelaars en financiers, die dank zij de beschermende maatregelen van de regering, zich snel wisten te verrijken.

Tenslotte blijven er nog 25 % over, behorende tot de politieke klasse die hun fortuin maakten dank zij hun invloed en ook door corruptie.

Het Bruto Nationaal Produkt (BNP)

Veertig procent van de bevolking beschikt nauwelijks over 13 % van het BNP en 10 % hebben toegang tot 35 % van de inkomsten. De statistieken van de Centrale Bank geven een nog veel betrouwbaarder beeld van de realiteit. Amper tien duizend personen bezitten 51 % van de totale bankvoorraden van het land. Deze voorrechten hebben elk gemiddeld het gelijkwaardige van zo'n 3 miljoen dollars op hun rekeningen en zonder twijfel nog veel meer op buitenlandse rekeningen. Om zich in Mexico te verrijken volstaat het relaties te hebben en goed aangeschreven staan bij de regerende politiciers. De gunstelingen van het systeem veranderen wel om de 6 jaar, terzelfdertijd als de president, maar die periode is voldoende om een klein fortuin te verzamelen, dat met de jaren kan aangroeien. Dat schrijft Irma Salinas in één van haar drie boeken die handelen over het intieme leven van de clan van Monterrey, een elitaire geldclub.

Ormstreeks het einde van de twintiger jaren was de verkoop van terreinen door particulieren, waarop toeristische projecten of wegenis gepland waren, de gewoonste zaak. Ministers en zelfs presidenten hebben nooit gearzeld om stromannen te gebruiken om zo'n operatie uit te voeren. De prijs van de herverkoop aan de staat werd dan sterk opgedreven.

Een kapitaalcrachtige aan het woord

Maar laten we ook eens een kapitalist aan het woord, de persmagnaat Mario Vazquez, die een keten van 71 dagbladen bezit, 17 radiostations en het persagentschap UPI. "Men moet werkelijk aartslui zijn om zich niet in Mexico te kunnen verrijken". Einde citaat.

En dan te weten dat voornoemde miljardair deel uitmaakt van enkele tientallen Mexicanen die meer dan 500 miljoen dollars bezitten en eigenlijk de omvang van hun fortuin niet meer weten te schatten! Maar onze persmagnaat gaat verder. "Ik hield er niet van om zoveel geld te bezitten, maar ik zag wel het gemak ervan in. Ik heb meerdere huizen, een 15-tal auto's en een vliegtuig dat me toelaat om me gemakkelijk te verplaatsen over heel de wereld om deel te nemen aan de vergaderingen van de olympische committees".

Mario Vazquez verdedigt een zienswijze die erg in zwang is bij de leidende klasse. De concentratie van rijkdom is geen probleem want de rijken investeren hun kapitalen, waardoor ze goederen en werkplaatsen creëren. 't Is daarom een pluspunt dat er rijken zijn en erg negatief dat er armen zijn.

Deze zienswijze wordt uiteraard niet gedeeld door de overgrote meerderheid van de bevolking, zwaar getroffen door de economische crisis sinds het begin van de tachtiger jaren. Daardoor werd het gemiddelde inkomen met wel 50 % verminderd. Zeker, men ziet in Mexico minder bidonvilles, maar vele tienduizenden families leven in een afgrijpselijke miserie. Het is een aangrijpend contrast om de haveloze zwerfkinderen te zien bedelen of voddetopjes te zien venten tussen de ultra moderne gebouwen van de Pasco de la Reform. De rijke Mexicanen in hun blinkende luxewagens, voorzien van alle comfort, compleet met draagbare telefoon, illustreren op een hartverscheurende manier de wraakroepende ongelijkheid in die onmenselijke maatschappij.

Een nieuwe economische wereldorde dringt zich meer dan ooit op. Indien we onze kinderen en kleinkinderen willen behoeden voor een derde wereldbrand is een "new deal" op wereldschaal het enige recept. Vandaag zijn alle ingrediënten voor een wereldbrand aanwezig. Deze zijn: ongelijkheid, militarisme en ongebreidelde hebzucht.

Er is immers in de wereld ruimschoots genoeg voor ieders behoefte, maar er is inderdaad te weinig door de hebzucht van sommigen.

René van Nerum

Antwerpen vredesbode

Op 7 december 1990 ontving de stad Antwerpen de VN-prijs van Vredesbode, omwille van de oprichting van het Vredescentrum. Hieronder publiceren we een uittreksel uit het welkomstwoord dat prof. em. dr. Willy Calewaert uitsprak bij deze gelegenheid.

Op 10 december 1948 werd, door de algemene vergadering van de Verenigde Naties, de universele verklaring van de rechten van de mens goedgekeurd.

Op nauwelijks drie dagen na, vierden wij de 42ste verjaardag. Sedertdien is er veel gebeurd.

Alleszins heeft Antwerpen zijn cosmopolitisch en humanistisch karakter zeer sterk benadrukt, en zó zijn titel van "Vredesbode 1990" werkelijk verdiend.

Op het gebied van het onderwijs werden, in het kader van het "elkaar ontmoetend onderwijs" merkwaardige stappen gezet om de leerlingen voor te bereiden op een multi-kulturele samenleving.

Maar bovendien heeft het Antwerps stedelijk pedagogisch centrum een zeer specifiek lessenpakket samengesteld als "vredesopvoeding". De politie wordt steeds meer en meer bij de samenlevingsproblemen betrokken.

Burgemeester Cools heeft trouwens - in de schoot van de politie - een studiegroep "migrantenbeleid" opgericht.

Zo werden, door de migranten-politie, de sociale patrouilles en de buurtagenten ("wrevelagenten") reeds zeer belangrijke diensten bewezen.

Door de Antwerpse werkgroep "Onthaal en Maatschappelijke Begeleiding van Migranten" werd een "informatie- en tolken-centrum" opgericht om taal- en communicatiestoornissen te vermijden.

Dit centrum groeide trouwens uit tot een "dienst voor samenlevingsopbouw".

Naast die initiatieven op het gebied van onderwijs, politie, cultuur, samenleving en sociale voorlichting en organisatie werd - in 1986 - het Vredescentrum in het leven geroepen.

Hier wil Antwerpen de vredesgedachte oproepen, doen aanvaarden, doen ervaren en doen gisten en uitdragen.

Sensibilisering van de publieke opinie - vooral dan van onze jongeren - voor de vredesgedachte.

En hier mag geen dubbelzinnigheid bestaan.

Vrede betekent hier: de weg naar een universele, democratische samenleving, multi-kultureel en waar de mensenrechten - als vanzelfsprekend - erkend en geëerbiedigd worden.

Oorlog is dan elke aantasting van de mens in zijn fundamenteel recht op leven, vrijheid, persoonlijke onschendbaarheid en waardigheid.

Hier worden de geesten aangewakkerd om te strijden tegen verdrukking, bezetting, terreur, racisme, kolonialisme, honger, foltering, uitroeiing, analfabetisme, milieuschade.

Het is dus duidelijk: fundamenteel is de strijd voor democratie en mensenrechten.

Hier wordt - permanent - herinnerd aan het slagveld dat ons land tijdens elk van de wereldoorlogen is geweest.

Hier wordt met de vinger gewezen naar dictatuur, nazisme en fascisme, symbolen van de ultieme aanslag op de menselijke waardigheid.

Hier wordt de aandacht gevestigd op de talrijke conflicten sedert 1945.

Die periode zal in een nieuw luik worden toegelicht met verwijzing naar de koude oorlog, de conflictaarden, de bewapeningswedloop, de derde-wereld problemen, het godsdienstig

fundamentalisme, het terrorisme.

Essentieel omvat de strijd voor de Vrede, na 1945, twee fundamentele begrippen: de organisatie van de Verenigde Naties, enerzijds, de verklaring van de rechten van de mens, anderzijds. Sedert de Heer Gorbatschov, Nobelprijs, een einde heeft gesteld aan de gepolariseerde Oost-West - oppositie, moet alle aandacht geconcentreerd worden op de economische, sociale, wetenschappelijke, ecologische samenwerking met de Oost-staten.

Wij hopen dat de crisis in de Golf zal kunnen opgelost worden via de diplomatieke weg waar reeds nu de Verenigde Naties en de Veiligheidsraad een bijzonder belangrijke rol hebben gespeeld.

Alle activiteiten van het Vredescentrum zullen op die vredeshoop steunen.

De strijd moet immers steeds weer hernomen worden tegen die grote rampen die zijn: de vrees, de honger, de pijn, de dood. Via het Vredescentrum heeft de Stad Antwerpen aan belangrijke internationale conferenties kunnen deelnemen.

Het is dan ook het ogenblik om een wens uit te drukken: al degenen die bij deze vredesboodschap betrokken zijn zouden moeten blijven samenwerken in een geest van innige verstandhouding.

Aldus moet gerealiseerd worden de hoop die eens Burgemeester Cools uitsprak dat Europa zou kunnen gevormd worden in de door ons gewenste zin: de gedachte aan gelijke en vrije burgers met rechten en verplichtingen.

Een gemeenschap die de mensenrechten in zich opneemt als een werkelijk beginsel.

Prof. em. Dr. Willy Calewaert
Lid van het Arbitragehof

Boeken

100 succesvolle reclamebrieven

Piet Boogaarts

Een verzameling van de meest succesvolle verkoopbrieven die copywriter Piet Boogaarts in de afgelopen jaren schreef. Hij specialiseert zich vooral in direct Mail. In Montreux werd in '82 een tijdschriftencampagne van zijn hand bekroond met de Bronzen Duif.

Veen, Uitgevers, 295 fr.

Ali en de wallers

Jacqueline De Gier

Jacqueline De Gier, medewerkster van onder andere de Haagse Post en New Society, schrijft haar reiservaringen neer in een ongepolijste taal, zonder toegevingen aan algemeenheden en stereotypes, en benadert zo dichterbij dan wie ook de naakte waarheid over de landen die ze bezoekt. Ze schuwt de controversie niet en gaat op zoek naar de dualiteit en de culturele verwarring die elk volk kenmerken. Een rauw en vlijmscherp boek.

Uitgeverij Bert Bakker, 495 fr.

Feestmaaltijd

Meer dan honderd vredesvrienden zijn op 8 december in de Ceder in Deinze bijeen gekomen om bij het aflossen van de wacht in Vrede André De Smet te feliciteren voor het gevestigde werk.

41 jaar bestaat Vrede intussen. Niet niks voor een vredesorganisatie. De anti-atoommarsen, de VIBtrambeweging, het Overlegcentrum voor de Vrede, de raketten: steeds heeft Vrede de brede samenwerking helpen realiseren.

Voor onze organisatie is de sociale rechtvaardigheid de basis van ons handelen. De gewapende vrede is niet onze vrede. Steeds werden de gebeurtenissen gekaderd en getoetst op de belangverdediging die er achter schuil ging.

In de verschillende toespraken kwam dat ook tot uiting.

Robert De Gendt, co-voorzitter van VAKA-OCV, Guus Snijders van het Katholiek Universitair Centrum en Lucien Bollaert van Vrede hebben de nadruk gelegd op het harde zwoegen van André, z'n loyale samenwerking, z'n voortdurende bezorgdheid voor een brede actieve eenheid binnen de vredesbeweging.

En...; het eten was lekker, de sfeer gezellig. Kortom een leuke avond.

Urbain Camerlynck, voorzitter van de Raad van Beheer en Georges Spriet, sekretaris en woordvoerder van Vrede, overhandigen een geschenkje aan André De Smet.

GAKKO

VOORTAAN ÉÉN BEDRIJF:

MARNIX/GAKKO

St.-Pietersnieuwstraat 107 9000 Gent

MARNIX: Wetenschappelijke en literaire boekhandel
Penguin shop
Modern antiekvariat
Bestelafdeling

GAKKO: Zelfbediening in papierwaren
Fotocopies
Pasfoto's
Labojassen en toebehoren

Doorlopend geopend van 8 u 30 tot 18 u.

Maandag: tot 20 u.

Zaterdag: gesloten

(091) 25 10 92

H.V. Brussel 400 fr.; O.V. Deurne 400 fr.; J.V. Antwerpen 100 fr.; G.V. Brussel 400 fr.; S.D. St.-Job 400 fr.; J.D. Aalst 400 fr.; V.S. Leuven 300 fr.; Anon. Oostende 1.000 fr.; H.B. Steenokkarzeel 400 fr.; L.S. Gentbrugge 400 fr.; J.G. Betekom 400 fr.; J.N. Essen 400 fr.; M.D. Lokeren 400 fr.; D.D. Beselare 400 fr.; A.D. Oostende 400 fr.; M.B. Berchem 400 fr.; A.C.O.D. Gent 400 fr.; J.V.B. Antwerpen 400 fr.; M.D. De Pinte 400 fr.; M.B. Kapelle 1.000 fr.; J.V. Brasschaat 400 fr.; J.V. Antwerpen 400 fr.; G.R. Kontich 400 fr.; L.R. Antwerpen 400 fr.; T.H. Antwerpen 400 fr.; F.M. Schilde 400 fr.; Y.C. Deurne 400 fr.; V.M. Zemst 400 fr.; G.S. Ekeren 400 fr.; M.V. Buggenhout 400 fr.; G.M. Gent 400 fr.; M.D. Aalst 400 fr.; S.M. Gent 400 fr.; L.V.G. Brussel 400 fr.; F.B. Assen 400 fr.; L.D. Harelbeke 400 fr.; O.K. Berchem 400 fr.; G.T. Gent 200 fr.; O.V. Denderbelle 400 fr.; L.S. Vilvoorde 200 fr.; J.A. Bredene 400 fr.; E.D. Zutendaal 400 fr.; E.M. Gent 400 fr.; G.G. St.-Denijs-W. 400 fr.; R.V. Leefdaal 400 fr.; I.G. Antwerpen 400 fr.; M.S. Willebroek 700 fr.; E.M. Gent 400 fr.; E.D. Brugge 400 fr.; F.V. Zwijndrecht 400 fr.; V.V. Antwerpen 400 fr.; V.V. Veltam 400 fr.; V.D. Merelbeke 400 fr.; M.V. Gent 400 fr.; H.B. St.-Amandsberg 400 fr.; R.R. Kontich 400 fr.; A.C.O.D. Spoor Bruss. 400 fr.; G. Sinaal 400 fr.; M.B. Brussel 200 fr.; W.S. Herent 400 fr.; J.V. Antwerpen 400 fr.; M.G. Tongeren 400 fr.; A. + E.B. Brussel 400 fr.; L.T. Zevergem 400 fr.; G.S. Brussel 400 fr.; M.S. St.-Niklaas 400 fr.; M.S. St.-Niklaas 125 fr.; G.D. Izegem 300 fr.; G.V. Borgerhout 200 fr.; M.v. Dendermonde 600 fr.;

A.L. Gent 2x100 fr.; K.L. Gent 2x100 fr.; M.D. Gentbrugge 2x100 fr.; G.R. Kontich 2x100 fr.; F.D. Oostduinkerke 2x100 fr.; A.M. Dilbeek 2x200 fr.; F.V. Gent 2x50 fr.; E.D. Wilrijk 1x50 fr.; P.V. Brugge 2x100 fr.; W.W. Ruiselede 2x500 fr.; J.C. Zoersel 2x100 fr.; E.F. Oostende 2x150 fr.; F.D. Brugge 2x100 fr.; V.S. Leuven 2x200 fr.; P.B. Gent 2x200 fr.; M.M. Roeselare 2x100 fr.; C.D. Aalst 2x100 fr.; A.D. Oostende 2x50 fr.; L.M. Drongen 2x500 fr.; L.V. Brugge 2x100 fr.; E.V. Antwerpen 2x100 fr.; E.D. Veldegem 2x100 fr.; G.R. Kontich 2x100 fr.; X.V. St.-Niklaas 2x100 fr.; L.V. Gentbrugge 2x100 fr.; R.V. Ranst 2x100 fr.; R.W. Brugge 2x50 fr.; Y.G. Hoevenen 2x100 fr.; B.P. Oostende 2x200 fr.; H.D. Brugge 2x100 fr.; L.V. Antwerpen 2x200 fr.; A.C. Gentbrugge 2x200 fr.; E.D. Brugge 2x100 fr.; M.T. Zwalm 2x500 fr.; J.C. Oostakker 2x100 fr.; J.E. Gent 2x50 fr.; M.T. Brussel 2x200 fr.; M.V. Gent 2x100 fr.; C.D.S. Gent 2x100 fr.; W.W. Kortrijk 2x100 fr.; E.M. Gent 2x100 fr.; A.F. Gent 2x500 fr.; A.D.S. Oostende 2x100 fr.; H.B. Antwerpen 2x500 fr.; K.P. Wilrijk 75 fr.; H.V. Oostende 2x100 fr.; F.V. Bomem 2x100 fr.; S.N. Zemst 2x100 fr.; J.G. Nieuwkerken 2x100 fr.; L.B. Wilrijk 2x100 fr.; M.V. Pollare 2x200 fr.; R.M. Oostende 2x150 fr.; P.V. Maldegem 2x200 fr.; A.D. Gent 2x50 fr.; L.E. Mechelen 2x100 fr.; R.N. Keerbergen 2x250 fr.; W.B. St.-Amandsberg 2x200 fr.; D.G. D.C. St.-Martens-Latem 2x200 fr.; E.L. Oostende 2x100 fr.; L.B. Kortrijk 2x100 fr.; J.V. Antwerpen 2x100 fr.; W.D. 's Gravenwezel 2x250 fr.; M.C. Bredene 2x100 fr.; E.V.H. Zemst 2x300 fr.; J.D. Aalst 2x100 fr.; V.C. Torhout 2x100 fr.; M.V. De Pinte 2x200 fr.; F.D. Zedelgem 2x100 fr.; D. Brugge 2x250 fr. Totaal 43.050 fr. Aan allen hartelijk dank!

Bijdragen voor het vredesfonds (klein of groot) zijn altijd welkom op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw, 9000 Gent.

Voor maandelijks permanente opdrachten kan men contact opnemen met zijn financiële instelling of contact opnemen met Vrede vzw die u het nodige formulier zal laten geworden.

Seminarie Vredeseconomie

19 januari 1990
IN HET VREDESCENTRUM
Unolaan 1 te Deurne

Wat produceren, voor wie? Hoe en waar produceren?

Als je deze vragen beantwoordt met als uitgangspunten sociale rechtvaardigheid en de zorg voor de natuur dan zit je in de kern van de vredeseconomie.

Dat betekent dat de bestaande militaire industriële productie omgebouwd moet worden naar sociaal nuttige productie. Evenzo voor onderzoek en research.

Dat betekent dat de produktiewijze dusdanig moet gebeuren dat ze door de uitvoerder (arbeider of bediende) gecontroleerd wordt.

Dat betekent dat de produktiemethodes en -omvang geen roofbouw op de natuur mogen plegen of de wereld opzadelen met een niet te verwerken afvalberg.

Dat wil ook zeggen dat de Derde Wereld niet langer mag geplunderd worden.

Een rechtvaardige internationale economische orde is de basis van een vredeseconomie.

Dit alles en nog veel meer willen we samen met u bespreken tijdens deze bijeenkomst.

Programma:

09.30 u.: onthaal

09.45 u.: 1ste sessie onder voorzitterschap van *Georges Spriet* (Vrede)

Kansen en noodzaak van Vredeseconomie

Wilfried De Vlieghe (volksvertegenwoordiger Agalev) stelt de krachtlijnen voor van z'n boek "De Aarde Bewaren"

gevolgd door discussiegesprek met *Toon Colpaert* (SEVI) en vragen uit de zaal

12.30 u.: middagpauze

13.45 u.: 2de sessie onder voorzitterschap van *Charles Vandervinck* (ACOD-Antwerpen)

Vredeseconomie en de arbeidersorganisaties

Ernst Gülcher (IPIS): Het Militair-Industrieel Kompleks, de gewijzigde O.W.-relaties, de crisis in de Golf, reconversie in België en in Europa
Vredeseconomie en de Arbeidersorganisaties met
Luc Delanghe (voorzitter ACW)
Ludo Nelen (voor het ABVV-VLIG)

met om 15.30 u.: koffiepauze

reacties en vragen uit het publiek

Dialogavonden voor de Vrede

OOSTENDE

- **Vrijdag 8 februari om 20.15 u.:**
in het Trefcentrum "Het Bakken".
Voordracht met dia's over "Portugal zoals het er nu uitziet".
spreker: Bob Paulus.
ingang: 50 fr. leden en begunstigen 30 fr.
 - **Vrijdag 8 maart om 20.15 u.:**
Voordracht met dia's over "Cuba: licht in Latijns-Amerika?".
Spreker: Martin Braem - auteur.
 - **Zaterdag 23 maart:**
Vredessouper (informatie volgt).
- Hou deze data reeds vrij.

ANTWERPEN

- Vrijdag 8 februari om 20.15 u.:**
5de Latijnsamerikaans Muziekfestival.
Teresa Parodi (Argentinië), Luis Mejia Godoy (Nicaragua), Roy Brown (Porto Rico).
Arenbergsschouwburg.
Kaarten 380 en 430 fr. - voorverkoop 330-380 fr.
Organisatie: Oxfam Wereldwinkel Antwerpen.

Woensdag 13 februari:

Martin Braem spreekt over Cuba en zijn boek "Mijn slinger is die van David".
Vredescentrum Deurne Unolaan 1.
Org.: Vrede regio-Antwerpen.

Verder nog in februari en maart:

Robert De Gendt en het Europa van de jaren '90.
Gaston Steurs over Zuidelijk Afrika.
Org.: Vrede Regio-Antwerpen.

GENT

Februari:
Marc Van de Pitte (Club van Antwerpen) over de Golfcrisis en z'n reis naar Irak.
Org.: Vrede Gent.

BRUSSEL

16 maart:
Studiedag schuldenlast met o.a. Susan George en René Dumont.
Kultureel Centrum Etterbeek.
Org. Komitee voor kwijtschelding van Derde Wereldschuld.

Aandacht

Vrede voorziet voor de lente van dit jaar de organisatie van een tweede handsklederbeurs. We doen een oproep aan de lezers om ons uit hun kasten de klederen te bezorgen die ze niet meer nodig hebben. Doe ook een beroep op familieleden, vrienden en burens om ons niet gebruikte kleren te bezorgen. U bewijst er ons een grote dienst mee.

Dank bij voorbaat.

Alles kan afgegeven worden in het sekretariaat van Vrede, Knokkestraat 44, 9000 Gent tijdens de kantooruren, tel. (091) 21 18 39.

Harde lessen

*Flip de Kam &
Frans Nypels*

Een analyse van het economische verval van Nederland in de jaren '70, en het herstel in de jaren '80. Met aandacht voor nieuwe problemen in de jaren '90: zieke overheidsfinanciën, milieu.
uitg. Contact, 495 fr.

Een afstand in de tijd

Jan Michael

Jan Michael is een Engelse die in Amsterdam woont en werkt. In deze roman geeft ze het portret van een vrouw die zich moet handhaven tegenover een man die steeds weer op een andere afstand van haar staat. De tijd wijst uit of het monument van haar solitaire liefde houdbaar is.
uitg. Contact, 595 fr.

Anna Karenina

Tolstoj

Een schitterende nieuwe vertaling door Lourens Reedijk van dit lijvige meesterwerk.
Veen, uitg., 1.780 fr.

De evolutie van samenwerking

Robert Axelrod

Axelrod onderzoekt de voorwaarden die samenwerking tussen individuen, maar ook tussen organisaties kunnen bevorderen. Gebruik makend van een schat aan voorbeelden verklaart hij het succes en het falen van samenwerking.
uitg. Contact, 695 fr.

Werther Nieland

Gerard Reve

Dit meesterwerkje bleef onopgemerkt toen het in 1949 verscheen. Nochtans maakt het schaduwspel tussen de humor en de sombere sfeer dit boekje tot een waar leesgenot.
Veen, uitg., 450 fr.

Nader tot U

Gerard Reve

In deze prozabundel perfectioneert Reve zijn zelf gecreëerde genre rond seks, drank en dood. Een van de meest authentieke geschriften uit de moderne Nederlandse literatuur.
Veen, uitg., 550 fr.

Het oponthoud

Jean-Paul Sartre

Tweede deel in de romancyclus "De wegen der vrijheid" van Sartre. In dit deel wordt een heel netwerk van personages

en intriges uitgesponnen in Londen, Parijs en Berlijn, tegen de achtergrond van het verdrag van München. De angst, de desillusie en het verraad, alles vloeit door elkaar in dit complexe meesterwerk.
uitg. Bert Bakker.

Socialisme en vrijheid

Div. auteurs

Is er nog plaats voor het socialisme na het neerhalen van de Berlijnse Muur? Hoe houden progressieve mensen zich staande in deze maalstroom van grote gebeurtenissen? Hierover schrijven o.a. Rudolf Boehm, Jaap Kruithof en Ernest Mandel.
uitg. EPO.

De baltische staten Muis verslaat olifant

Brochure

Gaschiedenis, recente gebeurtenissen en achtergronden van het huidige streven naar onafhankelijkheid in de Baltische staten.
Bestellen door storting van 145 fr. (plus 31 fr. portkosten) op rekening 000-0261461-46 van IPIS, Italiëlei 98A, 2000 Antwerpen.

Langs Oder en Neisse

Brochure

Deze brochure schetst de historische achtergrond bij de huidige controversie rond de Oder-Neisse grens, en de Poolse angst voor de Duitse hereniging.
Te bestellen door storting van 145 fr. (plus 31 fr. portkosten) op rekening 000-0261461-46 van IPIS, Italiëlei 98A, 2000 Antwerpen.

Nederlandse defensie tegen een nieuwe achtergrond

Brochure

Versillende auteurs, hoogleraars en generaals, gaan dieper in op het nieuwe dreigingsbeeld, Europese veiligheid en Nederlandse defensie.
Uitgegeven door Instituut Clingendael.

Cuba, mijn slinger is die van David

*Martin Braem &
Maggie Doumen*

Dit boek leidt de lezer rond in het rijke wapenarsenaal waarover de V.S. (Goliath) sinds '59 beschikken om de revolutie van Cuba (David) te bestrijden: invasie, moordaanslagen op Castro, economische blokkade, enz. Ook de Cubaanse economische problemen, de anti-Cubaanse mensenrechtencampagne en

Castro's visie op de ontwikkelingen in Oost-Europa komen uitgebreid aan bod.
uitg. EPO, 675 fr.

Mijn lotgenoten

Eva Kanturkova

Deze schrijfster, lid van Charta 77, bracht in 1981 een jaar door in een Tsjechische gevangenis, op beschuldiging van "Daden in strijd met het belang van de Republiek". Het is haar stem die de 12 verhalen vertelt van haar lotgenoten.
Met een voorwoord van Vaclav Havel.
Veen, uitgevers, 795 fr.

Politiek en historie

H. Daalder

Dit lijvige werk bevat een aantal van de belangrijkste artikelen en opstellen van professor Daalder, hoogleraar in de politieke wetenschap aan de Rijksuniversiteit van Leiden.
Sommige artikelen werden nooit eerder gepubliceerd.
uitg. Bert Bakker, 1390 fr.

Worstelingen met de waarheid

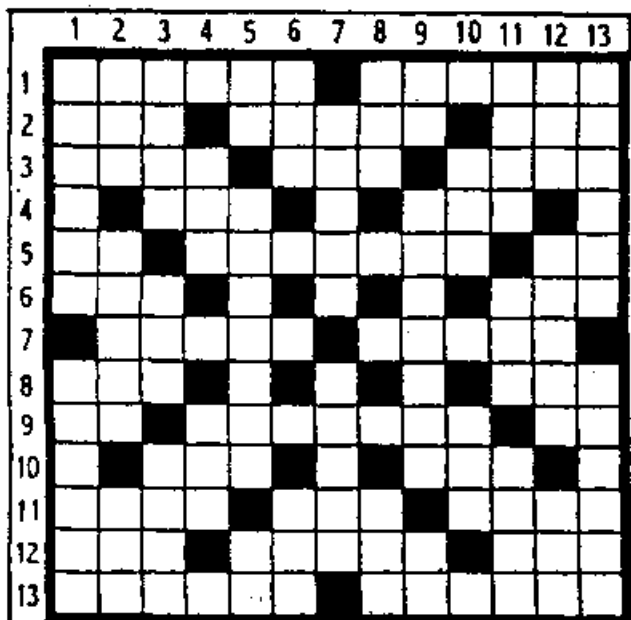
Walter Janka

De Oostduitser Janka werd in '33 omwille van zijn communistische overtuigingen door de Nazi's naar een concentratiekamp afgevoerd. Na zijn vrijlating in '36 vocht hij tegen Franco in Spanje, en werd ook daar gevangengezet, maar kon ontsnappen naar Mexico.
In '47 keerde hij terug naar zijn Vaderland, waar hij als directeur van de "Aufbauverlag" werk van prominente auteurs als Thomas Mann uitgaf.
Maar ook met de communistische heilstaat kreeg Janka het aan de stok. Hij werd als vijand van de staat veroordeeld tot 5 jaar tuchthuis.
Janka schuwt in zijn boek iedere vorm van pathos. Hij doet zijn verhaal in de derde persoon en toont begrip voor zijn verraders. Een adembenemend boek.
Veen, uitgevers, 360 fr.

Rotterdam, een reis door de tijd

diverse auteurs

Bekende schrijvers, allemaal op hun eigen manier verbonden met Rotterdam, hebben in dit boek een periode uit de geschiedenis van die alsmaar in beweging zijnde stad voor hun rekening genomen. Fantasie en werkelijkheid lopen in de literaire verhalen door elkaar heen. Maar ook de feiten ontbreken niet. Spannend én boeiend.
Veen, Uitgevers, 685 fr.

Horizontaal:

1. Plaatselijk - hoofdstad v.e. Caraïbisch eiland; 2. Geladen atoom - ontvangapparaat zonder versterker - rookgerief; 3. Nijverig insekt - vreemde luchtvaartmaatschappij - Germaanse godin v.d. onderwereld; 4. Plat en recht stuk hout - eiland in Ierse Zee; 5. Oude lengtemaat - vroeger - voornamen v. Spaak; 6. Russisch schaakmeester - Chinese vermicelli; 7. Geroosterde boterham met beleg - produkt v.d. walvis; 8. Tennisterm - bedorven riekend; 9. Slede - onenigheid - huwde ma; 10. Schaakterm - deel v.h. dak; 11. Gestold vieesnat - vertrokken - natriumcarbonaat; 12. Vordering - verdaging - niet jong; 13. Sport - middel tegen koorts.

Vertikaal:

1. Grens - snoekbaars; 2. Wijfjesdier - niet vroeger - miljoenen-

stad in Brazilië; 3. Klemming - loterijbriefje - inleg bij spel; 4. Knaagdier - bitter vocht; 5. Nuttigde - glasachtige meteoriet - muzieknoot; 6. Strik - kropgezwel; 7. Vlaamse dichteres (Vondelingskens) - volslagen mislukking (Fr.); 8. Boerenkiel - idioot; 9. Chem. symb. v. argon - fabelachtig wezen (beziensw. in Kopenhagen) - muzieknoot; 10. Stopplaats voor karavanen in Turkije - katachtig roofdier; 11. Primaten - uier - dierenverblijfplaats; 12. Langste rivier v.d. wereld - prikkelpop - niet dik; 13. Indiaan uit New Mexico (VS) - voorgevel.

N.B.: de ij telt voor één letter.

**Oplossing van ons vorig
Kruiswoordraadsel:**

G	S	S	E	N	-	M	E	R	R	I	E
E	T	L	K	O	P	A	L	L	O	O	R
B	L	E	O	K	R	O	M	L	S	N	G
A	D	O	L	L	I	M	A	A	B	V	S
A	D	O	L	L	I	M	A	A	B	V	S
R	P	E	S	R	I	V	J	L	T	O	S
K	O	K	S	B	O	O	N	A	R	R	B
E	M	E	N	A	D	P	A	R	A	B	E

Volgende deelnemers stuurden een foutloze oplossing in: P. Antoine uit Deurne, R. Giesberts uit Lanaken, J. Lemey uit Tielt, G. Frederix uit Gellik, P. De Coster uit Deurne, G. Syts uit Drongen.

Het boek gaat dit keer naar R. Giesberts.

Stuur uw oplossing vóór 8 februari 1991 aan Leo Oostvogels, Oude Heirbaan 143 te 3620 Lanaken.

25 jaar geleden in vrede

De in Spanje zoekgeraakte atoombom

Op 17 januari 1966 stortte een B-52-bommenwerper van de Amerikaanse luchtmacht bij het Spaanse dorp Palomares neer. Onmiddellijk werd bekend dat het vliegtuig vier kernbommen aan boord had en dat 1 van deze helse tuigen vermist was.

Nucleaire experts, die kort na het ongeluk vanuit Los Alamos, het Amerikaans centrum voor kernonderzoek, naar Almeria overgevlogen waren, hebben vastgesteld dat dit stuk land op verscheidene plaatsen blootgesteld was aan alfa-bestraling. Het wapen is namelijk een plutoniumbom.

Plutonium zendt alfastralen uit. Het zou 22.000 jaar duren voor men er zeker van is dat de bom geen enkel gevaar meer kan opleveren. Men vraagt zich af welke de

uitwerking is op het menselijk organisme bij het eten van voedsel dat met alfastralen besmet is.

Nu men bijna zeker is dat de bom in het zeeewater ligt vraest men dat door inwerking van het zeeewater op het lood corrosie zal ontstaan en het lood alfastralen zal doorlaten. Het water zou dan radio-actief worden. Geen wonder dat de bevolking van heel Spanje zich bezorgd maakt om eventuele gevolgen van de radio-activiteit in zee, en minder vis begint te kopen. **GOED WASSEN TEGEN ALFASTRALLEN?**

Als een onsmakelijke grap klinkt de raad van de U.S.A.-specialisten die te verstaan willen geven dat het volstaat zich eens goed te wassen en eventueel be-

straalde groenten en vruchten af te spoelen, om het gevaar af te wenden. Heel de pseudo wetenschappelijke uitleg die men verstrekte en die wil bewijzen dat alles erg overdreven wordt, dat zo'n bom ongevaarlijk is, dat er nooit ontploffingsgevaar bestaat in geval van een ongeluk, doet trouwens denken aan onhandige geruststellingen.

Als dit alles zo ongevaarlijk is, waarom dan de grote ontplooiing van gespecialiseerde V.S.-diensten aan de kust van Almeria? Waarom deze frenetieke activiteit? Het is hoog tijd om maatregelen te nemen om onze bevolking te beschermen. Vluchten met atoombommen boven Europa dienen onverwijld gestaakt.

BELEG IN OBLIGATIES ZONDER GRENZEN.

Wereldwijd beleggen ligt nu binnen handbereik. Daarvoor zorgen twee SICAV'S (*) naar Luxemburgs recht: het ES-Bond Fund en het ES-Bond Capital Fund, opgericht door de ASLK en de Caisse d'Epargne de l'Etat du Grand-Duché de Luxembourg. De beide SICAV'S beleggen hoofdzakelijk in obligaties, internationaal gespreid. Een investeringscomité, bestaande uit ervaren specialisten, zal bij de samenstelling van de beleggingsportefeuille vooral oog hebben voor het beperken van wisselrisico's en het bereiken van een hoog rendement. De intekenprijs voor een aandeel van het ES-Bond Fund of het ES-Bond Capital Fund is gelijk aan de inventariswaarde, vermeerderd met 3% uitgiftekosten en de beurstaks. De waarde wordt uitgedrukt in ECU.

Kiest u voor het ES-Bond Fund dan krijgt u jaarlijks een dividend uitbetaald. Het ES-Bond Capital Fund daarentegen kapitaliscert uw inkomsten; op de meerwaarde die zo ontstaat betaalt u geen belasting. Neem nu inlichtingen in uw ASLK-agentschap.

(*) SICAV: Société d'investissement à capital variable
beleggingsmaatschappij met veranderlijk kapitaal

ASLK

gentse

offsetdrukkerij

Pijndersstraat 28

goff

9000 GENT

- Affiches
- Brochures
- Tijdschriften
- Boeken
- Omslagen, Briefhoofden...

Snelle en verzorgde afwerking !

Tel. (091) 25 02 59

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
HiFi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de speciaalzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

ONDERWERP	MAAND PAG.	ONDERWERP	MAAND PAG.
AFRIKA			
- Zuid-Afrika: Mandela vrij	maart-apr. 26-27	- De schapen hebben het blaten opgegeven	maart-apr. 6
- Namibië: de geboorte van een staat	mei-juni 29	- Enkele losse gedachten i.v.m. de recente ontwikkelingen in Europa	maart-apr. 7
- Zaïre: de zwanezang van Mobutu	juli-aug. 25-26	- Oost-Europa op weg naar de democratie?	maart-apr. 8
- Militaire Franse aanwezigheid in Afrika	juli-aug. 27	- Europa 2000	maart-apr. 9
- Mandela in Europa	juli-aug. 28	- Van afschrikking naar samenwerking	maart-apr. 10
- Tanzania en buurlanden in de greep van AIDS	juli-aug. 29	- Duitsland en de veiligheid van Europa	mei-juni 5
- Liberia: een gruwelijk broedergevecht in W.-Afrika	sept.-okt. 23	- Hongarije: Tovaristsj!, het is voorbij	mei-juni 9
- Rwanda: black-out in Zwart-Afrika	nov.-dec. 8-10	- DDR, economie en politiek	juli-aug. 7
- Zuid-Afrika: apartheidsregime steekt stokken in de wielen	nov.-dec. 26-28	- Polen: het gonst in Lodz	juli-aug. 9
AZIË			
- Cambodja: schrijf een brief	jan.-febr. 18	- De laatste CFE-loodjes in Wenen?	sept.-okt. 13
- Vietnam: My-Lai: een weerzinwekkende verjaardag	jan.-febr. 28	- Naar een nieuw Europa?	sept.-okt. 16
- Moord in Djakarta	maart-apr. 24	- Welke structuren voor Europa?	nov.-dec. 5
- Cambodja, januari '90	maart-apr. 25	- Worden vrome wensen werkelijkheid?	nov.-dec. 6
- Cambodja: de Amerikaanse draai	sept.-okt. 27	- DDR: Nog eens verkiezingen en geen keuze	nov.-dec. 16
BEWAPENING & ONTwapENING			
- De toppen van de toekomst	jan.-febr. 5-9	INTERVIEW	
- België en Oost-Europa	jan.-febr. 6	- Ronald Van Den Bogaert	mei-juni 14
- Marshall plan	jan.-febr. 9	- Charles Van Der Vinck	juli-aug. 14
- Glasnost in de NAVO	jan.-febr. 13	- Hilde Van Regenmortel	nov.-dec. 29
- NAVO: kernbewapening wordt voortgezet	jan.-febr. 14	LATIJS - AMERIKA	
- De lange weg van de chemische ontwapening	jan.-febr. 16	- De contra ooit ontmanteld?	jan.-febr. 23
- Een dodelijke chemische inventaris	jan.-febr. 17	- Panama	jan.-febr. 24
- Weapon Storage en Security System	jan.-febr. 17	- El Salvador	jan.-febr. 25
- NAVO-puin ruimen	maart-apr. 11	- Colombia in de kijker	jan.-febr. 26
- Euclide	maart-apr. 11	- Nicaragua: wie had dat gedacht	maart-apr. 28
- Zonderlinge ontwapening	maart-apr. 12	- El Salvador: naar ernstige onderhandelingen?	mei-juni 25
- Lichtpunten ondanks de NAVO	mei-juni 10	- Chili: op weg naar de democratie?	mei-juni 26
- Ontwapening? vergeet het maar	mei-juni 11	- Cuba: de laatste der mohikanen?	mei-juni 28
- De pakten omtrenten?	juli-aug. 5	- Cuba anders bekeken	sept.-okt. 24
- Nieuwe V.S. kernwapens voor Europa	juli-aug. 6	- Panama: 10 maanden na de invasie	nov.-dec. 24
DERDE WERELD			
- De stille oorlog om de buitenlandse schuld	maart-apr. 14	MIDDEN - OOSTEN	
- Het IMF en de ontwikkelingslanden	juli-aug. 24	- Iran: zorgt Rafsanjani voor een nieuwe koers?	jan.-febr. 29
DOSSIER			
- "Vrije pers" en "pluralisme"	jan.-febr. 19	- Oorlogsdreiging in het Midden-Oosten	juli-aug. 30
- "1990: Time for Peace"	maart-apr. 17	- Irak-Koeweit: vroeger en nu	sept.-okt. 5
- Vierentwintig positieve trends in Israël sedert de intifada	maart-apr. 19	- Het wordt nooit meer als voorheen	sept.-okt. 7
- De veranderingen in O.-Europa deel 1	mei-juni 17	- en de Palestijnen...?	sept.-okt. 8
- De veranderingen in O.-Europa deel 2	juli-aug. 19	- "Our Oil"	sept.-okt. 9
- Verenigde Staten: De keerzijde van de medaille	sept.-okt. 19	- De vredesdynamiek	nov.-dec. 10
- De Derde Wereld en de multinationale ondernemingen	nov.-dec. 19	- Wie de oorlog wint wint de vrede nog niet	nov.-dec. 11
EDITORIAAL			
- De Derde Wereld mag niet de dupe worden	jan.-febr. 3	- De prijs van de olie	nov.-dec. 14
- Geen woorden maar daden	maart-apr. 3	OPVOEDEN TOT VREDE	
- Vragen rond de NAVO	mei-juni 3	- Opvoeding	jan.-febr. 32
- Top Bush-Gorbatsjov: bescheiden maar positief	juli-aug. 3	- Over zachte en harde technologie	mei-juni 31
- Over een klein land dat een grote rol kan spelen	sept.-okt. 3	- Woorden voor een betere wereld	juli-aug. 32
- Wanneer volgen er eindelijk daden?	nov.-dec. 3	- Opvoeden tot genie of opvoeden tot mens?	sept.-okt. 29
EUROPA			
- Enkele bedenkingen rond Oost-Europa	jan.-febr. 10	TERUGBLIK	
- De hereniging van Duitsland - of de toekomst van de mensheid?	jan.-febr. 11	- In herinnering aan La Pasionaria	jan.-febr. 30
		- 10 mei 1940	maart-apr. 31
		- Ho Chi Minh	juli-aug. 33
		- Hiroshima, Nagasaki: 45 jaar geleden	sept.-okt. 30
		- Het avontuur rond het Suez-kanaal	nov.-dec. 33
		UITKIJK	
		- Het einde van de generaals	jan.-febr. 6
		- Vragen rond de Duitse hereniging	maart-apr. 6
		- Rechts in opmars	mei-juni 4
		- Vredesdividend, 10 procent	juli-aug. 4
		- Het nieuwe vijandsbeeld	sept.-okt. 4
		- Hulp aan armste landen blijft bij woorden	nov.-dec. 4

● De oudste zoon van de gewezen Chileense diktator Pinochet is op zijn beurt betrokken bij een financieel schandaal. Hij zal weldra voor een parlementaire commissie moeten verschijnen om zich te verantwoorden voor een storting van drie miljoen dollar vanwege het leger op zijn rekening voor een verdachte commerciële transactie. De man is nog steeds vrij, terwijl sommige politieke gevangenen uit het Pinochet-tijdperk in de gevangenis zitten.

● In het interview met Minister Tobback dat in de "Vredeskrant" verscheen lezen we zonderlinge dingen. Het is bekend dat Louis niet terugdeinst voor een beetje demagogie, maar dit loopt wel de spuigaten uit.

● Zo lezen we: Precies de olie maakt de situatie in het Golfgebied zo explosief. Maar als we 20 dollar voor een vat ruwe olie betalen dan vind ik dit geen uitbuiting. Dat is een ernstige prijs. Als Hussein 30 dollar vraagt dan woekert de kerel op de rug van bomma die haar chauffage moet doen branden. Ik vind het geen schande iets te doen om onze fundamentele economische belangen veilig te stellen. Ongelooflijk. Vooreerst weet een Minister toch dat de Belgische staat zo maar effecties 60 % van de olieprijs binnenhaalt. En dan, hindert het hem niet dat voor wat hij de fundamentele economische belangen noemt moeten in een oorlog duizenden mensen afgeslacht worden?

● In het debat over een leger van beroepsmilitairen of dienstplichtigen werpt de CVP-specialist, volksvertegenwoordiger Van Hecke - gewezen voorzitter van de CVP-jongeren - zich eveneens in het gesprek om het principe van een beroepsleger met reserve-eenheden van vrijwilligers te verdedigen. In De Standaard wijst hij hierbij naar "landen die we als bakermat van de democratie beschouwen - de Verenigde Staten bij voorbeeld - die ook een beroepsleger, aangevuld met reserve-eenheden hebben". Kamerlid Van Hecke blijkt wel een zonderling oordeel te hebben over democratie. Wij hebben het in ieder geval moeilijk om een land, de VS, waar slechts 50 % van de kiezers aan de stemmingen deelnemen, waar 30 miljoen mensen onder de armoedegrens leven, waar de misdaad hoogtij viert en de financiële schandalen legio zijn, waar een president zonder raadpleging van het Kongres militaire interventies uitvoert zoals in Grenada en Panama of, onder dezelfde voorwaarden een armada van 400.000 solda-

ten naar de Golf stuurt, nog een democratie te noemen.

● Voor wie er nog aan zou twijfelen heeft Premier Martens het op 30 nov. nog maar eens duidelijk onderstreept: na er op gewezen te hebben dat de toekomst voor de wereld economie o.m. door de crisis in de Golf, er niet rooskleurig uitziet voegde hij er aan toe: "Wij mogen niet meer dezelfde fout begaan als tijdens de vorige olieschokken nl. de verarming af te wentelen op de bedrijven en de staat". Met een andere woorden: "de gebruikers moeten de gebroken potten betalen".

● Met de maaltijdchecks in plaats van loonsverhogingen en kerstpremies aarzelt de regering niet de staat en de gemeenschap te bedriegen. Deze truuk moet dienen om de overheden, werkgevers belastingen en sociale bijdragen te laten ontwijken. Uiteindelijk is de werknemer bij dit alles de dupe gezien met deze formule geen duurzame verbintenis wordt aangegaan en, deze aanvulling ook later niet zal in aanmerking komen voor de berekening van het pensioen.

● Zo verloopt het ook met het door de regering aanvaard principe dat de scheepvaartmaatschappijen toelaat voortaan onder Luxemburgse vlag te varen. Onder het mom dat deze concurrentieel moeten blijven ziet de Staat af van de belastingen en sociale lasten die anders deze maatschappijen aan ons land zouden moeten afdragen. Zo bedriegt de regering zich zelf en de gemeenschap...

● Zoals in ons land voeren ook in Frankrijk de ambtenaren van het Ministerie van Financiën akties om hun lonen aan te passen aan de stijgende levensduurte. In het kader van hun aktie publiceerden ze de belastingbrief van dhr. Calvet, directeur-generaal van de autogigant Peugeot-Talbot die slechts een inkomen aangeeft van twee miljoen B.fr. Hierop reageerde de socialistische minister van financiën woedend en stuurde naar het betrokken kantoor inspecteurs om van alle ambtenaren vingerafdrukken af te nemen en zo de verantwoordelijke van deze "misdad" op te sporen. Het verging deze heren slecht want ze werden prompt door het personeel aan de deur gezet.

● Het is goed om weten dat Saoedi Arabië, volgens sommigen de centrale figuur voor de verdediging van de "vrije wereld", een land is dat zelfs geen grondwet heeft. Een land waar nooit democratische verkiezingen hebben plaats gehad omdat er eenvoudigweg geen verkozen instellingen bestaan en dat geregeerd wordt door het Koninklijk huis met een duizendtal prinses op de sleutelposten. Koning Fahd met zijn vijftienveertig vrouwen en honderdvijfveertig kinderen zorgt voor de nodige aanvoer. In Saoedi-Arabië dat nooit een enkel verdrag met betrekking tot de mensenrechten ratificeerde, heerst nog het principe van het afkappen van een hand bij diefstal, de steniging bij overspel en ook andere martelpraktijken zijn er schering en inslag. Koning Fahd schijnt nu de indruk te willen verwekken dat zijn autokratische regime naar meer openheid gaat... Zo heeft hij beloofd een raadgevende vergadering (Sjoera) te zullen oprichten. De leden zullen echter niet door de bevolking verkozen worden maar gewoon door de Koning zelf benoemd. Een zonderlinge bondgenoot nietwaar?

● In het Frankrijk van President Mitterrand, dat mede de toon blijft aangeven in de Golf en in de bewapeningswedloop, werden vorige maand voor de armen de "restaurants du cocur" heropend. Tevens is het goed te weten dat volgens officiële schattingen het aantal daklozen, alleen voor Parijs, tot 25.000 mensen is opgelopen. Weet je het nog? Vorig jaar vierde men de 200ste verjaardag van de Franse revolutie die in het teken stond van vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid.

● De gewezen Luikse Burgemeester, voorheen ook Minister van Binnenlandse Zaken, en de Franse zakenman J.C. Deceaux werden formeel beschuldigd van corruptie en omkoping. De firma J.C. Deceaux, een filiaal van de Franse maatschappij Compagnie Générale des Eaux, is bekend om zijn openbare nutsvoorzieningen. Deceaux maakte zich in de voorbij vijf jaren schuldig aan omkoping om kontrakten in de wacht te slepen voor levering en plaatsing van bushokjes, vuilnisbakken, openbare W.C.'s en infozuilen op kosten van de gemeenschap. Close zou snoepreispjes gekregen hebben voor een bedrag van drie miljoen frank en voor vier miljoen frank verkiezingsaffiches. Zou het hier, gezien het werktein van J.C. Deceaux zich over het ganse land uitspreidt, niet om het topje van de ijsberg gaan?